

			Goselinus	d 24 Mart. 1129	
		S. Calixti	Petrus	a 2 Apr. 1125 ad 24 Mart. 1129	
		S. Chrysogoni	Joannes	a 28 Mart. 1126 ad 24 Mart. 1129	
		S. Clementis	Anastasius	d 7 Mart. 1125	
			Ubertus	a 28 Mart. 1126 ad 24 Mart. 1129	
		S. Cyriaci	Rusticus	d 24 Mart. 1129	
		S. Equitii	Petrus	a 7 Mai. 1128 ad 24 Mart. 1129	
		S. Eudoxie	Benedictus	a 2 Apr. 1125 ad 21 Jul. 1126	
		S. Laurentii in Damaso	Deusdedit	ab 1125 (bull. 50) ad 24 Mart. 1129	
		S. Lucie	Gregorius	d 2 Apr. 1125	
pr. card. tit.		S. Marcelli	Petrus	ab 1125 (bull. 50) ad 21 Jul. 1126	
		SS. Marcellini et Petri	Crescentius	d 2 Apr. 1125	
			(Sigito?)	d 21 Jul. 1126	
		S. Marci	Bonifacius	a 4 Mai. 1125 ad 21 Jul. 1126	
		S. Pamachii	Aldericus	d 28 Mart. 1126	
		Pastoris	Conradus	d 21 Jul. 1126	
		S. Præcedis	Desiderius	a 7 Mart. 1125 ad 28 Mart. 1125	
		S. Sabine	Gregorius	d 21 Jul. 1126	
		S. Sixti	Sigizo	a 7 Mart. 1125 ad 24 Mart. 1129	
		S. Stephani	Saxo	a 2 Apr. 1125 ad 24 Mart. 1129	
		S. martyris Susanne	Petrus	a 7 Mart. 1125 ad 7 Mai. 1128	
dinc. card.		S. Adriani	Matthæus	a 2 Apr. 1125 ad 4 Mai. 1125	
		S. Angeli	Gregorius	a 2 Apr. 1125 ad 24 Mart. 1129	
		SS. Cosme et Damiani	Jonathas	a 2 Apr. 1125 ad 24 Mart. 1129	
		S. Georgii ad velum aureum	Rossemanus	a 2 Apr. 1125 ad 4 Sept. 1128	
		S. Lucie	Stephanus	a 2 Apr. 1125 ad 28 Mart. 1125	
		S. Mariæ in Aquiro	Comcs	d 2 Apr. 1125	
		S. Mariæ in Cosmedin.	Stephanus	a 28 Mart. 1126 ad 21 Jul. 1126	
		S. Mariæ in Domineca	Angelus	a 2 Apr. 1125 ad 21 Jul. 1126	
		S. Mariæ in Porticu	Romanus	a 2 Apr. 1125 ad 21 Jul. 1126	
		S. Mariæ in via lata	Petrus	d 28 Mart. 1126	
		S. Nicolai de carcere	Joannes	a 28 Mart. 1126 ad 21 Jul. 1126	
		SS. Sergii et Bacchi	Gregorius	a 2 Apr. 1125 ad 24 Mart. 1129	
		S. Theodori	Hugo	a 7 Mart. 1125 ad 21 Jul. 1126	

prior subdiaconorum sacre basilicæ Hyacinthus d. 21 Jul. 1126.

sacre basilicæ subdiaconi Joannes, Rodolphus (d. 7 Mart. 1125), Hermannus, Nicolaus, Matthæus (d. 21 Jul. 1126).

prior subdiaconorum de Cruce Silvius d. 21 Jul. 1126

sacri palatii subdiaconus Bobus, Stephanus d. 21 Jul. 1126

subdiaconi Petrus, Caleph, Joannes, Gerardus d. 21 Jul. 1126

clericus Bonifacius d. 21 Jul. 1126

Datæ bullæ sunt p. m.

Aimerici (al., Almerici, Armerici, Imerici, etc.) S. R. E. diac. card. et cancellarii a 19 Febr. 1125 ad 19 Dec. 1129.

Aimerici S. R. E. diac. card. ac bibliothecarii vice domini Friderici, archicancellarii et Coloniensis archiepiscopi.

HONORII II

PONTIFICIS ROMANI

EPISTOLÆ ET PRIVILEGIA.

I.

Ecclesiæ S. Vincenti Bergomatis canonicorum protectionem suscipit et possessiones juraque confirmat.

(Anno 1125, Febr. 19.)

[Ughelli *Italia sacra*, IV, 450.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis ALBERTO archipresbytero et fratribus in matrice Bergomensi ecclesia S. Vincentii canonice viventibus eorumque successoribus in eadem religione manentibus in perpetuum.

Ad hoc universalis Ecclesiæ cura, etc. Quapropter

A vestris in Domino filii postulationibus clementi pietate annuimus, et B. Vincentii ecclesiam una cum vestræ congregationis collegio, ac omnibus ad ipsam pertinentibus sub tutela apostolicæ sedis recipimus. Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus ut quæcumque bona seu possessiones a catholicis episcopis sive religiosis regibus Ecclesiæ vestræ tradita, quæque in præsentiarum jure possidet, et quæcumque in futurum largiente Domino juste et canonice poterit adipisci in ecclesiis, oppidis, villis et decimis, in nundinarum pedibus, sive aliis rebus, tam vobis quam vestris

successoribus regulariter viventibus firma semper et integra conserventur. Decernimus ergo ut quantum in canonice disciplinae observantia permanseritis, nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Interdicimus etiam ut nec episcopo, nec alicui personae facultas sit communitatis vestrae bona in proprios usus deflectere, sive in beneficium aliis dare, vel modis aliis ad praebenda fratrum, vel communi utilitate alienare; locationes vero, commutationes, vel investitiones praediorum communi fratrum consilio pertractentur, nec hujusmodi jus ab episcopo vel personis quibuslibet invadatur, salva tamen canonice catholici episcoporum Bergomens. reverentia. Si quis autem in futurum, etc. Amen.

Dat. Laterani per manum Aimerici S. R. E. diacon. card. et cancellarii xi Kal. Martii, ind. iii, Incarn. Dominicæ 1125, pontificatus autem domni Honorii secundi papæ anno primo.

II.

Bona et privilegia monasterii Rhenangiensis confirmat.

(Anno 1125, Febr. 24).

[ZAPP, *Anecdota Monumenta hist. Germaniæ illustrantia* tom. I, p. 471, Aug. Vindel. 1785, in-4°].

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio DIETMÄRO abbati Rhenangiensis monasterii, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum (1).

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Eapropter, fili charissime Dietmare, tuis petitionibus annuentes per presentis privilegii paginam vestro venerabili Rhenangiensi monasterio confirmamus, quæcunque ad idem monasterium legitimis fidelium donationibus pertinere noscuntur, quæcunque etiam in posterum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus itaque sub divi interminatione iudicii ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, aut in beneficium dare, sed omnia integre conserventur eorum, pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Nullus advocatus constituatur, nec aliquis quolibet ingenio se inge-

(1) Duplex inscriptionis clausula in pontificiis rescriptis usuevit, nempe *in perpetuum et salutem et apostolicam benedictionem*: prior quidem in bullis majoris momenti, et quæ in longum tempus valituræ erant: posterior vero in aliis brevioribus rescriptis, quæ in præsens exsequenda. Ita Mabill. *De re diplomatica*, lib. vi.

(2) Substituere indictionem quartam. Qua de re

rat, vel intromittat, nisi quem abbas elegerit. Qui si in aliquo ei resisterit, concessa potestate careat, et alium auctoritate apostolica abbas eligat. Obveniente te nunc ejusdem loci abbate, vel quolibet tuo successore, nullus ibi qualibet astutia vel violentia ponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel pars consilii sanioris elegerint. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non emendaverit, honoris potestatisque suæ dignitate careat, reamque se divino iudicio esse cognoscat, et a sacratissimo corpore Domini aliena fiat, sitque anathema in die Domini extremo igne comburenda. Amen.

Ego Honorius catholice Ecclesie episcopus subscripsi.

Datum Lateranis per manus Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesie diaconi cardinalis ac bibliothecarii, vice domni Friderici archicancellarii, et Coloniensis archiepiscopi, vi Kal. Martii, anno ab Incarnatione Domini 1125, indict. iii (2), pontificatus domni Honorii papæ II anno i.

III.

Confirmatio super abbatum et electionem abbatis in Salsfeld secundum quod institutum est ab Hanno Coloniensi et a Sigefrido archiepiscopo Moguntino: et incorporatio super parochiam Neuhausen et Cröup, et quod nullus in territorio vel jurisdictione domni abbatis ecclesiam fundet seu consecret, neque canes pascantur, nec venatoribus stipendia dentur.

(Anno 1125, Febr. 24.)

[*Thuringia sacra*, 698.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, charissimo in Christo filio WALTHERO Salsfeldensi abbati et omnibus post eum promovendis in perpetuum.

Quando dignitas et auctoritas apostolicæ sedis, cui Domino dispensante presidemus, ad hoc maximum spectat, ut universæ Ecclesie per totum mundum inde prospiciatur et cunctæ congregationes et loca sanctorum per illam disponantur, stabiliantur et defensentur, notum facimus omnibus filiis nostris, cunctis scilicet fidelibus Christi, et volumus pro remedio animæ nostræ et pro interesse sanctorum apostolorum Petri et Pauli ut locus eorum et abbatia, quæ vocatur Salsfeld, ita permaneat et confirmetur secundum quod eam instituit venerabilis Hanno archiepiscopus Coloniensis constructor ejus et cooperatores ejus Sigefridus Moguntinensis archiepiscopus in cujus parochia sita est super fluvium, qui Sala dicitur. Volumus ergo et sub interminatione perpetui anathematis constituimus et præcipimus ut locus ille perpetua pace sit

Mabill. citat. lib. ii, cap. 25, n. 9, scribit: « Inveniuntur quedam bullæ quarum calculus recentiorum nostrum prævertit, » ubi exempla circa hos ipsos annos affert. Aimericus seu Emericus cardinalis sæpius in bullis subscriptus reperitur, nunquam tamen cum titulo *bibliothecarii*, alias consueto, prout fit in præsentis bulla,

stabilis et quietus, et ab omni violatione, et ab omni perturbatione, et in favore tutus et munitus. Monachi qui ibi secundum regulam S. Benedicti vivunt et secundum consuetudinem cœnobii Sigeburgensis, et habent liberam electionem de abbate suo, si fuerit inter eos, qui dignus sit esse abbas, eligant eum, sin amon de cœnobio Sigeburgensi unde consuetudines habent, abbatem accipiant, quem et constitutum nullus ad aliquod curiale servitium constringat. Res et possessiones istius loci, quas venerabilis Hanno vel alii episcopi et fideles illic tradiderunt, et ad me tradituri sunt auctoritatis nostræ banno confirmamus. Parochiam, quæ dicitur Neuho-fen, et parochiam quæ dicitur Crölup, et alias omnes parochias et ecclesias quæ sunt in illa terra locus ille sub jure suo firmiter habeat, sicut venerabilis Hanno disposuit, et nullus in illa provincia vel ecclesia construat vel consecret sine abbatis consensu. Et quemadmodum gens illius terræ priusquam venerabilis Hanno archiepiscopus per illud cœnobium et per alias quas construxit ecclesias aggressus est, pagana fuit et adhuc semipagana videtur, concedimus et damus auctoritatem sicut idem Hanno episcopus et Sigefridus archiepiscopus testamento sanxerunt, ut abbas illius loci et monachi, quos ad hoc procuravit, habeant ibi potestatem prædicandi verbum Dei, baptizandi, sepeliendi, infirmos visitandi, confessiones percipiendi, ut scintilla Christianitatis quæ per eos adhuc ibi viget, nequaquam extinguatur, sed magis ac magis ad honorem sanctæ ac summæ individue Trinitatis accendatur. Montem, qui dicitur Coburg, cum omnibus prædiis ad eum pertinentibus monachi Salfeldenses possideant, et villam quæ dicitur Sevrin-veldin et aliam Sidemaresdorff, et mercatum quod est in Moderin (3) et prædia ejusdem Reginaldi, quæ prope ad XII mansos ibi habent, et alibi villam, quæ dicitur Ilmina cum molendino, et omnibus utilitatibus suis, nemus et silvam quæ quondam ad cameram pertinuit, sicut Hanno archiepiscopus contradidit, ita habeant cum omnibus villis et novalibus ibi elaboratis; et si quis a temporibus ejusdem Hannonis archiepiscopi usque nunc aliquod ibi novale sine abbatis licentia usurpavit, vel deinceps usurpare voluerit, ni resipiscat, et nisi sanctis apostolis Petro et Paulo et eorum monachis sua recognoscat, sit anathema in perpetuum. Similiter et de illis censemus qui decimam illam quæ per terram datur de singulis mansis cum duobus tantum modis vel auferre vel subtrahere voluerint monachis illis, quia specialiter *dos monasterii* est, et quotidiana Domino militantium sunt parata stipendia. Nullus ergo episcopus, nullus episcopi villicus, nullus miles amplius de illa decimatione se intromittat, si voluerit Ecclesie matris gremio confoveri. Interdicimus etiam in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, ut in bonis monasterii se-

(3) *Moderin*, Medera dicitur, non longe a Wiesenfelda in Franconia.

A cundum consuetudinem provincie illius neque canes pascantur, neque stipendia venatoribus dentur, nec episcoporum, nec advocatorum, nec aliorum quorumlibet hominum violentia locus ille gravetur et opprimatur, cum sit ibi vinea Domini Sabaoth quæ per nos et successores nostros munita et septa sit intus et foris, ubi Martha possit ministrare, ubi Mariæ detur pacare et videre quam suavis est Dominus, ubi *Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonæ voluntatis*, et pro omni populo Domini et nostro sæpius auditur et præcantatur. His consuetudinibus, et illud adjicimus, et auctoritatis nostræ banno cunctis fidelibus notificamus, quod quidam ingenuus vir nomine Adelbertus de Conize et uxor ejus nomine Christina pro remedio animarum suarum, et parentum et affinium suorum tradiderint Domino et apostolis ejus Petro et Paulo ibi in Salfeld prædia sua quæcunque habuerint in illa terra, quæ dicitur Orla, videlicet Coniza in Buchio, in Brisinnice, vel in Quezin et alibi ubicunque jacent cum omnibus utilitatibus suis, viis et inviis, exitibus et reditibus, agris et silvis, terris cullis et incultis, aquis et aquarum decursibus, molendiis, pratis, pascuis et familiis. Hæc omnia eo jure tradiderunt ut quicumque est abbas Salfeldensis habeat sub manu sua ipsorum honorum advocatum, et cuicumque voluerit committat eam sine beneficio, et sine alicujus hæredis successione, et ex ipsis bonis nullus habeat beneficium, præter eos homines qui excepti sunt, cum suis beneficiis quando ista facta est delegatio. Qui autem ex familia traditi sunt, ut vocentur *servientes*, qui ex abbacia S. Michaelis in Sigeburge, et ex abbacia S. Pantaleonis in Colonia. Qui autem ita delegati sunt, ut sint sicut fuerunt tantum ex familia tali jure potiantur, ut quicumque eorum culpabilis in judicio pronuntietur, cum xxx tantum denariis emendetur et eorundem denariorum medietatem, hoc est, xv persolvat. Ipse vero prænominatus miles Adelbertus et conjux ejus Christina habeant advocatiam ipsorum prædiorum, et ipsa prædia cum omni utilitate quandiu vivunt nisi sponte voluerint ea dimittere. Post mortem autem amborum, abbas et fratres sui ea libere et potestative possideant in eleemosynam et utilitatem monasterii, et pauperum et hospitii Christi. Si quis hanc infringere, vel violentiam aliquam his decretis inferre voluerit, sciat se per auctoritatem apostolorum Christi Petri et Pauli, et per nostrum potestatis bannum anathemate et igne perpetuo cum omnibus iniquis et raptoribus, et invasoribus damnandum, nisi cito pœnitentia digna commotus resipiscere curaverit.

Ego Honorius catholicæ Ecclesie episcopus.

Data Laterani vi Kal. Martii per manum Dilmari cancellarii bibliothecarii sanctæ Romanæ Ecclesie; anno ab Incarnatione Domini 1125, indict. iii, pontificatus domni Honorii II papæ anno ii (4).

(4) Signa chronologica sunt corrupta. JAFFÉ.

IV. *Privilegium pro congregatione Camaldulensi.*

(Anno 1125, Mart. 7.)

[MITTARELLI *Annal. Camaldul.* t. III, p. 506, ex codice antiquo S. Michaelis Pisanum.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis JOANNI priori Camaldulensi, et ejus fratribus tam presentibus quam futuris in perpetuum.

Ad hoc universalis Ecclesie cura nobis a providore omnium honorum Deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, et beneplacente Deo religionem studeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, nisi ex charitatis radice procedens a puritate religionis fuerit conservatus. Oportet igitur omnes Christiane fidei amatores religionem diligere, et loca venerabilia cum ipsis personis divino servitio mancipatis attentius conservare. Quapropter, charissimi in Domino filii, justis petitionibus vestris assensum præbentes locum vestrum cum omnibus ad se pertinentibus in beati Petri tutelam, nostramque protectionem suscipimus, et apostolicæ sedis patrocinio communitus. Per presentis igitur privilegii paginam constituimus, ut Camaldulensis Eremi status semper in religionis suæ vigore permaneat, et monasticæ observantiæ ordo in tota vestra congregatione statutus a nullius protervia commutetur, et ne cui fratrum vestræ congregationis post monasticam professionem exhibitam, absque prioris et rationabili fratrum licentia egredi liceat, prohibemus; quod si exire præsumpserit, et secundo tertiove commonitus redire contempserit, usque ad condignam satisfactionem excommunicationis sententiæ submittatur. Ecclesiis vero ab ejusdem congregationis fratribus rectis a nullo episcoporum absque canonica examinatione divinum interdicitur officium. Liceat et ecclesiarum vestrarum monachis in communi civitatis, seu parochiæ interdicto, clausis januis, et non admissis diocesanis, divina officia celebrare. Porro qui propter obsequium servorum Dei, qui in Camaldulensi Eremo degunt, perrexerint, in eundo et redeundo, et stando a nemine molestentur. Quæcunque vero in presentiarum juste ac legitime possidetis, apostolica auctoritate vobis vestrisque successoribus in eadem religione permanentibus, confirmamus. In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: ecclesiam Sancti Donati, quæ Fonsbonus dicitur, cum hospitali et omnibus suis bonis; monasterium Sanctæ Mariæ in Popena; monasterium Sancti Salvatoris secus civitatem Florentiæ. Monasterium Montis-Muri; monasterium Sancti Petri in Cerreto; monasterium Sanctæ Mariæ in Policiano; monasterium Sancti Petri in Fontiniano; monasterium Sancti Justi in Vulterris; monasterium Sanctæ Mariæ in Morrone; monasterium Sancti Frigidiani et monasterium Sancti Michaelis infra civitatem Pisanum. Monasterium Sancti Savini in territorio ejusdem civitatis. Monasterium Sancti Stephani in Cintoria;

monasterium Sancti Salvatoris in Cantignano; monasterium Sancti Petri in Puteolis. Monasterium Sancti Salvatoris in Salvamunda; monasterium Sanctæ Mariæ in Agnano. Monasterium Sancti Petri in Rota; monasterium Sancti Salvatoris Berardingorum; monasterium Sancti Vigili, in Burgo Senensi; monasterium Sancti Petri in vivo Montis Armiani; monasterium Sancti Quirici in Rosa. Monasterium Sancti Savini in Clio. Eremum de Fleri, cum suo monasterio. Monasterium Sancti Viriani; monasterium Sancti Bartholomæi in Anglari; monasterium Sanctæ Mariæ in Trivio; Eremum Sancti Petri in Fajolo; monasterium Sanctæ Mariæ in Insula; monasterium Sanctæ Mariæ in Lacu; monasterium Sancti Angeli juxta castrum Bristi; monasterium Sanctæ Christinæ in eadem curte. In Marchia Camerina, monasterium Sancti Georgii; monasterium Sancti Martini in Accole, cum ecclesia, quæ dicitur Heremita. In Sardinia insula monasterium Sanctæ Trinitatis in Zaccari; ecclesia Sanctæ Eugenie in Samauar; ecclesia Sancti Michaelis et Sancti Laurentii in Vanari; ecclesia Sanctæ Mariæ et Sancti Joannis in Altazar; ecclesia Sanctæ Mariæ in Contra; ecclesia Sancti Joannis et Sancti Simeonis in Salverano; ecclesia Sancti Nicolai in Trulla. Ecclesia Sancti Petri in Seano. Ecclesia Sancti Pauli in Cotroniano. Ad hæc adijicientes statuimus, ut quæcunque in futurum largiente Domino, concessione pontificum, liberalitate principum vel oblatione fidelium juste atque canonicè poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prædictum eremum et congregationem vestram temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur religiosorum fratrum, et pauperum usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove admonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem præfatæ eremo vel congregationi justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmium æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen

† OCULI DOMINI SUPER JUSTOS.

Ego Honorius catholice Ecclesie episcopus.

† Ego Guida Arretinus episcopus SS.

† Ego Ægidius Tusulanus episcopus SS.

† Ego Guido Tiburtinus episcopus SS.

† Ego Vitalis Albanensis episcopus SS.

† Ego Petrus cardinalis presbyter tituli Sanctæ A
Susannæ SS.

† Ego Anastasius presbyter cardinalis tituli S.
Clementis, SS.

† Ego Desiderius presbyter cardinalis tituli San-
ctæ Praxedis, SS.

† Ego Sigizo presbyter cardinalis tituli Sancti
Xisti, SS.

† Ego Hugo diaconus cardinalis S. Theodori, SS.

† Ego Joannes sacræ basilicæ subdiaconus SS.

† Ego Rodolphus sacræ basilicæ subdiaconus SS.

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ
Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii,
Nonis Martii, indictione III, anno Dominicæ Incar-
nationis 1125, pontificatus autem domni Honorii
secundi papæ anno I.

V.

*Ad Henricum Viridunensem episcopum. — Ut Lau-
rentio abbati S. Vitoni ablata restituat aut restitui
faciat. Addit se gravari quod vocatus Romam ve-
nire contempserit.*

(Anno 1125, Mart. 11.)

[D. BOUQUET *Recueil*, t. XV, 257.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
rabili fratri HENRICO Viridunensi episcopo, salutem et
apostolicam benedictionem.

Veniens ad nos filius noster Laurentius abbas S.
Vitoni, conquestus est mercatum de Monte S. Vitoni,
et teloneum cum pugillo frumenti, placitum et cor-
rectionem mensurarum, decimas foratici vini civi-
tatis, quæ amisit tempore discordiæ (5), a prædeces-
sore tuo sibi ablata fuisse; unde tuæ fraternitati
mandamus ut ei ablata restituas. De Richerio de Bu,
qui alodium suum in Baronis curte invasit, et alias
ei nonnullas molestias intulit, debitam justitiam
facias. Quod si jura monasterii sui, quæ a præde-
cessoribus nostris confirmata sunt, reddere negle-
xeris, nobis hoc esse grave non dubites. Gravamur
autem vehementer, quod a prædecessore nostro feli-
cis memoriæ papa Calixto et a nobis vocatus, venire
ad nos, et ad Romanam Ecclesiam contempsisti.

Datum Laterani, XIII Kal. Aprilis.

VI.

*Ad Petrum Cluniacensem abbatem. — Privilegium
Cluniacense.*

(Anno 1125, April. 2.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 325.]

HONORIUS episcopus servus servorum Dei, dilecto
in Christo filio PETRO abbati venerabilis monasterii
Cluniacensis, ejusque successoribus regulariter sub-
stituendis in perpetuum.

Incomprehensibilis et ineffabilis divinæ miseratio
potestatis, nos hac providentiæ ratione in apostolicæ
sedis administratione constituit, ut paternam de om-

(5) Discordiæ pro investituris, Viriduni tempore
Richardii episcopi agitatae, longam texuit historiam
Laurentius de Leodio in *Historia Viridunensium epi-
scoporum*, tom. II Spicilegii in-fol., p. 247 et seqq.

nibus Ecclesiis sollicitudinem gerere studeamus.
Siquidem sancta Romana Ecclesia, quæ a Deo sibi
concessum omnium Ecclesiarum retinet principatum,
tanquam diligens mater, singulis debet Ecclesiis
instanti vigilantia providere. Ad ipsam enim, quasi
ad caput et matrem, ab omnibus est concurrendum:
ut ejus uberibus nutriantur, auctoritate defendan-
tur, et a suis oppressionibus releventur. Condecet
igitur, ut ecclesiæ et venerabilia loca, maxime quæ
ad speciale jus et singularem proprietatem sanctæ
Romanæ, cui Deo auctore deservimus, spectant Ec-
clesiæ, specialioris prærogativæ sortiantur honorem,
et apostolicæ auctoritatis munimine roborentur.
Quamobrem, dilecte in Christo fili Petre abbas, ju-
stis postulationibus tuis elementius inclinati, quid-
quid libertatis, quidquid tuitionis, quidquid aucto-
ritatis, prædecessores nostri Ecclesiæ Romanæ pon-
tifices, præsertim apostolicæ memoriæ nom. Grego-
rius VII, Urbanus, et Paschalis II, discretionis ra-
tione, vestro monasterio et locis ad id pertinentibus
contulerunt: nos quoque præsentī decreto, auctore
Domino, confirmamus. In quibus hæc propriis
sunt visa nominibus annotanda: abbatia S. Ægi-
dii, etc.

In omnibus autem prioratibus et cellis, quæ nunc,
sine proprio abbate, vestro regimini subjectæ sunt,
nullus futuris unquam temporibus abbatem ordinare
presumat. Liceat quoque vobis seu fratribus vestris,
in Ecclesiis presbyteros eligere: ita tamen, ut ab
episcopis, vel episcoporum vicariis, animarum cura
absque venalitate suscipiant. Quam si comitti-
tere illi, quod absit, ex pravitate noluerint: tunc
presbyteri ex apostolicæ sedis benignitate officia
celebrandi licentiam consequentur. Ecclesiarum vero
seu altarium consecrationes, ab episcopis, in quo-
rum diocesisibus sunt, locorum vestrorum fratres
accipiant, si quidem gratis ac sine pravitate vo-
luerint exhibere. Alioquin a catholico, quem malue-
ritis, episcopo, consecrationum ipsarum sacramenta
suscipiant. Neque cuilibet facultas sit aut claustrum
vestri, aut locorum vestrorum fratres, pro vivorum
seu defunctorum elemosynis justis ob salutem datis
inquietare: sed tam virorum, quam mulierum obla-
tiones, quæ ad eos afferuntur, in usu servorum Dei
pauperumque profecturas recipere liceat. Statuimus
etiam ne cellarum vestrarum ubilibet positarum
fratres, pro qualibet interdictione vel excommuni-
catione, divinatorum officiorum suspensionem patian-
tur: sed tam monachi ipsi, quam et famuli eorum,
et qui se monasticæ professioni devoverunt, clausis
ecclesiarum januis, non admissis diocesanis, di-
vinæ servitutis officia celebrent, et sepulturæ de-
bita peragant. Concedimus etiam vobis, clericos
sæculares, seu laicos, nisi qui pro certis criminibus
excommunicati sunt, ad conversionem per loca ve-

Vide Laurentii abbatis libellum supplicem ad Adel-
bertum Moguntinum archiepiscopum, apostolicæ sedis
legatum, apud Martenium, t. I Anecd., col. 374.

stra suscipere. Sane terminos immunitatis loci vestri, qui a præfato antecessore nostro Urbano papa constituti sunt, præsentis decreti nostri pagina confirmamus. Ne videlicet ullus homo cujuscunque conditionis ac potestatis, invasionem, prædam, aut rapinam facere, sive homicidium perpetrare præsumat infra ipsorum limites terminorum. Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat vestrum venerabile monasterium, et loca subdita, temere perturbare: sed eorum possessiones et bona cætera, quæ pro animarum salute jam data sunt, vel in futurum Deo miserante dari contigerit, firma vobis, vestrisque successoribus et illibata permaneant. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, etc.... salvo in omnibus Romanæ Ecclesiæ jure, et sedis apostolicæ reverentia. Amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Ego Crescentius Sabinensis episcopus, subscripsi.

Ego Petrus Portuensis episcopus subscripsi.

Ego Unalis Albanus episcopus, subscripsi.

Ego Wilhelmus Prænestinus episcopus, subscripsi.

Ego Ægidius Tuscanus episcopus consensi, subscripsi.

Ego Gregorius presbyt. cardin. tit. Apostol. subscripsi.

Ego Rossemagnus diacon. card. S. Gregorii, subscripsi.

Ego Cosmus sanctæ Mariæ in subscripsi.

Ego Gregorius S. Angeli diaconus card. subscripsi.

Datum Laterani per manum Aymerici S. R. E. diaconi cardinalis et cancellari, iv Non. Aprilis, indict. iii, incarnat. Dominicæ anno 1125, pontificatus nostri anno i.

VII.

Monachis Cluniacensibus significat Petrum abbatem a sese benigne receptum. Præcipit ne accedant ad Pontium quondam abbatem invito Petro.

(Anno 1125, April. 2.)

[MABILLON, *Annal. Bened.* VI, 440.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Cluniacensibus monachis, salutem et apostolicam benedictionem.

Laudes et gratiarum actiones divinæ miserationi persolvimus, quoniam, sua protegente virtute, in unitate concordie, vestram permanere constantiam et in vobis religionis observantiam splendere cognovimus. Rogamus autem ut in bono quod inchoastis principio firmiter persistentes, pervigili studio laboretis quæ Deo placabilia sunt efficaciter operari. Venientem ad nos charissimum filium nostrum Petrum abbatem, pro vestra reverentia et ejus dilectione paterna benignitate suscepimus, et tam ipsius quam vestras postulationes diligenter admi-

simus, abbatias siquidem S. Ægidii, et S. Bertini et S. Benedicti super Padum ad reformandam et conservandam in eis religionem, sibi et Cluniacensi monasterio, salvo jure sanctæ Romanæ Ecclesiæ, restitimus. Ipsum igitur cum litterarum nostrarum prosecutione ad vos remittentes, charitatem vestram rogamus ut eum affectione præcipua diligatis, et tanquam patrem et a Deo constitutum animarum vestrarum custodem obedientia et humili subjectione unanimiter honoretis. Obsecramus autem in Domino, ut et nos vestris orationibus adjuvetis. Præcipimus autem ut nullus Cluniacensis professionis monachus ad Pontium olim abbatem sine prædicti filii nostri Petri abbatis consensu ire præsumat. Si quis vero id facere seu tentaverit, vel attentare præsumpsit, sententiam quam in eum præfatus abbas dederit, ratam habebimus.

Data Lateranis iv Nonas Aprilis.

VIII.

Petro abbati S. Ægidii mandat ut ad obedientiam Cluniacensium redeat.

(Anno 1125.)

[*Gall. Christ.*, VI, instr., 190.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Petro abbati S. Ægidii et monachis, salutem et apostolicam benedictionem.

Ad hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provisorum omnium bonorum Deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, et beneplacentem Deo religionem studeamus modis omnibus conservare; nec enim Deo gratis aliquando famulatus impenditur, nisi ex charitatis radice procedens a puritate religionis fuerit conservatus. Hoc nimirum charitatis intuitu olim prædecessores nostri apostolicæ memoriæ Romani pontifices Sancti Ægidii monasterium ad instituendum sive conservandum religionis nitorem Cluniacensi cœnobio commiserunt. Cæterum moderno tempore, defuncto Hugone abbate vestro, dum locus vester guerrarum incursu oppressus, et multis persecutionibus agitatus sine pastoris solatio stare non posset, prædecessor noster felicis memoriæ papa Callixtus te, dilecte filii Petre, abbatem constituit, quod profecto, sicut ex ejus voluntatis arbitrio litteris ipsius Cluniacensi abbati missis percipimus salvo Cluniacensis monasterii jure atque reverentia fecisse cognoscitur. Unde universitati vestræ mandamus atque præcipimus ut sine contradictione ad charissimi filii nostri Cluniac. abbatis subjectionem et obedientiam redeatis. Tu vero, Petre abba, infra quadraginta dies post harum acceptionem litterarum supplici devotione ad Cluniacense monasterium pergens abbati obedientiam promittas, et eidem monasterio, remota omni occasione, professionem facias, salvo tamen in omnibus Romanæ Ecclesiæ jure abbatis benedictione et sanctæ sedis apostolicæ reverentia. Quod si contemptor extiteris, B. Petri et nostram indignationem incurres.

Datum Laterani.

IX.

Ad abbatem et monachos Sancti Bertini.—Mandat ut ad subjectionem et obedientiam Petri Venerabilis abbatis Cluniac. redeant.

(Anno 1125.)

[*Bullar. Cluniac., p. 41.*]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio abbati Sancti Bertini, et monachis, salutem et apostolicam benedictionem.

Pax Ecclesie, fratrum concordia, religionis unitas ima supernis et terrenis sociare coelestia consuevit. Vos igitur unanimiter divino famulatu mancipatos ex religiosa devotione Deo et hominibus placere paternae charitatis debito congaudemus. Hoc siquidem non meritis aut vestrae imputandum prudentiae, sed Deo et sollicitudini Cluniacensis ecclesiae ascribatis, cui videlicet a nostris antecessoribus est injunctum ut religionem in vestro monasterio institueret et servaret; quod divina favente clementia, et in temporalibus et in spiritualibus etiam magnum contulit incrementum. Unde mandamus vobis atque praecipimus, ut sine contradictione ad charissimi filii Petri Cluniacensis abbatis subjectionem et obedientiam humiliter redeatis: tu vero, fili abba, infra quadraginta dies post harum acceptionem litterarum supplici devotione ad Cluniacense monasterium pergens, abbati obedientiam promittas, et eidem monasterio remota omni occasione professionem facias. Quod si contemptor exstiteris, beati Petri et nostram indignationem incurres.

Datum Laterani, etc.

X.

Ad monachos S. Benedicti super Padum. — Mandat ut obedientiam et reverentiam Petro Venerabili Cluniacensi abbati exhibeant, et abbatem quem eis cum consilio Cluniacensis capituli dederit, suscipiant.

(Anno 1125.)

[*Bullar. Cluniac., 41.*]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis monachis Sancti Benedicti super Padum, salutem et apostolicam benedictionem.

Pax Ecclesie, fratrum concordia, religionis unitas ima supernis et terrenis sociare coelestia consuevit. Vos igitur unanimiter divino famulatu mancipatos ex religiosa devotione Deo et hominibus placere paternae charitatis debito congaudemus. Hoc siquidem non meritis aut vestrae credatis imputandum prudentiae, sed Deo et sollicitudini Cluniacensis ecclesiae ascribatis; cui videlicet a nostris antecessoribus est injunctum, ut religionem in vestro monasterio institueret et servaret; quod divina favente clementia, et in temporalibus et in spiritualibus etiam magnum contulit incrementum. Unde mandamus vobis atque praecipimus quatenus charissimo filio nostro Petro Cluniacensi abbati obedientiam et reverentiam sine refragatione aliqua deferatis, abbatem nimirum quem ipse consilio Cluniacensis capituli dederit, reverenter suscipiatis, et ei sicut

A animarum pastori humiliter obedire curetis, salvo in omnibus jure et reverentia Romanae Ecclesiae. Quod si per vos abbatem constituere praesumpsistis, nos factum vestrum ducentes irritum plenam de vobis justitiam faciemus. Ideoque praesentibus vos litteris commonemus, atque praecipimus, ut post earum acceptionem infra quadraginta dies Cluniacense monasterium adeatis, et abbati quem vobis Cluniacensis abbas et fratres dederint irrefragabiliter pareatis.

XI.

Ad Turstinum archiepiscopum Eboracensem.

(Anno 1125, April. 5.)

[*Monastic. Anglic. tom. III, p. 145.*]

B HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri TURSTINO archiepiscopo Eboracensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Gratias clementiae divinae persolvimus, quia sani et incolumes cum pacis tranquillitate in Urbe sumus. Et quia personam tuam diligimus, controversiam illam de primatu inter Eboracensem et Cantuariensem Ecclesias in nostra tantum volumus praesentia terminari.

Data Laterani Nonis Aprilis

XII.

Archiepiscopis, episcopis, etc., Joannem legatum apostolicum commendat.

(Anno 1125, April. 12.)

[*MANSI, Concil., XXI, 327.*]

C HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus et filiis, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, proceribus, et caeteris tam clericis quam laicis per Angliam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Quamvis in extremis terrarum positos, ad Petri tamen apostoli curam Christianae fidei vos facit universalitas pertinere. Cum enim Petro dictum est, *Pasce oves meas, pasce agnos meos* (Joan. xxi), profecto nulla ovium, nullus agnorum exceptus est ad Christi consortium pertinentium, qui non Petri commissus sit pastioni speciali. Praeter hoc, sorte regnum Angliae B. Petro et Romanae Ecclesiae pertinere sanctissimi Patris nostri Gregorii papae auctoritas, et B. Augustini praedicatio manifestat. Hoc igitur dispositionis debito provocamur, vobis, scilicet longe positis, sollicitiore diligentia providere. Quamobrem Christianum filium nostrum Joan. cardinalem sanctae Romanae Ecclesiae sacerdotem, in partem nostrae sollicitudinis vigilantem, vices ei nostras in partibus vestris commisimus. Qui nimirum de Ecclesiarum correctione et stabilitate, de religionis augmento, et de caeteris quae probanda vel improbanda visa fuerint; cum vestrae dilectionis auxilio, cooperantibus sanctorum apostolorum patrociniiis, pertractabit. Rogamus ergo vos, et monemus, atque praecipimus, ut eum tanquam S. Petri vicarium reverenter suscipiatis, humiliter audiatis, atque ad ipsius vocationem, synodales cum eo conventus solemniter celebretis: quatenus per ipsius et

vestram industriam, in regno vestro quæ corrigenda A sunt corrigantur, quæ firmanda sunt, sancto inspi-
rante Spiritu, firmentur.

Data Laterani iv Idibus Aprilis.

XIII.

Ad canonicos Turonenses. — Confirmat sententiam excommunicationis in Fulconem comitem Andegavensem.

(Anno 1123, April. 12.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 322.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis clericis Turonensis matris ecclesiæ S. Mauritii, salutem et apostolicam benedictionem.

Sicut boni et humiles filii sunt paternæ dilectio- B nis nexibus arctius astringendi, ita ingrati et inobedientes, sunt rigore justitiæ coercendi. Siquidem compertum habuimus quod Fulco Andegavensis comes divortium illiciti matrimonii filix suæ et Guillelmi filii Roberti comitis, a dilecto filio nostro I. cardinali presbytero apostolicæ sedis legato, et ab aliis fratribus nostris coepiscopis, et sapientibus viris, accepta idoneorum probatione testium, iudicatum, servare contempsit, præterea quod gravius est, uti accepimus, ad B. Petri et sanctæ atque apostolicæ Romanæ Ecclesiæ injuriam, prædicti legati nuntios ad eum directos capiens, et in arcta custodia per duas septimanas retinens, barbas eorum et capillos flammis exurere, et litteras in conspectu hominum sub dio eremare præsumpsit. Unde legatus C idem in propriam comitis terram, interdictionis, et in personam ejus, excommunicationis sententiam promulgavit. Nos ergo habito fratrum consilio, eandem, usque ad condignam satisfactionem, sententiam ratam habemus. Interdictum autem præcipimus observari.

Datum Laterani pridie Idus Aprilis.

XIV.

Joanni apostolicæ sedis legato. — Mandat ut legationem a Calixto II acceptam in Anglia studiose gerat.

(Anno 1125, April. 3.)

[MANSI, *Concil.* XXI, 327.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Joanni presbytero cardinali, apostolicæ sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.

Quemadmodum honorum filiorum est, subjecta devotionis humilitate patribus obedire: ita patrum interest, benigno charitatis affectu filiis providere. Curam igitur et sollicitudinem tibi a prædecessore nostro felicitis memoriæ papa Calixto II Angliæ regno commissa providentiæ dilectionis tuæ committimus. Obsecramus autem in Domino, ut tanquam sapiens et discretus Romanæ Ecclesiæ filius, quæ ad honorem Dei et sedis apostolicæ pertinent, honestate atudiosus opereris.

Data Laterani, Idibus Aprilis.

XV.

David, Scotorum regi, commendat Joannem cardinalem, legatum suum.

(Anno 1125, April. 13.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 329.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio DAVID illustri Scotorum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Oportet devotos et humiles B. Petri discipulos, quæ ad honorem S. R. E. spectare cognoverint, attentius operari. Unde nobilitati tuæ rogando mandamus, ut dilectum filium nostrum Joannem cardinalem, cui vices nostras in partibus illis commisimus, reverenter suscipias, et honores: episcopos etiam terræ tuæ, cum ab eo vocati fuerint, ad concilium suum facias convenire. Controversiam, quæ inter Turstanum Eboracensem archiepiscopum et episcopos terræ tuæ diu agitata est, eidem legato nostro diligentius indagandam disentiendamque committimus. Finitam vero sententiam apostolicæ sedis iudicio reservamus.

Datum Laterani Idibus Aprilis.

XVI.

Ecclesiam Monte Feretranam, petente Petro episcopo, tuendam suscipit.

(Anno 1124, April. 21.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, II, 844.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri PETRO Feretrano episcopo, ejusque successoribus canonice promovendis in perpetuum.

Officii nostri nos hortatur auctoritas pro Ecclesiarum statu satagere, et earum quieti, et utilitati salubriter auxiliante Deo providere. Proinde, charissime in domino, frater Petre, sanctam Feretranam Ecclesiam, cui Deo auctore præses, in beati Petri tutelam nostramque protectionem suscipimus, statuantes, præsentis privilegii auctoritate ut Ecclesiæ possessiones et bona quæcunque, quæ vestra Feretrana Ecclesia in præsentiarum juste et legitime possidet, sive in futurum largiente Domino juste atque canonice poterit adipisci, firma ei et illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus nominibus exprimenda, videlicet S. Pancratii capellam, S. Martini in Monte, capellam Sanctæ Sophiæ, capellam S. Mariæ in Plebe cum curte sua, plebem S. Laurentii in Folia cum pertinentiis suis, capellam S. Michaelis cum curte sua, monasterium S. Mariæ in Scriptino cum omnibus suis pertinentiis, plebem S. Joannis in Carpineo cum suis pertinentiis, capellam S. Marini, et possessionem quæ est in Carpineo, plebem S. Cassiani in Pisino cum omnibus suis pertinentiis, et fundum suum integrum, capellam S. Theodori cum suis pertinentiis, et terram in valle Cava et Molledano, plebem S. Theonisti in loco qui dicitur Corma, cum omnibus pertinentiis suis, plebem S. Marini cum castello, et pertinentiis suis omnibus, plebem S. Agathæ cum omnibus pertinentiis suis, et curte quæ vocatur Farnito in loco qui

dicitur Ovilione, plebem S. Martini in Murisiano cum pertinentiis suis, plebem S. Hilarii cum pertinentiis suis, plebes S. Mariæ in Vico cum pertinentiis suis, plebes S. Stephani in Murlo cum pertinentiis suis, monasterium S. Martini in saltu cum pertinentiis suis, plebes S. Petri in cultu cum pertinentiis suis, plebem S. Petri ad Missam cum pertinentiis suis, fundum Hermannum in integrum, fundum Adinum in integrum, monasterium S. Salvatoris in fundo, cellam Fausti in integrum cum suis pertinentiis, plebem S. Martini in Vivedo cum omnibus suis pertinentiis, cum castello quod vocatur Casale d'Illice, plebem S. Cassiani in campo Juvenici cum pertinentiis suis in integrum, plebem S. Mariæ in Romania cum omnibus suis pertinentiis, plebem S. Mustiolæ cum pertinentiis suis, monasterium S. Severini cum pertinentiis suis, capellam S. Proculi cum pertinentiis suis, et tertiam partem de fundo Atiliano, tertiam partem de fundo Bacugiano, tertiam partem de fundo stabulo, tertiam partem de fundo justorum, cum campo, qui vocatur Martii in integrum, tres petiolas de terra fundi Attiliani, qui vocatur Plegæ, fundum Plegni in integrum, fundum Alfidiarum, qui vocatur campus Planus, fundum frigi in integrum, fundum Antimaria in integrum, fundum Columnella in integrum, fundum post Collina, capellam Sancti Archangeli in integrum, fundum vallis Donatuli, massam Licinianam in integrum, fundum Ausi in integrum, cellam Fausti, Scannullas majores et minores in integrum, capellam Sanctæ Agathæ cum castro, quæ vocatur Petra Anellaria, capellam S. Georgii in integrum, fundum Cervianum in integrum, fundum Capicianum, curtem quæ vocatur Grilena cum omnibus pertinentiis suis in castello felicitatis, capellam Sancti Martini in Castagnolo, capellam S. Sophiæ in Aquatario, capellam Sanctæ Mariæ in Methavistis in integrum, ecclesiam Floræ in Scapinio, fundum Sitilianum, fundum campo planum cum omnibus suis pertinentiis, castellum novum, quod vocatur Petrella, salva in omnibus Romanæ Ecclesiæ justitia, et reverentia. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, etc. Si qua, etc., cunctis autem, etc. Amen.

Ego Honorius catholice Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Americi S. R. E. diaconi cardinalis et cancellarii, xi Kal. Maii, indict. iii, anno Dominicæ Incarnationis 1125, pontificatus autem D. Honorii II papæ anno 1.

XVII.

Ad Didacum archiepiscopum Compostellanum.

(Anno 1125, Maii 1.)

FLOREZ, *Esp. sagr.* XX, 430.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, DIDACO archiepiscopo Compostellanæ Ecclesiæ, salutem apostolicamque benedictionem.

Vestra siquidem, filii (6), presentia hunc sacer-

(6) *Frater legerem.*

A dotem Bernardum nomine, vestris de partibus ad nos usque pervenisse, et de vobis multa nobis bona quam maxime retulisse, procul dubio noscat, atque cum in presentia nostri a militibus Salmantinis, imo Dei inimicis, qui quamdam ecclesiam quam ipse pro posse regebat, inhumanius invaserunt, et ei cuncta sua bona rapuerunt, fore conquestum: quocirca obedientiæ jussionem vobis imponimus, vosque utpote nostrum filium rogamus obnixè, quatenus Salmantinum episcopum, qui vobis suffraganeus est, apostolica sententia admonere minime recusetis, ut præfata ecclesiæ huic clerico bona sua faciat restitui, in eosque raptores quod canonicum est exhibere nequiquam prætermittat: quod si facere contempserit, canonica justitia feriat. Vos autem rogamus ut huic ad tantam paupertatem perducto aliquantulum pro Dei misericordia succurrere dignemini.

Datum Laterani Kal. Maii.

XVIII.

Privilegium pro canonica Portuensi.

(Anno 1125, Maii 4.)

[FANTUZZI, *Monum. Raven.*, tom. VI, p. 41.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis JOANNI preposito et ejus fratribus in ecclesia S. Mariæ in Portu canonicam vitam professis ejusque successoribus in eadem religione permanuris in perpetuum.

Ad hoc universalis Ecclesiæ cura nobis commissa est a provisorum omnium bonorum Domino ut religiosas diligamus personas, et beneplacentem Deo religionem studeamus omnimodis propagare, nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur nisi ex charitatis radice procedens a puritate religionis fuerit conservatus. Oportet ergo omnes Christianæ fidei amatores religionem diligere et loca venerabilia cum ipsis personis divino servitio mancipatis attentius confovere, ut nullis pravorum hominum inquietentur molestiis vel impertunis angariis fatigantur. Quapropter vestris in Domino, charissimi filii, petitionibus assensum præbentes, tam vos quam ecclesiam vestram cum omnibus ad eam pertinentibus in B. Petri tutelam nostramque protectionem suscipimus. Statuentes ut quæcunque in præsentiarum legitime possidetis, sive in futurum, largiente Domino, juste et canonice poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integre conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Ad hæc adjicientes presentis privilegii auctoritate statuimus, ut præfata ecclesia ab omnibus sit extraordinaria functione immunis, ut videlicet si quando archiepiscopus Ravennatis,

seu, discedente eo, clericos aut laicos ejusdem ecclesie ad Romanum pontificem cujuslibet rei gratia, vel ad imperatorem proficisci contigerit, nullam eis exactionem in argento aut equitaturis, vel hujusmodi aliquibus de eadem ecclesia liceat facere, aut ibidem hospitando aliquod unquam gravamen inferre. Præterea cum ingruente bello Ravennatis cives, vel pro militibus, vel pro munienda civitate collectam fecerint, sæpe dictam ecclesiam ab omni exactione nihilominus decernimus esse immunem, salva tamen in omnibus Ravennatis Ecclesie justitia per sanctorum Patrum sanctiones stabilita. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem ecclesie jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesie episcopus, SS.

Ego Crescentius episcopus Sabinensis, SS.

Ego Petrus Portuensis episcopus, SS.

Ego Ægidius Tusculanus episcopus, SS.

Ego Gregorius S. Angeli diaconus cardinalis, SS.

Ego Bonifacius presbyter cardinalis, SS.

Ego Matthæus diaconus cardinalis, SS.

Ego Gerardus SS. Aquilæ et Priscæ, SS.

Ego Gregorius SS. Sergeri et Bacchi diaconus cardinalis, SS.

Ego presbyter cardinalis S. Balbinæ, SS.

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesie diaconi et cancellarii, iv Nonas Maii, indictione iii, Incarnationis Dom. anno 1125, pontificatus vero D. Honorii secundi papæ anno i.

XIX.

Paschalis II et Calixti II privilegia pro abbacia S. Walburgis renovantur et amplificantur.

Anno 1125, Jul. 11.)

[WURTWEIN, *Nova subsidia diplom.*, tom. VII, p. 56.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio BERTHOLFO abbati monasterii quod in honore sanctorum apostolorum Philippi et Jacobi et sanctæ Walpurgæ virginis constructum est, in Argentinensi episcopatu, in loco videlicet qui Sacra Silva dicitur, ejusque successoribus regulariter substituendis in posterum.

Quoniam sine veræ cultu religionis, nec charitatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium, expedit apostolicæ auctoritatis religiosas personas diligere, et religiosa loca, maxime quæ beati Petri juris existunt, et ad Romanam specialiter spectant Ecclesiam sedis apostolicæ munimine con-

fovere. Ideoque, dilecte in Domino filii Bertholfe abbas, justas postulationes tuas clementius admittentes, monasterium Sacræ Silvæ cui Domino auctore præsidet, quod beato Petro et ejus sanctæ Romanæ Ecclesie sub annuo unius aurei censu oblatum, et ad honorem omnipotentis Dei et sanctorum apostolorum Philippi et Jacobi, et sanctæ Walpurgæ virginis dedicatum est, ad exemplar prædecessorum meorum Paschalis et Calixti secundi Romanorum pontificum beati Petri et sanctæ Romanæ Ecclesie patrocinio communitus. Statuimus enim ut universa quæ a religiosis principibus Friderico duce et Petro ejusdem loci fundatoribus, vel ab aliis fidelibus de suo jure monasterio eidem collata sunt, aut in futurum, largiente Deo, dari, offerri, vel aliis justis modis acquiri contigerit, quietæ vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Nulli vero omnino hominum liceat eundem locum temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Obiunte autem ejusdem loci abbate, vel suorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei amorem et beati Benedicti regulam elegerint. Ad hæc juxta prædecessoris nostri papæ Calixti definitionem decima animalium sive fructuum vestrorum, quos per totam Sacræ Silvæ terram vestris laboribus sumptibusve colligitis, Salsensium fratrum vel aliorum hominum contradictione qualibet habeatis. Rustici autem vestri decimas suas presbyteris parochiæ suæ contribuant. Confirmamus etiam Deo ibidem servientibus fratribus usum ejusdem silvæ, tam ad ædificandum quam ad calefaciendum ad eorum licitum, et usum aquarum adipiscendum et suum commodum faciendum et pascua eorum animalibus per totam silvam, quemadmodum supradicti filii nostri Henrici imperatoris, et nepotis ejus Friderici ducis, necnon et comitis Petri liberalitate concessus est. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem sæpe dicto monasterio justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant et apud districtum judicem præmium æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesie episcopus subscripsi.

Datum Beneventi per manum Aimerici sanctæ

Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis, v Idus Julii, A iudictione III, Incarnationis Dominicæ anno 1125, pontificatus autem domni Honorii II papæ anno primo.

XX

Ad Henricum Viridunensem episcopum. — Mandat ut proxima Epiphaniarum festivitàte ad se veniat responsurus de ordinatione Conradi Tullensis episcopi et de querelis abbatis S. Vitoni; interim ab episcopali officio absteineat.

(Anno 1125, Octobris 3.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, tom. XV, p. 258.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri HENRICO Viridunensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Prædecessor noster piæ memoriæ papa Calixtus suis te litteris evocavit, ut ad eum mediante quadragesimâ præterita venires, et de ordinatione illius Conradi (7) Tullensis intrusi rationabiliter responderes. Nos quoque post ejus obitum pro eadem causa veniendi ad nos tibi terminum dedimus; tu vero elationis tumore inflatus, venire ad nos penitus contempsisti. Præterea, ut abbati S. Vitoni quod juris erat sui monasterii restituere tibi præcepimus, et ablata redderes. Postmodum auferre illi ea ipsa et quædam insuper alia præsumpsisti. Pro tantis igitur excessibus per præsentia tibi scripta præcipiendo mandamus, ut proxima Epiphaniarum festivitàte ad nostram præsentiam venias responsurus, interim vero ab episcopali officio prorsus absteineas.

Datum Beneventi v Nonas Octobris.

XXI.

Monasterii S. Pauli de Argon patrocinium suscipit bonaque confirmat.

(Anno 1125, Nov. 21.)

[Vide LURI, *Cod. diplom. Bergom.*, II, 923.]

XXII

Monasterii S. Martini Ahusani primam foundationem confirmat.

(Anno 1125, Nov. 27.)

[PETRI *Suevia ecclesiastica*, 190.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis monachis monasterii S. Martini de Ahusen, salutem et apostolicam benedictionem.

Sicut irrationabilia poscentibus negari debet assensus, sic justa petentium votis benigna debemus assensione concurrere. Ea propter nobilium virorum Adelberti palatini comitis et ejus fratrum Udalrici et Gualteri devotioni duximus annuendum. In Augustensi equidem episcopatu in pago Albæ juris sui prædium, quod Ahusen dicitur, ubi domus fiat beati Martini ecclesia fabricata est... una cum patre suo egregiæ recordationis Manegoldo palatino comite pro salute animæ suæ beato Petro apostolorum principi in alodium proprium cum omnibus ad eundem locum pertinentibus obtulerunt. Quam oblatio-

(7) Conradus electus fuerat anno 1107 Tullensis episcopus a quibusdam canonicis, dum ab aliis Riquinus de Commercio eligeretur, qui mox utriusque

nem nostra postulant auctoritate firmari. Nos igitur præsentis decreti auctoritate sancimus, ut tam præfatus locus, quam omnia ad eum pertinentia sub apostolicæ sedis tutela integra semper et illibata permanent. Nulli ergo omnino hominum liceat idem monasterium perturbare aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integre conserventur, eorum pro quorum sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura.

Obeunte ipsius loci abbate nullus ibi quilibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem regulariter providerint eligendum. In advocati autem vestri electione abbas liberam habeat potestatem cum fratrum suorum consilio talem eligere, quem ad defensionem libertatis monasterii bonum et utilem esse cognoverit.

Sepulturam quoque ejusdem cœnobii omnino liberam esse sancimus, ut eorum qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat.

Pari etiam modo concambium, quod de loco, in quo monasterium vestrum situm est, cum ecclesia Sancti Petri in Tetingen, ad cujus parochiam pertinebat, utriusque partis consensu et fundatorum conventia factum esse dignoscitur, confirmamus. Ordinationes præterea monachorum, consecrationes altarium sive basilicarum ab episcopo in cujus diocesi estis accipietis, si quidem gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerit, ac sine pravitate postulata voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis antistitem adire, et ab eo sacramenta ipsa suscipere, qui apostolicæ sedis fultus auctoritate indulgeat. Ad indicium autem perceptæ a Romana Ecclesia libertatis, aureum unum per singulos annos Lateranensi palatio persolvētis.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona hanc nostræ constitutionis paginam violaverit, aut sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi.

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, partis suffragia sibi conciliavit. Conradus vero absque consecratione mansit usque ad Calixti II tempora, prout ex hac epistola discimus.

quinto Kalendas Decembris, indictione quarta, anno A
Dominicæ Incarnationis millesimo centesimo vice-
simo quinto, pontificatus autem sanctissimi Honorii
secundi papæ anno primo.

XXIII.

Confirmatio foundationis cellæ S. Mariæ Brisacensis.
(Anno 1125, Nov. 27.)

[PETRI Suevia ecclesiastica p. 252.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
in Christo filiis OTTONI abbati ejusque fratribus ca-
nonicam regulam professis in ecclesia S. Mariæ, sita
in Brisacensi comitatu, in loco qui Nigra Silva dici-
tur, eorumque successoribus in eadem religione per
omnipotentis Dei gratiam permansuris in perpe-
tuum.

Ad hoc in apostolicæ sedis regimen nos promotos B
esse Deo disponente conspiciamus, ut aures nostras
istis petitionibus commodemus et religionem pro-
pagari in quantum dederit Dominus debeamus.
Quia igitur vos, filii in Christo charissimi, per divi-
nam gratiam aspirati mores vestros sub regularis vi-
tæ disciplina confirmare et communiter secundum
SS. Patrum instituta Deo omnipotenti deservire
proposuistis, nos votis vestris paterno congratula-
mur affectu, unde petitioni vestræ benignitate devota
plenissimum impertimus assensum, et tam vos quam
locum vestrum in tutelam apostolicæ sedis recipi-
mus, quem videlicet Romanæ Ecclesiæ censualem
facere decrevistis consilio et instinctu Argentinensis
præpositi Brunonis egregiæ strenuitatis viri, qui C
ecclesiam vestram impensis suis in alodio suo con-
struxit, et honorum suorum ac possessionum colla-
tione dotavit, vitæ quoque canonicæ ordinem, quem
professi estis, privilegii auctoritate firmamus, et ne
cui post professionem exhibitam pro suis quid habe-
re, neve sine abbatis vel congregationis licentiâ de
claustris discedere liceat, interdiciamus. Obeunte
vero te nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quoli-
bet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis
astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres
communi consensu, vel fratrum pars consilii sanio-
ris, secundum Dei timorem regulariter providerint
eligendum; nullusque ibi electioni se ingerat, nisi
quos religiosa congregatio vestra vocaverit. In advo-
cati autem vestri electione abbas liberam habeat po-
testatem cum fratrum suorum consilio talem eli-
gendi, quem ad defensionem libertatis monasterii
bonum et utilem esse cognoverit; qui si calumnia-
tor potius quam advocatus existens bona monasterii
pervaserit, et non magis ea defenderit, abbas habeat
facultatem cum fratrum consilio alium sibi utilio-
rem statuendi advocatum. Ordinationes clericorum, con-
secrationes altarium sive basilicarum ab episcopo
in cujus diocesi estis accipietis, si quidem gratiam
et communionem apostolicæ sedis habuerit, et ille
sine pravitate ea vobis exhibere voluerit; alioquin
liceat vobis catholicum quemcumque mavultis adire
antistitem et ab eo sacramenta ipsa suscipere, qui
ea sedis apostolicæ auctoritate fretus indulgeat.

Sane circa cœnobii vestri ambitum occasione
qualibet assultum fieri prohibemus. Si vero, quod
absit, contingit in atrio vestro, vel in effusione san-
guinis, vel in verberum elatione, siye in aliqua hu-
jusmodi violentiam irrogari, nequaquam propter
hoc a divinis ecclesia vestra prohibeatur officiis, nisi
commune fuerit interdictum. Porro laborum vestro-
rum vel animalium decimas, quæ penes ipsum lo-
cum vestris sumptibus et laboribus excoluntur, quie-
tas vobis et illibatas manere debere censemus,
nec vos super hoc aut ab episcopo ejusdem diocē-
sis, aut ab aliquo inquietari permittimus. Concam-
bium, quod factum est inter ecclesiam vestram et
S. Galli apostolica præcipimus auctoritate in omne
dehinc tempus inviolatum fore. Sepulturam quoque
ipsius cœnobii omnino liberam esse censemus, ut
eorum, qui illic sepeliri desideraverint, devotioni
et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati
sint, nullus adversetur. Ad hæc adjicientes statui-
mus, ut quæcumque bona in futurum concessione
pontificum, largitione regum, vel oblatione fidelium
juste atque canonicè acquirantur, firma vobis ve-
strisque successoribus et illibata permaneant, quan-
diu scilicet illic canonici ordinis tenor Domino
præstante vigerit. Decernimus ergo, ut nulli omni-
no hominum liceat eandem ecclesiam temere per-
turbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas
retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fati-
gare, sed omnia integre conserventur, eorum pro
quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt,
usibus omnimodis profutura. Ad indicium autem
perceptæ hujus gratiæ a Romana Ecclesia stolam
sacerdotalem per singula biennia Romano pontifici
persolvatis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica
sæcularive persona hanc nostræ constitutionis pa-
ginam violaverit, aut sciens contra eam temere
venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si
non satisfactione congrua emendaverit, potestatis
honorisque sui dignitate careat, reamque se divino
iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat,
et a sanctissimo corpore ac sanguine Dei et Domini
nostri Jesu Christi aliena fiat. Cunctis autem eidem
loco jura sua servantibus, sit pax Domini nostri Jesu
Christi, quatenus et hic in futurum fructum beatæ
remunerationis percipiant, et apud districtum judi-
cem præmia æternæ pacis inveniant. Salva justitia
episcopali. Amen

Datum Laterani per manum Almerici Romanæ
Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, quinto
Kalendas Decembris, indictione quarta, anno Domi-
nicæ Incarnationis millesimo centesimo vicesimo
quinto, pontificatus autem domini Honorii secundi
papæ anno primo.

XXIV.

*Monasterii S. Udalrici Neresheimensis possessiones
et privilegia confirmat.*

(Anno 1125, Nov. 27.)

[Vide Württembergisches Urkundenbuch, Stuttgart
1849, I, 367.]

XXV.

Ad Gaufridum abbatem Savignensem. — Confirmat bona monasterio Savignensi concessa.

(Anno 1225, Dec. 9.)

[MARTENE, *Thes.* I, 361, ex. ms. Savignensi.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GAUFRIDO abbati S. Trinitatis de Savigneo, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Ad hoc nobis a Deo pastoralis officii cura commissa est, ut et bene placentem Deo religionem laboremus statuere, et stabilitam exacta diligentia conservare. Ea propter, dilecte in Domino filii Gaufride abbas, venerabilis fratris nostri Turstini Eboracensis archiepiscopi precibus inclinati, tuis rationabilibus postulationibus duximus annuendum. Statuimus enim, ut monasterium B. Trinitatis de Savigneo, cui, Deo auctore, præesse cognosceris, quæcunque impræsentiarum juste et legitime possidet, firma tibi tuisque successoribus, et illibata permaneant; quæcunque præterea in futurum, largiente Deo, concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, poteritis adipisci, firma vobis et integra conserventur, salva nimirum diocæsani episcopi justitia et reverentia. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed et omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis autem huic nostræ constitutioni sciens temerario ausu contraire tentaverit, anathematis sententiam se noverit incursum.

Datum Lateranis v Idus Decembris.

XXVI.

Ad S. Norwegiæ regem. — Ut Radulphum episcopum Orcudensem in integrum restituat.

(Anno 1225, Dec. 9.)

[*Monastic. Anglic.* III, 144.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio S. illustri Norwegiæ regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Auribus nostris intimatum est, quod venerabilis frater noster Thomas Eborum archiepiscopus Radulphum Orcheneia ipsum consecravit. Postmodum vero sicut accepimus, alius est ibidem intrusus. Cæterum episcopalem cathedram aut unus obtinebit, aut nullus. Ideoque per præsentia scripta nobilitati tuæ mandamus, quatenus prænominato Radulpho sedem episcopalem Orcheneiam videlicet, cum parochia et cæteris pertinentiis suis, tanquam proprio illius loci episcopo et pastori restituas. Et de cæterosollicitudo custodiat, ne ob hoc iram Dei incurrat.

Datum Laterani v Idus Decembris.

XXVII.

Ad episcopum Candidæ Casæ. — Adeat Thomam [leg. Thurstanum] archiepiscopum Eboracensem, a quo consecretur.

(Anno 1125, Dec. 9.)

[*Ibid.* p. 145.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio electo de Candida Casa, salutem et apostolicam benedictionem.

Cui alii a Domino præesse conceditur, nulla suis dignis subesse prælatis superbia communicatur; ideoque per præsentia scripta tibi mandamus, ut ad charissimum fratrem nostrum Thomam Eboracensem archiepiscopum, tanquam ad proprium metropolitani tui consecrandus accedas; et ab ipsius manu, præsentis sancti Spiritus gratia, cum humilitatis devotione consecrationem accipias.

Data Laterani quinto Idus Decembris.

XXVIII.

Ad G. Cantuariensem archiepiscopum, etc., et ad regem Anglorum.

(Anno 1125, Dec. 9.)

[*Ibid.*, p. 147.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus G. Cantuar. archiepiscopo, sedis apostolicæ legato, et universis episcopis per regnum Angliæ constitutis, et charissimo in Christo filio H. illustri Anglorum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Quemadmodum nostrum... ita dignitatem suam illibatam, vestris debetis fratribus conservare, ideoque vobis mandamus, quatenus charissimo fratri nostro Thomæ [leg. Thurstano] Eborum archiepiscopo, juxta antiquam consuetudinem et Eborum Ecclesiæ prærogativam crucem ante se deferri absque contradictione aliqua permittatis, et regem more solito coronare.

Data Laterani v Idus Decembris.

XXIX.

Privilegium pro Ecclesia Eboracensi.

(Anno 1225.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 535.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri THURSTANO, Eboracensi archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè promovendis in perpetuum.

In eminenti apostolicæ sedis specula, disponente Domino, constituti, injuncto nobis apostolatus officio fratres nostros episcopos intima charitate diligere, et ecclesiis sibi a Deo commissis suam debemus justitiam conservare, pro ipsarum quoque volumus statu satagere, atque earum quieti et utilitati, salubriter, auxiliante Domino, providere. Ideoque charissime frater, Thurstane archiepiscopo, tibi tuisque successoribus, et per vos Ebor. Ecclesiæ, cui auctore Deo præes, Eboracensis Ecclesiæ metropol. suffraganeos, et quidquid parochiarum vel episcopali vel metropolitico jure ad eandem cognoscitur Ecclesiam pertinere, in perpetuum confirma-

mus. Antiquam sane Ebor. Ecclesie dignitatem integram conservari auctore Deo cupientes, auctoritate apostolica prohibemus, ne ulterius, aut Cantuar. archiepiscopus Eboracen. professionem quamlibet exigat, aut Eboracen. Cantuariensi exhibeat; neque quod penitus a beato Gregorio prohibitum est, ullo modo Ebor. Cantuar. ditioni subjaceat, sed juxta ejusdem patris constitutionem, ista inter eos honoris distinctio in perpetuum conservetur, ut prior habeatur, qui prior fuerit ordinatus. Ad hæc si Cantuar. archiepiscopus Ebor. electum gratis, et sine subjectionis exactione consecrare noluerit, electus Ebor. a suffraganeis suis, aut a Romano pontifice libere consecratur. Porro antiquas libertatis consuetudines, et possessiones quas vel in presenti legitime obtinetis, vel in futuro, largiente Deo, juste poteritis adipisci, Ecclesie Ebor. presentis privilegii auctoritate firmamus, statuantes, ut nullus eas auferre, imminuere, vel temerariis audeat vexationibus infestare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Illud quoque capitulo presenti subjungimus, ut ecclesie S. Andreae Hagulstadens. S. Joh. Beverlac. S. Wilfridi de Ripn, S. Mariæ de Suthewel. S. Oswaldi de Gloucestr. in omnibus possessionibus et libertatibus, et consuetudinibus vobis vestrisque successoribus, nec non Ebor. Ecclesie integre semper et quiete permaneant. Si quæ igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hæc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sanctissimo corpore ac sanguine Dei et Domini redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesie justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

XXX.

Ecclesie Ravennatis jura confirmat.

(Anno 1125.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, II, 365.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri GUALTERIO Ravennati archiepiscopo, ejusque successoribus canonice promovendis:

Sacrosancta Romana apostolica Ecclesia ab ipso Salvatore nostro Domino Jesu Christo caput et cardo est omnium instituta. Non decet igitur a capite membra discedere, sed eminenti rationi, et superni provisioni capitis obedire: moderatrix autem discreti capitis singulorum membrorum officiosas actiones considerans uniuscujusque jus, et ordinem, et natura constitutum distincte reservat, et quibuscunque nobilibus vetustatis suæ dignitatem, sine invidia sociali charitate custodit. Hac igitur inducti ratione

A honorem famosæ Ravennatis Ecclesie apostolicæ sedis propriæ specialis filiæ sine diminutione aliqua volumus conservare, ideoque, venerabilis frater Gualteri, quem pro Ecclesie strenuitate doctrinæ, religionis, et morum honestate plena in Christo charitate diligimus, tuis rationabilibus postulationibus paternæ pietatis affectu annuimus. Per presentis itaque privilegii paginam confirmamus episcopatus videlicet Æmilie provincie, id est Parmæ, Placentiæ, Regii, Mutinæ, Bononiæ, Ferrariæ, Adriæ, Comacini, Imolæ, Faventiæ, Forolivi, Foripompili, Bobii, Cæsena, Ficoclæ. Præterea confirmamus vobis exarchatum Ravennæ, qui Romanæ Ecclesie juris est, et monasteria S. Alberti, S. Hilarii, seu cætera monasteria, et possessiones ad vestram Ecclesiam pertinentes per authentica privilegia ab antecessoribus nostris, et catholicis regibus traditas, B Pomposiani quoque monasterii curam personæ religionis tuæ, salvo Ecclesie nostræ jure, committimus, ut regulari disciplina per suam industriam reformetur. Nulli ergo omnino hominum facultas sit nostram Ravennatem Ecclesiam temere perturbare, aut possessiones ejus auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur tam tuis, quam clericorum et pauperum usibus profutura. Si qua igitur ecclesiastica in futurum sæcularisve persona hæc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi presumptionem suam satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesie justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesie episcopus.

Ego Bonifacius card. S. Marci subsc.

Ego Gregorius Card. SS. Apostolorum ss.

Ego Benedictus cardinalis tit. Eudoxie subsc.

D Ego Anastatus presb. card. tit. S. Clementis ss.

Ego Conradus presb. card. tit. Pastoris subsc.

Ego Desiderius presb. card. tit. S. Praxedis subsc.

Ego Deusdedit card. presb. tit. S. Laurentii in Damaso ss.

Ego Petrus Pisanus presbyter cardinalis S. martyris Susannæ subsc.

Ego Petrus card. tit. S. Callixti subsc.

Ego Petrus presb. card. S. Marcelli subsc.

Ego Vitalis Albanensis episcopus subsc.

Ego Petrus Portuensis episcopus subsc.

Ego Guilidinus Prænestinus episcopus subsc.

Ego Ægidius Tusculanus episcopus subsc.

Ego comes S. Mariæ in Agro diac. subsc.

Ego GG. diac. card. S. Mariæ in Porticu subsc.

Ego Romanus diaconus card. S. Angeli subscr. Ego GG. diaconus cardinalis sanctorum Sergii, et Bacchi, subscripsi, et alii quamplures.

Dat. Laterani per manum Aimerici, ap. 1125
Dominicæ Incarnationis.

XXXI.

Ad episcopos Provincie. — Pro Lerinensi monasterio, ut ablata restituant, et ab aliis restitui faciant.

(Anno 1125.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, XV, 265.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus AUGERIO Regiensi, BERENGARIO Forojuliensi, PETRO Niciensi, et MANFREDO Antipolitano, episcopis, salutem et apostolicam benedictionem.

Filii nostri Lerinensis (Gorinus abbas) et monachi, ante Saracenorum fauces positi, captiones, catenas, et mortis pericula metuentes, de vobis lacrymabiliter conqueruntur, quod eis quasdam ecclesias violenter auferre præsumitis. Cum enim de vobis necessarium expectarent præsidium, ordine in contrarium verso, importabile sentiunt detrimentum. Unde fraternitati vestre mandamus quatenus præfatas ecclesias Lerinensi monasterio sine dilatione restituatis in integrum. Conqueruntur etiam satis miserabiliter super parochianis vestris, Petro scilicet de Alansone, uxore Guillelmi Angeri, et militibus de Montebriose, qui villam illorum deprædantes incendio vastavere et desolaverunt; et super eadem uxore Guillelmi, quæ aliam villam cum monasterio in solitudinem omnino redegit. Quamobrem vobis præcipimus quatenus eos, ut monasterio Lerinensi et fratribus satisficiant, compellatis. Tu vero, Antipolitane episcopo, Fulconem (8) parochianum tuum commoneas, ut de pecunia quam Hierosolymitano itineri, quod facturum se devoverat, præparata prædecessor noster bonæ memoriæ Paschalis papa Lerinensi monasterio dari præcepit, eum ejusdem loci fratribus in pace conveniat; pecuniam quam de thesauro cœnobii fratres pro ipso a Saracenis redimendo dederunt, et quam se redditurum juravit, et villam quæ juris monasterii est, ab eo ablatam restituat, et de castro Auriluci [*Arluc*], quod devastare præsumpsit, abbati et monachis satisficiat. Alioquin nos cessare a nostri officii sententia non poterimus.

Datum Laterani.

XXXII.

Ad Gerardum episcopum Teatinum.

Anno 1125-1126.)

[MURATORI, *Rev. Ital. Scrip.*, II, II, 1007.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri GE., Teatino episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Veniens ad nos filius noster Giso abbas monasterii Sancti Clementis de Piscaria, in præsentia nostra adversus parochianum tuum Rainaldum de

(8) Fulconem de Grassa, Guillelmi fratrem.

A Tocco conquestus est, quod ei ecclesiam Sanctæ Mariæ in Pesile violenter auferat. Unde fraternitati tuæ mandamus quatenus eundem Rainaldum commoneas, ut abbati prædicto ecclesiam restituat. Alioquin, si contemptor exstiterit, plenariam de eo non differas exercere justitiam. Nos enim, auctore Domino, quod a te super hoc canonice factum fuerit, ratum habebimus.

XXXIII.

Ad Didacum archiepiscopum Compostellanum.

(Anno 1126, Jan. 10.)

[FLOREZ, *España sagrada*, XX, 442.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri DIDACO Compostellano archiepiscopo, salutem et apost. benedict.

B Nuntios cum litteris a tua fraternitate nobis transmissos, qua debuimus charitate, suscepimus. Cæterum quoniam multa nobis incumbebant negotia, et propter novitatem nostram, tuis postulationibus in præsentem non potuimus respondere. Prævideat autem discreta fraternitatis tuæ prudentia, ut dignitate pallii, quod signum humilitatis est, concessa tibi a sanctæ matris tuæ Ecclesiæ Romanæ clementia, uti studeas non abuti.

Dat. Laterani iv Idus Januarii.

XXXIV.

Ad eundem.

(Anno 1126, Jan. 10.)

[*Ibid.*]

C HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri DIDACO Compostellano archiepiscopo, salutem et apost. benedict.

Quamvis de persona tua sinistra quædam et superstitiosa nostris sint auribus nuntiata, quia tamen devotissimum te Romanæ Ecclesiæ filium profiteris, nos te vera volumus diligere charitate, et delatori alicui facilem de persona tua nolumus præbere auditum. Tu vero ita humiliter et devote te habeas, ut plenarie gratiam B. Petri et nostram valeas retinere.

Data Laterani iv Idus Jan.

XXXV.

Ad Alexandrum episcopum Lincolnensem. — Lincolnensis Ecclesiæ privilegia confirmat.

(Anno 1126, Jan. 50.)

[WILKINS, *Concilia M. Britann.*, tom. I, p. 406.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri ALEXANDRO, Lincolnensi episcopo, ejusque successoribus legitime promovendis, in perpetuum.

Pia et diligens maternæ cura sollicitudinis teneros filios consuevit dulciter educare, et adultis, unde sustentari valeant, sagaciter providere. Proportionaliter itaque sancta Romana Ecclesia in fide Petri fundata omnium Ecclesiarum obtinet principatum, parvulos et imbecilles lacte sapientiæ suæ nutrit; provecctis autem et devotis profundioris scientiæ pa-

bula subministrat, et, ut liberius divinis vacare possint obsequiis, apostolicæ sedis munimine ab hostium incursione defendit. Hac igitur inducti ratione, Lincolnensem Ecclesiam, cui Deo auctore, dilecte in Domino frater Alexander episcopo, præses, sub apostolicæ sedis tutelam excipimus, et contra pravorum hominum molestiam, auctoritate ejus, defensione et privilegio communimus. Bona ergo et possessiones quas juste et legitime possidet, vel in futurum largiente Domino, canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, et per vos Ecclesiæ Lincolnensi et illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda: videlicet in civitate Lincolnæ burgum quod vocatur Willingtorp, Hundegatam, ecclesiam omnium sanctorum Netellam, Ludam, Ston, Noritonam, Neweream, Staford, Lidentonam, Spaldewic, Buchendaram, manerium situm juxta Legrecestam civitatem, Chilesbei, Eroposeiam, Banebiriam, Tamam, Nundentonam, Dorchecestriam, Woburnam, abbatiam de Egenesham, cum omnium supradictorum pertinentiis, parochiam episcopalem Lindesiam, Nicholasira, Lecestrasira, Hamtonasira, Buchinghamsira, Oxinafordsira, Huntendonasira, Herefordsira pars. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum clerico vel laico, præfatam Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur usibus ecclesiasticis profutura. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit; secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

Datum Laterani per manus Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, III Kal. Februarii, indictione IV, Incarnationis Dominicæ 1126, pontificatus autem domini Honorii II papæ anno I.

XXXVI.

Privilegium confirmationis possessionum et bonorum monasterii S. Theoderici Remensis.

(Anno 1126, Febr. 10.)

[VARIN, *Archiv. admin. de Reims*, tom. I, p. 279.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio GUILLELMO abbati monasterii Sancti

(9) Un privilège d'Eugène, donné en 1148, et qui se trouve Cart. de Saint-Thierry, fol. 391, ajoute ici de Puteolis. Voir l'indicat. de ce même privilège dans Morlot, n. 358.

(10) Le privilège de 1148 ajoute : ... « Cum capella

Theoderici, quod situm est in territorio Remensi, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Desiderium quod ad religionis propositum et animarum salutem pertinere monstratur, auctore Deo, sine aliqua est dilatione complendum. Quamobrem, dilecte in Christo fili Guillelme abbas, rationabilibus tuis petitionibus assensum præbentes, monasterium Sancti Theoderici, cui auctore Domino præesse cognosceris, in beati Petri tutelam, nostramque protectionem suscipimus. Universas igitur possessiones et bona omnia quæ locus idem in præsentiarum legitime possidet, tibi tuisque successoribus secundum Dei timorem ibi promotis, præsentis decreti pagina confirmamus. In quibus hæc propriis visa sunt nominibus exprimenda: ipsam videlicet totam villam Sancti Theoderici quietam et liberam, et ab advocatia, comitatu, vel vicecomitatu, sive ab omni exactione sæculari, secundum præcepta regum Lotharii, Caroli, et Henrici absolutam, cum adjacente villula quæ dicitur villare sub silva; item mansum indominicatum in villa Pullione, mansum indominicatum in villa Tillio cum terris appendentibus, et in his omnibus bannum, et justitiam et furnum cum decima tota; villam Francorum cum decima tota; cumque hæc omnia sub una parochia contineantur, hac ratione est libera ut annua illa obsonia in synodo nec persolvat; et presbyteri qui inibi ab abbate statuuntur, ad conventus decanorum quos Kalendas vocant, non accedant nisi sponte voluerint, alias autem canonicam ex eis exhibeant obedientiam; mansum indominicatum in villa Triniaco vel Mazzella, et justitiam, et bannum, et furnum bannilem in tota villa cum decima tota et quibusdam terris in villa Cavalio jacentibus et ad ipsum Triniacum pertinentibus, decimam villæ Chalon quæ est de parochia ipsius Triniaci; decimam villæ Chanadij quæ est de parochia Sancti Theoderici sicut et villa Francorum. Tres molendinos in Vidula cum tota aqua et piscatione ipsius fluminis, a divisione ipsius fluminis super molendinum Maschot, usque ad molendinum Macele, cum quarta parte ipsius molendini, et paludem adjacentem ipsi aquæ, pro ejus herbaria rustici de Chalon corveiam solvant Sancto Theoderico in Triniaco; villam Nocturniacum cum banno et justitia; mansum indominicatum in Brimeri curte; terras censuales in villa Mairiaco, similiter in Gaurgiaco. In dicecesi Remensi, altaria hæc: de Triniaco, de Herimundivilla (9), de Summopi, de Spoia, de Seilisas, de Ida, de Thelina (10). In episcopatu Laudunensi, altaria hæc: de Wreivilla, de Hupenei curte, de Berturi curte, de Agubi curte, de Condeto, de Domnamaria (11), de Ansoldi curte, de Sancto Theodulfo, quod (sic) dicitur Guast. In episcopatu

de Vosiers, cum duabus partibus decimæ et tribus molendinis. »

(11) Le privilège de 1148 ajoute : ... « Cum manso indominicato et tribus partibus totius terræ adjacentis ipsi villæ »

Noviomensi altaria duo et ecclesias, et decimas totas de Atheiis et de Emina, septem mansos terræ in ipsa villa Atheiis. In episcopatu Tornacensi, altaria hæc : de Guartengen, de Kercova cum capella Guarneria (12). In episcopatu Cameracensi, altaria hæc : de Bernis cum capella de Quadromonte (13), de Elefella. Quæcunque præterea futuris temporibus idem monasterium juste atque canonice poterit adipisci, firma ei et illibata permaneant; et prædicta altaria libera sint, et absque personis. Salvo in omnibus jure ac reverentia Remensis archiepiscopi, atque aliorum episcoporum, et consuetudinibus canonicis. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua vero ecclesiastica secularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem, præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus, s.

Data Laterani, per manum HaimERICI sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, iv Idus Februarii, indictione iv, anno Dominicæ Incarnationis 1126, pontificatus autem domini Honorii secundi papæ anno ii.

XXXVII.

Fratrum S. Mariæ Præmonstratensis disciplinam possessionesque confirmat.

(Anno 1126, Febr. 16.)

HUGO, *Annales sacri ord. Præmonstrat.* tom. I, Pr. p. 9.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei dilectis filiis NORBERTO fratri in Christo, et canonicis Præmonstratæ ecclesiæ Sanctæ Mariæ, eorumque successoribus regularem vitam in perpetuum professis.

Apostolicæ disciplinæ sectantes vestigia mundanis quidem pompis et possessionibus abrenuntiant, et Domino totis visibus famulantur. Isti ergo si bonum quod incoeperint, consummarint, in extremo examine judicis sunt immortalitatis stolam et perpetuam gloriam adepturi. Quia igitur vos religiose vivere et canonicam vitam secundum beati Augustini institutionem ibidem ducere, inspirante divina gratia decrevistis, propositum vestrum sedis apostolicæ

A auctoritate confirmamus, et firmos vos in remissionem peccatorum vestrorum in eo persistere adhortamur. Statuimus itaque, ut in ecclesiis vestris, in quibus fratres vitam canonicam professi degunt, nulli omnino hominum liceat secundum beati Augustini regulam ibidem constitutum ordinem commutare; nullus etiam episcoporum futuris temporibus audeat ejusdem religionis fratres ab ecclesiis vestris expellere, nec professionis canonicæ quispiam ex eisdem ecclesiis aut claustris audeat sine communi congregationis permissione discedere: discedentem vero, nullus episcoporum, nullus abbatum, nullus monachorum sine communium litterarum cautione suscipere. Bona etiam et possessiones quas juste et legitime possidetis, præsentis nostri scripti pagina confirmamus, in quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: ecclesiam videlicet Sancti Martini Laudunensis in Laudunensi episcopatu, Vivariensem ecclesiam Sanctæ Mariæ in Suessionensi episcopatu, Floressiensem ecclesiam Sanctæ Mariæ in Leodiensi, Capenberg ecclesiam Sanctæ Mariæ et beatorum Petri et Pauli in Monasteriensi, Wollar ecclesiam Sanctæ Mariæ in eodem episcopatu, Clostat [Elcostad], ecclesiam Sanctæ Mariæ in Moguntiensi, ecclesiam Sancti Annalis in Metensi, Antwerpæ ecclesiam Sancti Michaelis in Cameracensi; ambitum ejusdem vallis a loco qui dicitur *Halièrpré*, usque ad vallem Rochardi, cum tribus adjacentibus vallibus, et a rivo versus *Vois*, sicut valles proportionant. Duas partes decimæ quas in villa de Crespi per Laudunensem episcopum habetis, et cætera quæ in eadem villa largitione dilecti filii nostri Ludovici regis Franciæ possidetis. Alodium Clarifontis, alodium Romengeis cum molendino; tres mansos apud Bolmont; Anisi mansum unum cum molendino; Fraisne mansum unum, Versigny mansum unum, Souppy tres mansos et dimidium; totum alodium quod dicitur Bonnuel. Suessionis domum unam cum vineis et terris; vineas in Laudunensi pago in villa quæ dicitur Broienecourt, et Ursignicourt, et Montarcume. Quæcunque præterea in futurum, concessione pontificum, liberalitate regum vel principum, vel aliis justis modis canonicè poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus in sanctæ religionis proposito permansuris, et illibata serventur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat easdem ecclesias temere perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare sed omnia integra conserventur, regularium fratrum et pauperum usibus profutura, salva diocesanorum episcoporum canonica justitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judi-

(12) La bulle de 1148 ajoute : « ... de Dotheniis cum capella de Coengio; ecclesiam de Petengio. »

(13) La bulle de 1148 ajoute : *de Scalnasia.*

cio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sanctissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eisdem ecclesiis jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Haimerci sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, decimo quarto Kal. Martii, indictione quarta, anno Dominicæ Incarnationis millesimo centesimo vicesimo sexto pontificatus autem domni Honorii secundi papæ anno secundo.

XXXVIII.

Confirmatio foundationis ecclesiæ Capenbergensis.

(Anno 1126, Febr. 27.)

[Hugo, *ibid.* Pr., p. 369.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo fratri Nonnento, et ejus fratribus, in ecclesia Sanctæ Mariæ de Capenberg regularem vitam professis, eorumque successoribus in perpetuum.

Ad hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provi-
sore omnium honorum Deo, commissa est, ut religio-
sas diligamus personas, et bene placentem Deo
religionem studeamus modis omnibus propagare.
Præ enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur,
nisi ex charitatis radice procedens, a puritate
religionis fuerit conservatus, hoc nimirum charita-
tis intuitu rationabilibus tuis postulationibus duximus
annuendum. Statuimus itaque, et apostolica aucto-
ritate firmamus, ut in ecclesia Capenberg, cujus
construendæ fundum comes Godefridus, et fratres
ejus atque cohæres Otto, Deo et Sanctæ Mariæ,
sanctisque apostolis obtulerunt, et Varlas et Hof-
stadt, in quibus fratres vitam canonicam professi
degunt, nulli omnino liceat secundum B. Augustini
regulam in eisdem ecclesiis constitutum ordinem mu-
tare. Nullus etiam episcoporum futuris temporibus
audeat ejusdem religionis fratres de eisdem ecclesiis
expellere neque professionis canonicæ quispiam ex
eisdem ecclesiis, aut claustris audeat sine communi
congregationis permissione discedere. Discedentem
vero, nullus episcoporum, nullus abbatum, nullus
monachorum, nullus omnino hominum sine com-
munium litterarum cautione suscipere; prohibemus
igitur et omnino interdiciamus, ut nulla ecclesiastica
sæcularisve persona Capenberg et ejus ambitum vi,
vel fraude intrare, occupare, vel incastellare præ-
sumat. Bona etiam et possessiones, quas supradicti
tres, et alodia, quæ alii fideles eisdem ecclesiis ex
justis elemosynis, in usus canonicorum legitime
contulerunt, præsentis scripti pagina confirmamus.
In quibus hæc propriis nominibus duximus adnotan-
da: videlicet, Werne, Nette, Alstedden, Heile, Ca-

penberg, Mangethe, Curete, Sorbeke, Wifecle, Wis-
heim, Spelchorp, Hasela, Lancklar, cum universis
usibus earum, scilicet pratis et pascuis, viis et
inviis, rivis et irriguis, molendinis nemorosis et
campestribus, quæcunque præterea in futurum con-
cessione pontificum liberalitate regum, vel princi-
pum, vel aliis justis modis canonice poteritis ad-
pisci firma vobis vestrisque successoribus in sanctæ
religionis proposito permansuris, et illibata serven-
tur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat
easdem ecclesias temere perturbare, aut eorum pos-
sessiones auferre vel ablatas retinere, minuere vel
temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra
conserventur regularium fratrum et pauperum usibus
profutura, salva diocesanorum episcoporum cano-
nica justitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica
sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis pagi-
nam sciens, contra eam temere venire tentaverit,
secundo tertiove commonita, si non satisfactione
congrua emendaverit, potestatis honorisque sui
dignitate careat, reamque se divino judicio existere
de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratis-
simo corpore ac sanguine Dei et Domini Redempto-
ris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo
examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem
eisdem ecclesiis justa servantibus, sit pax Domini
nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ
actionis percipiant, et apud districtum judicem, præ-
mia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ Ro-
manæ Ecclesiæ diaconi cardinalis, iii Kal. Martii,
indict. iv, anno Dominicæ Incarnat. 1126, pontifica-
tus domni Honorii II papæ anno ii.

XXXIX.

*Privilegium pro monasterio S. Evangelistæ Kalten-
borniensi.*

(Anno 1126, Febr. 27.)

[*Thuringia sacra*, p. 304.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, dile-
ctis in Christo filiis Godescalco præposito et ejus
fratribus in ecclesia Sancti Joannis evangelistæ de
Coldenbrunna canonicam vitam professis, tam præ-
sentibus quam futuris in perpetuum.

Apostolici moderaminis clementiæ convenit reli-
giosos diligere, et eorum loca apostolicæ prote-
ctionis munimine defensare. Prædecessor noster
felicitis memoriæ Calixtus, PP., sicut ex ejus scripto
comperimus vestram Sancti Joannis ecclesiam quam
in Alberstatensi episcopatu vir nobilis Wimannus
de prædiis suis ad regularem vitam instituit apo-
stolicæ tuitionis protectione munivit. Et nos itaque
vestris postulationibus clementius annuentes, et
ejusdem domini vestigiis inhærentes, canonicæ
vitæ ordinem quem professi estis apostolica aucto-
ritate firmamus; et ecclesiam vestram præsentis
scripti pagina communimus. Statuimus enim quæ-
cunque possessiones, et quæcunque bona eidem

loco, aut a prædicto Wigmanno, aut a quibusque A fidelibus de suo jure juste collata sunt, sive in futuro largiente Deo juste et canonice conferri contigerit firma semper vobis vestrisque successoribus, et inconvulsa permaneant. Nullique omnino hominum liceat prædictam ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte vero te ipsius loci præposito, nullus ibi qualibet astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Deum elegerint. Si quis igitur decreti hujus tenore cognito temere, quod absit, contraire tentaverit, B honoris et officii sui periculum patiatur, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit. Amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Almerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi card. et cancellarii, ii Kal. Martii, indict. iv, anno Dominicæ Incarnationis 1126, pontificatus domni Honorii secundi papæ anno ii.

XL.

Privilegium pro ecclesia S. Mariæ Placentinæ.

(Anno 1126, Mart. 9.)

[CAMPI, *Dell. Historia di Piacenza*, tom. I, probationes, p. 528.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis matricis ecclesiæ Placentinæ Sanctæ Mariæ, et Sanctæ Justinæ canonicis, salutem et apostolicam benedictionem.

Ad hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provi-
sore omnium honorum Deo commissa est, ut de
Ecclesiarum statu sollicite cogitemus, earumque
utilitatibus provide paternæ affectionis vigilantia
studeamus; quatenus et ipsæ per nostri laboris in-
stantiam in bonis spiritualibus, et temporalibus
augeantur, et nos debitam inde mercedem a Deo
recipere valeamus: Quapropter vestris, charissimi
in Christo filii, per venerabilem fratrem nostrum
Arduinum Placentinæ civitatis episcopum supplica-
tionibus clementius inclinati, matricem sanctæ Dei
genitricis ac virginis Mariæ, et sanctæ Justinæ
martyris Placentinam ecclesiam, in qua Domino
deservitis, apostolicæ defensionis auxilio decrevi-
mus communire. Possessiones ergo, et bona, quæ a
religiosis Placentinis episcopis, qui de hoc sæculo
decesserunt, vel ab eodem fratre nostro episcopo,
qui vestræ ad præsens Ecclesiæ præsidet, vobis
concessa, sive a fidelibus viris de suo jure oblata,
seu modis aliis acquisita juste et legitime posside-
tis: præsentis scripti nostri pagina vobis, vestris-
que successoribus confirmamus, salva nimirum
episcoporum vestrorum justitia et debita reverentia.

Pari quoque modo firmamus capellam de Goso-

longo, et plehem de Verdeto, cum pertinentiis earum, quas prædictus frater Arduinus episcopus paterna vestris usibus benignitate concessit. Quæcunque præterea in futuris temporibus, largiente Deo, juste atque canonice poteritis adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare; aut ejus possessiones auferre, vel ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum, ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove comonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, vii Idus Martii, indictione iv, anno Dominicæ Incarnationis 1126, pontificatus vero domni Honorii II papæ anno secundo.

XLI.

Monasterium S. Blasii in protectionem apostolicam recipit, et confirmat liberam advocatium.

(Anno 1126, Mart. 28.)

[GERBERT, *Hist. Nigræ Silvæ*, tom. III, p. 59.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio BERROLDO abbati monasterii S. Blasii, quod in Constantiensi episcopatu, in loco videlicet qui Nigra Silva dicitur, situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Ad hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provi-
sore omnium honorum Domino commissa est, ut
religiosas diligamus personas, et bene placentem
Domino religionem modis omnibus propagemus,
nec enim Domino gratus aliquando famulatus impen-
ditur, nisi ex charitatis radice procedens a puri-
tate religionis fuerit conservatus. Proinde nos sup-
plicationi tuæ clementer annuimus, et B. Blasii
monasterium, cui Deo auctore præsidet, cum om-
nibus ad ipsum pertinentibus apostolicæ sedis tui-
tione munimus. Statuimus enim, ut quæcunque
hodie idem monasterium juste et legaliter possidet,
sive in futurum concessione pontificum, liberalitate
principum, vel oblatione fidelium juste atque cano-
nice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus,
et illibata permaneant. Nulli igitur omnino homi-

num liceat præfatum monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Consecrationes altarium sive basilicarum, ordinationes monachorum, chrisma, oleum sacrum, et cætera ad opus episcopale officium pertinentia, a Constantiensi episcopo, in cujus estis diocesi, accipiatis, si tamen catholicus fuerit, et gratiam ac communionem apostolicæ sedis habuerit, et si ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere, alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis adire antistitem, et ab eo consecrationis sacramenta percipere, qui apostolicæ sedis auctoritate fultus, quæ postulastis, indulgeat. Sepulturam quoque ejusdem loci omnino liberam esse decernimus, ut eorum qui illic sepeliri deliberraverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Porro laicos sive clericos sæculariter viventes ad conversionem suscipere nullius episcopi vel præpositi contradictio vos inhibeat. Obiunte te nunc ejus loci abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi quolibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem, et B. Benedicti regulam elegerint. Ad hæc salva Constantiensi episcopi reverentia, confirmamus vestro monasterio cellam de silva Swarzwalt a S. Reginberto constructam cum omnibus possessionibus, prædiis, et terris ad eam pertinentibus (14). Confirmamus etiam dispositionem illam, quam bonæ recordationis Henricus IV imperator de monasterii vestri libertate et advocatia constituit, et prædecessor noster felix memorie papa Calixtus auctoritatis suæ privilegio reboravit, atque dilectus filius noster Lotharius rex præcepti sui firmitate munivit, et nos communi fratrum nostrorum episcoporum et cardinalium deliberatione ratam habuimus, ut videlicet in advocati electione abbas liberam habeat potestatem cum fratrum suorum consilio talem eligere, quem ad defensionem libertatis monasterii bonum et utilem esse cognoverit, qui non pro terreno commodo, sed pro Dei amore ac peccatorum suorum venia, nec non et æternæ benedictionis mercede advocatiam ipsam bene habere cupiat et tractare. Si autem calumniator potius quam advocatus existens monasterii bona pervaserit, et non magis ea defenderit, et semel, secundo tertiove commonitus nullatenus emendaverit, abbas habeat facultatem cum fratrum consilio alium ibi utiliore statuere advocatum, quatenus sicut a prædicto Henrico imperatore, et a præfato filio nostro Lothario rege judicio definitum est, cœnobii vestri libertas modis omnibus a jure sit alienata Basileensis ecclesiæ. Ad indicium autem nostræ tuitionis et concessæ

A vestro monasterio libertatis, aureum unum quotannis Lateranensi palatio persolvetis. Si quæ igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Crescentius Sabinensis episcopus

Ego Petrus Portuensis episcopus.

Ego Vitalis Albanus episcopus.

Ego Guilielmus Prænestinus episcopus.

Ego Bonifacius presbyter cardinalis tituli S. Marci.

Ego Gg. presbyter cardin. tit. Apostolorum.

Ego Benedictus presbyter cardinalis tituli Eudoxiæ.

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli S. Cæcilie.

Ego Desiderius presbyter cardinalis tituli S. Præxedis.

Ego Petrus cardinalis presbyter tituli S. Susannæ.

Ego Saxo presbyter cardinalis tituli S. Stephani.

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli S. Grisogoni.

Ego Sigizo presbyter cardinalis tituli S. Xisti.

Ego Aldericus presbyter cardinalis tituli Pamachii.

Ego Hubertus presbyter cardinalis tituli S. Clementis.

Ego Petrus tituli Calixti presbyter cardinalis.

Ego Petrus presbyter cardinalis tituli S. Marcelli.

Ego Deusdedit presbyter cardinalis tituli S. Laurentii in Damaso.

Ego Gregorius S. Angeli diaconus cardinalis.

Ego Stephanus diaconus cardinalis S. Mariæ in Cosmedin.

Ego Jonathas diaconus cardinalis SS. Cosmæ et Damiani.

Ego Gregorius diaconus cardinalis SS. Sergii et Bachi.

Ego Joannes diaconus cardinalis S. Nicolai de carcere.

(14) En iteratam cellæ S. Reginberti confirmationem S. Blasii monasterio factam.

Ego Angelus diaconus cardinalis S. Mariæ in A
Donnica.

Ego Stefanus diaconus cardinalis S. Lucie.

Ego Petrus diaconus cardinalis S. Mariæ in via Lata.

Ego Hugo diaconus cardinalis S. Theodori.

Datum Laterani per manum Aimerici S. Romanæ
Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii v Kal.
Aprilis, indictione iv, Incarnationis Dominicæ anno
1126, pontificatus autem domni Honorii II papæ
anno secundo.

XLII.

*Monasterium Wiblingense ejusque bona confirmat et
in protectionem apostolicam recipit.*

(Anno 1126, Mart. 28.)

[*Ubi supra*, p. 55.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
filio WARNERO, abbati monasterii S. Martini, quod
Wiblingen dicitur, ejusque successoribus regulariter
promovendis in perpetuum.

Desiderium, quod ad religionis propositum, et
animarum salutem pertinere monstratur, auctore
Deo sine aliqua dilatione est complendum. Quam-
obrem nos, dilecte in Christo filii, tuis per venera-
bilem fratrem, nostrum Udalricum Constantiensem
episcopum postulationibus inclinati, B. Martini
monasterium, cui disponente Deo præsidere cogno-
sceris, quod videlicet a prædecessore nostro felicis
memoriæ Urbano papa in speciale sedis apostolicæ
jus ac tutelam susceptum est apostolicæ auctoritatis
privilegio communimus, statuantes ut quæcunque
prædia, et quæcunque bona tam ex fundatorum
suorum, Hartmani comitis et Othonis fratris ejus
largitione, quam cæterorum fidelium justa obla-
tione prædicta ecclesia in præsentiarum possidet,
sive in futurum jure atque canonice poterit adipisci,
firma tibi, tuisque successoribus, et illibata perma-
neant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum
liceat idem monasterium temere perturbare, aut
ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere,
minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed
omnia integre conserventur, eorum pro quorum
sustentatione concessa sunt, usibus profutura, salva
tamen Constantiensis episcopi canonica reverentia,
cui tamen omnino non liceat exactionem aliquam
vel consuetudinem, quæ regularium quieti noceat,
irrogare. Advocatiam ipsius cœnobii post Hartman-
num religiosum comitem hæres ejus, quem abbas
cum fratribus elegerit, administrare debet, qui si
postmodum monasterio inutilis fuerit, remoto eo
alius præficiant. Sepulturam ejusdem loci omnino
liberam esse decernimus, ut eorum qui illic sepe-
liri elegerint, devotioni et extremæ voluntati, nisi
excommunicati fuerint, nullus obsistat. Præterea,
mansuro in perpetuum decreto sancimus, ut nulli
omnino viventium liceat in vestro monasterio ali-
quas proprietatis condiciones, non hæreditarii juris,
non investituræ, nec cujuslibet potestatis, quæ

(15) Ponendus hic est annus 1126, ubi indictio iv et annus secundus pontificatus Honorii II,
21 decemb. an. 1124 electi, currebat.

libertati et quieti fratrum noceat, vindicare. Chri-
sma, oleum sacrum, consecrationes altarium, sive
basilicarum, ordinationes monachorum qui ad sa-
cros ordines fuerint promovendi, ab episcopo in
cujus diocesi estis, accipietis, si quidem gratiam
atque communionem apostolicæ sedis habuerit, et
si ea gratis et sine pravitate voluerit exhibere;
alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis,
adire antistitem, et ab eo consecrationum sacra-
menta suscipere, qui apostolicæ sedis fultus aucto-
ritate, quod postulatur indulgeat. Obeunte te nunc
ejus loci abbate, vel tuorum quolibet successorum,
nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia
præponatur, nisi quem fratres communi consensu,
vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei
timorem, et B. Benedicti regulam elegerint. Ad
iudicium autem perceptæ a Romana Ecclesia liber-
tatis bizantium aureum quotannis Lateranensi pa-
latio persolvatis. Si qua igitur ecclesiastica sæcula-
risve persona hanc nostræ constitutionis paginam
sciens, contra eam temere venire tentaverit,
secundo tertiove commonita, si non satisfactione
congrua emendaverit, potestatis honorisque sui
dignitate careat, reamque se divino judicio existere
de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sanctissimo
corpore et sanguine Dei et Domini nostri Jesu
Christi aliena fiat, atque in extremo examine di-
strictæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco
justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi,
quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant,
et apud districtum judicem præmia æternæ pacis
inveniant. Amen, amen.

Data Laterani per manum Hiemerici sanctæ
Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii,
v Kalendas Aprilis, Incarnationis Dominicæ 1125
(15) indictione iv, pontificatus autem domni Hono-
rii II, papæ anno ii.

XLIII.

* *Monasterii S. Lamberti protectionem suscipit pos-
sionesque ac jura confirmat, annuo bizantii unius
censu monachis imposito.*

(Anno 1026, Mart. 29.)

[*In tabulario Cæsareo Vindobonensi, ex schedis
Pertzii. » JAFFÉ, Regesta Rom. pont., p. 553. Inci-
pit: « Quoniam sine vere. »*]

XLIV.

*Breve ad omnes episcopos et proceres Gallie, ut Pon-
tium olim abbatem Cluniacensem coerceant*

(Anno 1126, April. 24.)

[*Mansi, Concil., XXI, 336.*]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
rabilibus Patribus, archiepiscopis, episcopis, baro-
nibus et aliis fidelibus per Franciam, Aquitaniam,
et Burgundiam constitutis, salutem et apostolicam
benedictionem.

Universæ bonitatis inimicus diabolus ut religionem
fratrum Cluniacensium cribraret sicut triticum, ex-
petivit. Pontium namque ad perturbandos fratres

divino famulatu mancipatos arrogantiae spiritu tumidum de ultra marinis partibus unco ambitionis adduxit, et ut ab eo monasterium Cluniacense occuparetur efficit. Quamobrem dilectum filium nostrum Petrum diaconum cardinalem ad vos ex gremio sanctæ Romanæ Ecclesiæ dirigentes, charitati vestræ mandando præcipimus, ut ipsius consilio invasorem Pontium a Cluniacensi monasterio et obedientiis, atque omnibus pertinentiis ejus eliminare summo-pere procuretis; idem enim filius noster Petrus vice nostra in Pontium et in omnes fautores ejus anathematis confirmabit sententiam. Dilecto vero filium nostrum Petrum Cluniacensem abbatem manu tenere et honorare curetis.

Data Lateranis VIII Kal. Maii.

XLV.

Ad monachos Cluniacenses. — Ut Pontium abbatem rejiciant.

(Anno 1126, April. 24.)

[MANSI, *ibid.*, p. 357.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, universis monachis et conversis ad Cluniacense monasterium pertinentibus, salutem et apostolicam benedictionem.

Gravamur admodum quoniam, sicut accepimus, sacri collegii unitatem et statum religionis Pontius, diabolico agitato spiritu, visus est ausu temerario perturbare. Quamvis ergo vix sit homini illi per quem scandalum venit, ad probationem tamen, et purgationem honorum necesse est scandala provenire; vis enim et audacia militis in bello cognoscitur, et fidei religiosæ constantia in adversis comprobatur. Quocirca dilectum filium nostrum Petrum cardinalem ad vos ex gremio sanctæ Romanæ Ecclesiæ dirigentes, mandando præcipimus ut in charitatis unitate firmiter persistentes, eidem Pontio nullum omnino consilium vel auxilium præbeatis; sed potius ab ipso tanquam a schismatico et invasore vos omnimodis abstinete. Idem namque filius noster Petrus, vice nostra, in Pontium et in omnes fautores ejus anathematis confirmabit sententiam. Præcipimus autem, ut dilecto filio nostro Cluniacensi abbati, tanquam pastori vestro, et animarum vestrarum rectori, humiliter obedientiam et reverentiam exhibeatis.

Datum Laterani VIII Kal. Maii.

XLVI.

Ad Humbaldum archiepiscopum Lugdunensem. — Ejusdem argumenti.

(Anno 1126, April. 24.)

[MANSI, *ibid.*]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili Hu...., Lugdunensi archiepiscopo, apostolicæ sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.

Dolemus quoniam, sicut accepimus, religionem Cluniacensem Pontius temere perturbavit. Gratias ergo tue referimus fraternitati, quod tanquam religionis amator ei viriliter restitisti. Instanti igitur vigilantia tam per Ecclesiæ ministros, quam per

A exteras potestates illum de monasterio trahere, et in carcerem ponere omnibus modis elaboras. Nos autem de latere nostro legatum e vestigio transmittimus, qui tibi ad hoc explendum consilium et auxilium præbeat.

Data Lateranis VIII Kal. Maii.

Formula excommunicationis in Pontium et Portianos.

Hæc est excommunicatio, quam fecit Petrus cardinalis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ legatus, in virtute Spiritus sancti et auctoritate domni papæ Honorii, ejus vice fungitur, in Pontium invasorem, et schismaticum, et in burgenses Cluniacenses, et in omnes eorum fautores, in Lugdunensi synodo VII Kal. Junii, in præsentia episcoporum consentientium, et abbatum, et presbyterorum multorum, et clericorum

B Quoniam contra voluntatem Dei, et domni papæ Honorii, totiusque Romanæ Ecclesiæ Pontius Cluniacense monasterium irrationabilis laicorum violentia invasit, Romanæ Ecclesiæ misericordiam magis quam justitiæ severitatem sequentes, tertio tam litteris, quam nuntiis eum ad nos vocavimus, ut voluntatem domni papæ Honorii ex ore nostro super hoc audiret, eique veluti totius orbis universali Patri in omnibus obediret; verum quia domino papæ Honorio, ejus vice fungimur, obedire, et de perpetrato invasionis Ecclesiæ scelere noluit pœnitere, hanc injuriam Deo, et apostolicæ sedi illatam ulterius inultam non ferentes, auctoritate apostolorum Petri et Pauli, et domni papæ Honorii qui nobis plenam, et in hoc negotio sua vice tradidit potestatem, excommunicationis sententiam domni Humberti archiepiscopi Lugdunensis S. R. E. et domni papæ Honorii legati, et ejus suffraganeorum in eundem Pontium et in omnes fautores ejus juste iterum prolatam in præsentem confirmamus synodo, quam iterum renovantes, prædictum Pontium ac monachos ei coherentes, nec non et burgenses Cluniacenses anathematis vinculo innodamus, quousque resipiscant et ad condignam redeant satisfactionem. Præcipimus etiam sub anathemate ut nullus, in ecclesiis vel in officinis infra ambitum muri Cluniaci, aut deforis infra claustra vel pertinentiam totius burgi constitutis, campanas pulsare, vel officia celebrare divina, vel capitulum facere præsumat quousque Pontius inde exeat, et ab hac infestatione quiescat. Ejusdem anathematis vinculo insuper eos innectimus, qui de thesauro ecclesiæ Cluniacensis quidquid causa donationis vel venditionis seu pignorationis acceperunt, ac deinceps acceperint, vel dederint. Præterea obedientias, in quibus Pontius suos priores intrusit, scilicet Silviniacum cum Eustorgio priore et suis fautoribus, Massilium cum priore, Laziacum et ejus priorem, Parrona cum priore, ne divina officia ibi celebrentur, interdiciamus. Denique omne christianitatis officium suprædictis locis interdiciamus, excepto baptismo puerorum, et pœnitentia morientium, volentium ab hac nequitia converti, data securitate in manibus Lefaldi Vincentii, et

aliorum, qui obedientiam Romanæ Ecclesiæ et Petri A abbatis fidelitatem servant. Eodem vinculo ligamus eos qui victualia vel arma burgensibus Cluniaci pretio, vel dono, in defensione hujus sceleris portant.

XLVII.

Rogero, archiepiscopo Pisano, restituit jus consecrandorum episcoporum Corsicanorum, palliumque concedit.

(Anno 1126, Jul. 21.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 543.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri ROGERIO Pisano archiepiscopo, ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Ad hoc in sancta matre catholica et universali Romana Ecclesia, quæ justitiæ sedes est, nos auctore omnium bonorum Deo cognoscimus constitutos, ut suam Ecclesiis omnibus justitiam conservemus, si quid perperam gestum esse noverimus, rationis consilio ad rectitudinis tramitem reducamus: quatenus et quæ corrigenda sunt, ordine judiciario corrigantur, et quæ recte statuta noscuntur, in suo vigoris robore perseverent. Prædecessor equidem noster sanctæ memoriæ Urbanus papa, justitiæ ac charitatis intuitu, consilio episcoporum et cardinalium, et aliorum fidelium assensu Pisane Ecclesiæ et Dajaberto, qui ei præsidebat, ejusque successoribus canonice intrantibus, Corsicanæ insulæ episcopatus regendos et disponendos commisit atque subjecit. Eundemque Dajabertum in archiepiscopum insulæ Corsicanæ promovit, et Corsicanis episcopis, ut ei tanquam metropolitano suo obedirent, per obedientiam præcepit. In magna namque et diuturna schismaticorum tempestate, quam Romana tunc temporis patiebatur Ecclesia, Pisanorum civitatem multis laboribus fecit obnoxiam. Corsicana vero tam prolixitate spatiorum, quam negligentia pastorum, dominorum insolentia, et desuetudine legatorum sedis apostolicæ a subjectione, et obedientia Romanæ Ecclesiæ deferbuerat, et dissolutioni ac dissipationi dedita, ecclesiastici ordinis pene deseruerat disciplinam. Proinde idem prædecessor noster tot a Pisanis collatorum beneficiorum meritis digne respondit, et Corsicanæ Ecclesiæ, quæ Pisanis prior est, debita charitate providit. Postmodum vero successor ejus papa Gelasius ejusdem charitatis respectu, idem juris et dignitatis, quod a domino Urbano papa Pisane Ecclesiæ collatum fuerat, auctoritate sui privilegii confirmavit. Quo de hac luce assumpto prædecessor noster Papa Calixtus ejusdem rationis consideratione, et quod ab antecessoribus ejus Urbano, et Gelasio datum, et confirmatum Pisane Ecclesiæ fuerat, privilegii sui munimine roboravit. Januenses autem honori Pisani populi invidentes, et eorum incrementum æquo animo non ferentes, hujus rei sumpta occasione guerram contra Pisanos moverunt. Unde cædes, incendia, et multæ Christianorum captivitates, peccatis exigentibus, contigerunt, et debacchandi in Christianos Saracenis multa crevit audacia. Præterea Januenses ad Urbem venientes, Romanum clerum et populum sollicitare attentius

studuerunt, suadentes eis magnum esse Romanæ Ecclesiæ detrimentum, nisi concessa dignitas Pisane auferretur Ecclesiæ. Asserebant enim Romanam Ecclesiam hujus guerræ causam, et fomentum existere, et si Corsicanorum episcoporum consecratio ad proprium dominium Romanæ revocaretur Ecclesiæ, indubitanter inter se, et Pisanos pacem, et concordiam provenire. His igitur causis dominus papa Callistus, pacis amator, inductus, donationem illam Pisane Ecclesiæ a suis antecessoribus factam, et a seipso firmatam pacis intuitu revocavit, et scripti sui pagina irritavit. Cæterum neque suis, neque nostris temporibus inter Pisanos et Januenses est adhuc concordia consecuta. Post commissum vero nobis a Deo Romanæ Ecclesiæ regimen, te, frater Rogeri Pisane archiepiscopo, et consules ad nos venientes, ut de consecratione Corsicanorum episcoporum, quæ Pisane Ecclesiæ a prædecessoribus nostris Urbano, Gelasio, et aliis collata fuerat, et sine præcedente ipsorum Pisanorum culpa, et absque judicio ablatam justitiam faceremus suppliciter rogavistis, præsentibus etiam Pisanis. Januenses postea ad præsentiam venientes, ut eisdem sacræ ablatio a papa Calixto facta per nos firmaretur nihilominus postularunt. Nos autem utrosque ad pacem faciendam diligenter monuimus, sed pacem ab eis prece vel monitis impetrare nequivimus. Januenses enim, qui ad nos venerant, se ad hoc non esse a populo suo missos, neque ejus mandata posse transgredi asserebant. Habito igitur fratrum nostrorum episcoporum et cardinalium consilio, quod uterque populus ad pacem cogi rationi deberet, convenimus. Legatum ergo nostrum comitem tunc diaconum cardinalem cum scriptis nostris Januam et Pisas misimus, præcipientes ut in manu ejus juramento firmarent, et de sacræ Corsicæ et guerra usque ad tunc proximum sancti Michaelis festum nostris jussionibus obedire. Transacto itaque termino utraque pars ad nostram venit præsentiam. Nos autem diligenti studio ad pacem inter eos statuendam, quamvis non profecerimus, laboravimus: demum cum ab eis quæreremus, ut juramento firmarent se nostris obedire mandatis, Januenses se id implere non posse dixerunt, eo quod sui consulatus terminus esset expletus. Tunc communis deliberatione consilii Pisanorum super hac causa juramentum recepimus, et ne Januenses aliquam rationabilem contra nos occasionem prætenderent secundum eis, et tertium per nostros nuntios, et litteras terminum dedimus. Qui profecto neque venerunt, neque pro se excusationem canonicam direxerunt. Cum ergo inter Romanam Ecclesiam, et Pisanam quæstio remaneret, et Pisani ad requirendam Ecclesiæ suæ justitiam non desisterent, fratres nostros archiepiscopos, episcopos et abbates, qui causam, et modum rei gestæ a prædecessore nostro Calixto plene prænoverant, convocavimus. Quibus in sacro Lateranensi palatio in nomine Domini congregatis regesta prædecessorum nostrorum Urbani, Gelasii, et Calixti tradidimus, et quid inde a nobis post-

quam apostolicæ sedis onus. assumpsimus, factum fuerat, et quantum pro pace inter eos componenda laboraveramus, diligenter ostendimus, rogantes in charitate qua venerant, ut juxta quod eis sancti Spiritus gratia revelaret, nobis consulerent. Postmodum vero, adjurati in fide quam beato Petro et Romanæ debebant Ecclesiæ, responderunt se nulla alia causa nisi divina charitate ad id quod dabant consilium fuisse astrictos, quod nimirum consilium per scriptum propriis roboratum manibus ediderunt. Cujus videlicet scripti verba hæc sunt: « Spiritus sancti dictante gratia: Dominus Honorius sacratissimæ, et apostolicæ sedis episcopus, diversarumque provinciarum archiepiscopis, et episcopis ac abbatibus, quid de negotio Pisanæ Ecclesiæ juste canoniceque faciendum foret, petiit consilium. Quibus rationabiliter visum est, quatenus et beatæ memoriæ Urbani, Gelasii, Calixti privilegia, et decreta inconcussa permanent, et Pisanam Ecclesiam debere restitui Corsicanis episcopatibus, absque judiciario proprio ordine spoliata. » Et scripto huic subscribere archiepiscopi Gualterius Ravennas, Romualdus Salernitanus, Otho Capuanus, Rosfredus Beneventanus, et episcopi Guillelmus Urbevetanus, Guido Aretinus, Gregorius Terracinensis, Pandolphus Trianensis, Clarissimus Assisiensis, Robertus Aversanus, Richardus Cajetanus, Transmundus Signinus, Joannes Calenas, Gualfredus Senensis, Gaufridus Suessanus, Ranulphus Casertanus, Jacobus Faventinus, Otho Sutrinus, Petrus Castellane civitatis, Benedictus Nepesinus, Ildito Soanensis, Gherardus Ameliensis, Benno Cæsenas, et Petrus Tuscanus, et abbates Sancti Laurentii Aversani, Matthæus, et Joannes Sanctæ Sophiæ, atque Joannes Camaldulensis prior; interfuere etiam alii episcopi Benedictus Lucanus, et Andreas Lunensis, Ilandus Massanus, Petrus Clusinus, et Otho Tudertinus: Absentes quoque Oldegarus Tarracônæ archiepiscopus, Gualterius Magalonæ, et Gottefredus Florentinus episcopi assensum et consilium suum per proprias litteras præbuerunt. Præterea collaterales fratres nostri episcopi et cardinales in unum convenientes in Domino, inter se consulere cœperunt, et ab omnibus præter unum diaconum judicatum est, quod papæ Urbano, ex auctoritate Romanæ Ecclesiæ, etiam contra voluntatem episcoporum ipsius insulæ licitum fuit Pisanum episcopum provisorem, et metropolitanum Corsicanæ Ecclesiæ constituere, successoribus autem ipsius domino Gelasio, et domino Calixto id ipsam itidem licuit suis privilegiis confirmare. Et quia Pisanæ Ecclesiæ a tot pontificibus Romanis collata et confirmata dignitas sine manifesta culpa et judicio auferri non debuit, iterum judicatum est eandem ei dignitatem debere restitui, et facta de donatione illius Romanorum pontificum privilegia inconcussa servari: in hoc etiam honoratorum virorum Petri præfecti, consulum et aliorum Romanæ urbis sapientium, atque nobilium convenit assensus. Nos ergo quod ab archiepiscopis et abbatibus collaudatum, a

cardinalibus judicatum, et a baronibus approbatum fuerat, justum esse noscentes in conspectu omnium, te, charissime in Christo frater Rogeri Pisanæ archiepiscopi, de consecratione episcoporum Corsicanæ insulæ per baculum investivimus. Nunc itaque secundum judicium fratrum nostrorum episcoporum et cardinalium et secundum consilium et collaudationem archiepiscoporum, episcoporum et abbatum, et nobilium Romanorum assensum, prædecessorum nostrorum Urbani, Gelasii et Calixti privilegia Pisanæ Ecclesiæ facta et inconvulsa permanere statuimus, et præsentis privilegii pagina consecrationem episcoporum Corsicæ tibi et per te Pisanæ Ecclesiæ restituimus, quatenus secundum jam dictorum privilegiorum tenorem, tanquam proprius ejusdem insulæ metropolitanus episcopatus, et episcopos ipsius regendi, ordinandi, consecrandi, atque ad synodum tam in metropolitana Pisana Ecclesia, quam in ipsa insula convocandi ad honorem Dei, et ejusdem Pisanæ Ecclesiæ habeas potestatem. Pallii vero usum, qui prædecessoribus tuis pro ipsius insulæ prælacione a nostris antecessoribus est concessum, nos tam tibi quam tuis successoribus confirmamus his videlicet diebus qui suprascripti sunt, id est Nativitate Domini, Epiphania, Hypopanton, Coena Domini, Pascha, Ascensione, Pentecoste, tribus solemnitatibus beatæ Genitricis et Virginis Mariæ, natalitiis S. Joannis Baptistæ, et sanctorum Apostolorum, commemoratione Omnium Sanctorum, consecratione basilicarum, suffraganeorum episcoporum, et clericorum, annuo natalitii sui die, et festivitate S. Sixti, in Inventione et Exaltatione S. crucis, in anniversario dedicationis Pisanæ Ecclesiæ, in festivitate sanctorum martyrum Stephani, et Laurentii, et Ephisi, ejus corpus in eadem ecclesia requiescit, et in solemnitate beatæ Agathæ virginis et martyris, sane per Pisanam parochiam, et insulam Corsicanam crucem ante te, et tuos successores deferri concedimus. Si igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate carcat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sanctissimo corpore et sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus ss.

Ego Crescentius Sabinensis episcopus subscripsi.

Ego Guillelmus Prænestinus episcopus ss.

Ego episcopus Guido Tiburtinus subsc.

Ego Bonifacius card. presb. tit. S. Marci ss.

Ego Gregorius card. presb. SS. Apostolorum ss.

Ego Benedictus presb. card. tit. Eudoxiæ ss.

Ego Conradus presb. card. tit. Pastoris interfui, A et ss.
 Ego Deusdedit presb. card. tit. Damasi ss.
 Ego Sasso presb. card. tit. S. Stephani ss.
 Ego Petrus presb. card. tit. S. martyris Susan-
 næ ss.
 Ego Joannes presb. card. tit. S. Chrysogoni ss
 Ego Petrus presb. card. tit. S. Callixti ss.
 Ego Petrus presb. card. tit. S. Marcelli ss.
 Ego Sigito presb. card. tit. SS. Marcellini et
 Petri ss.
 Ego Gregorius presb. card. tit S. Sabinæ ss.
 Ego Gerardus presb. card. tit. SS. Aquilæ, et
 Priscæ ss.
 Ego Ubertus presb. card. tit. S. Clementis ss.
 Ego Gregorius S. Angeli diac. card. ss.
 Ego Romanus diac. card. S. Mariæ in Porticu ss.
 Ego Hugo diac. card. S. Theodori ss.
 Ego Stephanus diac. card. S. Mariæ in Cosme-
 din ss.
 Ego Joannes diac. card. S. Nicolai ss.
 Ego Angelus diac. card. S. Mariæ in Domni-
 ca ss.
 Ego Hyacinthus prior subdiac. sacræ basili-
 cæ ss.
 Ego Hermannus sacræ basilicæ subdiaconus ss.
 Ego Nicolaus sacræ basilicæ subdiac. ss.
 Ego Silvius prior subdiaconorum de Cruce ss.
 Ego Petrus subdiac. subsc.
 Ego Caleph subdiac. subscripsi.
 Ego Matthæus sacræ basilicæ subdiaconus ss.
 Ego Joannes qualiscunque subdiaconus ss
 Ego Bobus subdiac. sacri palatii ss.
 Ego Gerardus subdiac. ss.
 Ego Stephanus sacri Palatii subdiac. ss.
 Ego Bonifacius clericus ss.

Datum Laterani per manum Aimerici S. R. E.
 diac. card. et cancellarii, XII Kal. Augusti, ind. IV,
 Incarnationis Dominicæ an. 1126, pontificatus autem
 D. Honorii papæ II an. II.

XLVIII.

*Petro abbati abbatiam Cluniacensem asserit, Pontium-
 que, « excommunicatum, invasorem, deprædatorem,
 sacrilegum et schismaticum, » damnat*

(Anno 1126, Oct. 20.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 338.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto
 in Christo filio PETRO Cluniacensi abbati, salutem et
 apostolicam benedictionem.

Universalis Ecclesiæ sollicitudo nobis a dispensa-
 tore omnium bonorum Deo commissa, mentis inten-
 tionem incessanter urgere non desinit, religionis
 statum inconvulsum servare, et religiosi locis liber-
 tatem debitam custodire. Sancta tamen mater Eccle-
 sia, quæ ad tempus ex parte peregrinatur in terris,
 multarum oppressionum purgatur turbine, et validæ
 persecutionis examinatur fornace, cælumque inspi-
 ciens, gemebunda suspirat, donec illi cœlesti præsen-
 tialiter uniatur, quæ de immarcessibilis coronæ re-

munerata præmio, sui creatoris contemplatione læ-
 tatur. Cæterum navis B. Petri cœlorum clavigeri,
 cui Christus præsidet gubernator, quamvis multis
 collidatur procellis, et horrendis ventorum flatibus
 agitetur, nunquam tamen naufragii damnum incur-
 ret; sed ad portum tranquillitatis cum eis qui ei
 adhærent, secura perveniet. Pontius siquidem B.
 Benedicti inimicus, præceptionibus et monastici
 ordinis malleus, qui Cluniacensem abbatiam in manu
 prædecessoris nostri felicitis memoriæ papæ Calisti
 sine spe recuperationis refutaverat, et se perpetuo
 Jerosolymis victurum voto astrinxerat, contra vo-
 luntatem Dei et nostram, Cluniacense monasterium
 superba obstinatione et præsumptione sacrilega oc-
 cupavit: nitorem vero religionis Cluniacensium fra-
 trum, quæ per totam Galliam claruerat, perturbans,
 corda simplicium veneno suæ pravitatis infecit. Præ-
 terea sacrilegium et rapacitatis flagitium præteritis
 superaddens peccatis, vasa sacra, et thesaurum mo-
 nasterii, qui ex voto fidelium ad pauperum usus,
 cum foret opportunum, fuerat destinatus, diripuit, et
 ejus maximam portionem pro retinendis militibus,
 sagittariis et balistariis dissipavit. Quia igitur in
 tanta pertinacia induratus, nequaquam resipiscere vo-
 luit, venerabilis frater noster Humbaldus Lugdunen-
 sis archiepiscopus, apostolicæ sedis legatus, in eum
 excommunicationis sententiam promulgavit. Cæte-
 rum, postquam tantum periculum tantamque reli-
 gionis stragem Cluniacensi monasterio imminere
 veridica relatione cognovimus, dilectum filium no-
 strum Petrum diaconum cardinalem de gremio
 sanctæ Romanæ Ecclesiæ ad partes illas mittendum
 duximus, qui præcepto et auctoritate nostra Pontium
 invasorem, et fautores ejus vinculo anathematis
 innodavit. Post hæc autem, tu, dilecte fili Petre
 Cluniacensis abbas, et idem Pontius proximis B.
 Michaelis octavis, ad nostram venire præsentiam, et
 de prædicta controversia et excessu nostro et Ro-
 manæ Ecclesiæ obedire judicio statuistis, et ne super
 hoc vestrum aliquis falleretur, utrinque obsides in
 præsentia prænominati dilecti filii Petri cardinalis
 diaconi præbuitis. Statuto itaque termino, nostro
 te conspectui præsentasti. Pontius vero cum mona-
 chis, et burgensibus, nondum tamen cum suis ab
 excommunicationis vinculo absolutus ad Urbem ve-
 nit. Ut autem secundum usum ecclesiasticum de
 excessu pro quo excommunicatus fuerat, satisfacere
 et postmodum, juxta rationis ordinem, ad cau-
 sam suam permitteretur agendam, a nostris fratribus
 est sæpenumero requisitus; ipse vero spiritu elatio-
 nis tumidus in inficiationes et verborum involuera
 assueto more linguam extendens, satisfacere nobis
 et Ecclesiæ Romanæ contempsit: nos siquidem
 quosdam monachos qui cum eo venerant, post
 acceptam satisfactionem recipimus, et ad causam
 suam agendam admisimus. Tunc ergo te in Clunia-
 censem abbatem canonicè, et secundum beati Bene-
 dicti regulam electum, ac per prædecessorem no-
 strum felicitis memoriæ papam Calistum, et per nos

ipsos confirmatum, modo vero per Pontium invaso-
rem, et complices suos infideles burgenses fuisse
expulsum, bona etiam monasterii, et thesaurum
fuisse distractum, per charissimum filium nostrum
Matthæum priorem S. Martini de Campis, quem
advocatum et causæ tuæ patronum statueras, sup-
plicem allegasti, et ut tibi de ablatis restitutio, et
de irrogata injuria justitia fieret postulasti. Cæte-
rum monachi, qui cum Pontio venerant, ex adverso
pastorem suum Pontio sibi fraudulenter ablatum,
ut ne unquam eum Cluniacensis monasterii regimen
dimisisset acclamabant. Qui statim productis aposto-
lici viri regestorum papæ Calisti voluminibus, et
assertione testium, qui tunc præsentibus fuerunt,
convicti sunt. Ut igitur verba ipsius ad Pontium
directa ponamus, hæc sunt : « Tibi præcipimus ut
ab hujusmodi levitate desistas, et quam in manu
nostra sine recuperationis spe refutasti Cluniacen-
sem abbatiam nullatenus molestare præsumas. Si
vero nostri præcepti transgressor exstiteris, gratiam
beati Petri, et nostram amittes; et si quando ad
nos clamaveris, non exaudieris. » Item ad conven-
tum Cluniacensem inter cætera : « Zelum inter vos
et contentiones agitari multorum relatione compe-
rimus, et vehementius aggravamur. Pontius enim
qui olim vestro monasterio præfuit, concordem
unitatem vestram dividere, et simplicitatem men-
tium vestrarum sollicitare non desinit : unde univer-
sitati vestræ præcipimus, ut sicut per obedientiam
beati Petri salvare animas vestras cupitis, protinus
abjectis omnino schismatibus charissimo filio nostro
Petro Cluniacensi abbati unanimiter et devote hu-
militatis subjectionem et obedientiam deferatis, et
in Pontio illo, qui in nostris manibus sine spe recu-
perationis abbatiam Cluniacensem penitus refutavit,
nullam de cætero spem habeatis; cum quod de eo
in causa hac constituimus, nulla prorsus ratione
mutabimus. Si quis autem vestrum hujus præcepti
nostri temerator exstiterit, si abbatiae vel alicujus
prælationis nomine insignitus fuerit, vel ordinis pro-
motionem habuerit, dignitatis, et ordinis sui detri-
mentum sustinebit, et anathematis sententiæ subja-
cebit. » Idem de eodem ad te, Petre fili charissime :
« Quod autem de Pontio illo qui olim abbatiae Clu-
niacensi præfuit, quam omnino sine recuperationis
spe in manibus nostris refutavit constituimus, nulla
volumus ratione mutare. » Quocirca quemadmo-
dum iudicis postulabat officium, diligentius indagato
negotio, habito consilio, et communi assensu fra-
trum nostrorum episcoporum et cardinalium, Petro
præfecto urbis, et aliis nobilibus Romanis, et legis-
peritis collaudantibus, ex sententia de Cluniacensi
abbatia, de monachorum obedientia, de omnibus
tam exterius, quam interius ad eandem abbatiam
pertinentibus, plenarie te per abundantem justitiam
investivimus : obsides vero quos pro executione
justitiæ dederas absolventes, illos quos Pontius et
burgenses pro parte sua obligaverant, alligavimus.
Burgenses etiam de thesauro Cluniacensi monaste-

rio restituendo, et alio damno restaurando in manu
tua, ad quem cura spectare cognoscimus, damnavi-
mus, poena legali adhibita : verum ipsius poenæ re-
laxatio est tuæ discretioni commissa. Præterea
Pontium excommunicatum, invasorem, deprædato-
rem, sacrilegum, et schismaticum condemnantes,
sententiam beate recordationis prædecessoris nostri
domni papæ Calisti in ipsum Pontium datam, ut
videlicet nullo tempore Cluniacensem abbatiam
recuperet, apostolica auctoritate firmavimus. Si
quis autem in posterum hanc nostræ diffinitionis
sententiam violare tentaverit, laicus anathematis
gladio feriatur, clericus honoris et officii privatione
multetur.

Ego Honorius, catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Portuensis interfui.

Datum Laterani per manum Aymerici sanctæ
Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis cancellarii,
xiii Kal. Novembris, indictione iii, anno Dominicæ
Incarnationis 1126, pontificatus autem domini Hono-
rii II papæ secundo.

XLIX

Privilegium pro parthenone Fontis Ebraldi.

(Anno 1126, Nov. 1.)

[PAVILLON, *Vie du B. Robert d'Arbrissel*, preuves,
p. 625.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectæ
in Christo filiæ P., abbatissæ monasterii S. Mariæ
de Fonte Ebraldo filiabusque succedentibus regula-
riter substituendis in perpetuum.

Ad hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provi-
sore omnium Domino commissa est, ut religiosas
personas et beneplacentes Deo religiones studeamus
omnibus modis propagare : nec enim Deo gratus ali-
quando famulatus impenditur, nisi ex charitatis in-
tuitu, dilecta in Domino filia P. abbatissa, rationabi-
libus postulationibus tuis inclinati misericorditer
perhibemus assensum. Monasterium ergo S. Mariæ
Fontis Ebraldi cujus regimen tibi a Domino spera-
mus esse commissum, ne aliquibus fatigetur an-
gariis, vel pravorum hominum vexationibus infe-
stetur, et ut mundo corde, et puramente liberius
valeatis Dei servitium exercere, tutela ac defensione
sedis apostolicæ duximus muniendum. Quicumque
ergo liberorum hominum pro salute animæ suæ apud
vestrum monasterium, aut in oratoriis, aut locis ad
ipsam pertinentibus Deo servire se voto et titulo
professionis astrixerit secundum institutionem feli-
cis recordationis Roberti presbyteri, sine communi
conventus assensu, locum ipsum deserere, et ad
alium transire nullatenus habeat facultatem. Præ-
terea oratoria quæ a vobis episcopi concessione
constructa sunt, vel in posterum constructur, nulli
hominum omnino occupare liceat, vel ausu
temerario infestare. Sane qui in vestris oratoriis
divinis sunt famulatus mancipati, liberam ibidem
habeant sepulturam. Porro decimas animalium ve-
strorum, et frugum quæ vestris propriis sumptibus
excoluntur, a vobis exigere nemo præsumat. Statui-

mus autem ut quæcumque bona, quascumque possessiones idem cœnobium hodie legitime possidet, sive in futurum præstante Deo concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis poterit adipisci, firma vobis et his quæ vobis successerint, et illibata permaneant; salva diccesani episcopi justitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica, sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem monasterio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis accipiant, et apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Laterani, per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardin. et cancellarii, Kal. Novemb., indict. v, Incarnat. Dominicæ anno 1126, pontificatus autem domni Honorii II papæ anno II.

L.

Ad Didacum archiepiscopum Compostellanum.

(Anno 1126.)

[FLOREZ, *España sagrada*, XX, 445.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Didaco Compost. archiep., salutem et apost. bened.

Nobilis et famosa Compostellana Ecclesia pro reverentia B. Jacobi apostoli a religiosis viris et Christiani nominis amatoribus honoratur. Quia igitur divinæ dispensationi placuit te ad tantæ Ecclesiæ regimen convocare, fraternitatem tuam exhortamur in Domino, ut ita sapienter, mansuete et cum humilitate personam tuam regas, et quæ fuerint agenda perficias, quatenus Deo et B. Petro sanctæque R. E. et populo tibi commisso gratus effici merearis. Litteras et nuntios tuos paterna charitate recepimus. Cæterum quid tuis postulationibus respondeamus, consilium nondum habuimus.

LI.

Ad Adelbertum archiepiscopum Moguntinum.

(Intra 1125-1127.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 351.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri A. Moguntino archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Super causa Gebhardi, de quo nos rogavit tua fraternitas, fratrum nostrorum episcoporum, et cardinalium consilium requisivimus. Ex eorum ergo deliberatione provisum est, quod in Herbipolensi

(16) Sc. in Creuzlingen; cujus collegii canonicorum regularium O. S. A. extra muros urbis Constantiæ memorie eorundem sanctorum ecclesia dedi-

ca ecclesia idem Gebhardus episcopatus apicem non ulterius debeat obtinere.

Datum Lateran. iv Non. Martii.

LII.

Ad canonicos S. Frigidiani Lucensis.

(Intra 1125-1127, Maii 17.)

[BALUZ, *Miscell.*, ed. Luc., IV, 588.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis A. priori et fratribus S. Frigidiani, salutem et apostolicam benedictionem.

Quemadmodum ea quæ irrationabiliter acta sunt, nulla debent ratione subsistere, ita ea quæ canonicè definita sunt, firma debent stabilitate manere. Concordem itaque sententiam venerabilis fratris nostri B. Lucani episcopi inter vos et hospitale Altipassus de silva de colle Sacci prolatam ratam habemus et irrefragabiliter præcipimus observari.

Dat. Laterani xvi. Kal. Junii.

LIII.

Monasterii S. Udalrici et S. Afræ Creuzlingensis disciplinam, possessiones, privilegia confirmat.

(Intra 1125-1127.)

[NEUGART, *Cod. diplom. Aleman.*, II, 60.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis Henrico præposito et fratribus in hospitali et ecclesia S. Udalrici confessoris, et S. Afræ martyris (16) regularem vitam professis tam presentibus quam futuris in posterum.

Religiosorum fratrum religiosis petitionibus nos annuere tam fraternæ charitatis affectus, quam piæ voluntatis devotio persuadet; quocirca venientibus ad nos dilecti et venerabilis fratris nostri UDALRICI Constantiensis episcopi postulationibus benignum præbentes assensum, vitæ canonicæ ordinem, quem ipse in ecclesia vestra et xenodochio secundum regulam B. Augustini constituit, inviolabilem decernimus futuris temporibus conservari. Beneficia vero quæ ipse vobis de mensa episcopali, pro majore tamen parte de aliis bonis suis pro communis victus sustentatione ac pauperum Christi refectione concessit, præsentis decreti pagina confirmamus. Confirmamus præterea concambium, quod cum canonicis majoris ecclesiæ S. Mariæ Constantiensis et cum canonicis S. Stephani (17) ejusdem

episcopi assensu et collaudatione fecistis. Quæcumque etiam liberalitate principum, oblatione fidelium, aut aliis modis in præsentiarum legitime possederitis, sive in futurum largiente Deo justo atque canonicè acquirere poteritis, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatam ecclesiam perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur clericorum et pauperum usibus omnimodis profutura, salva nimirum in omnibus ecclesiasticis Concata est.

(17) Ecclesia S. Stephani, prima post cathedralem Constantiæ.

stantiensis episcopi reverentia. Obeunte vero ecclesie vestrae præposito, fratres omnes communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundum Dei timorem, personam idoneam sibi provideat regulariter eligendam. Sepulturam sane illius loci liberam esse censimus, ut illorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sive sæcularis persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi quatenus et hic fructus bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

LIV.

A[delbertum] archiepiscopum Moguntinum reprehendit quod designatum Ecclesie Wirziburgensis episcopum ante dijudicatam causam contra canones excommunicaverit.

(Intra 1126-1127.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 349.]

H., servus Dei, A. venerabili fratri Moguntino archiepiscopo et apostolicæ sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.

Scimus quidem zelum Dei vos habere, quem tamen, salva charitate condire debetis, ut nihil indiscrete, sed omnia rationabiliter, et secundum Deum agere valeatis. Wurtzeburgensis quippe Ecclesie designatus episcopus, se a vobis contra justitiam gravari et præjudicium sustinere querelas nobis deposuit, quod ipsum neque accusatoribus, neque testibus legitimis convictum, neque sponte confessum, neque canonice examinatum, tanquam Ecclesie invasorem, in qua se electum asseverat, et Simoniacum pronuntiatum, communionem ecclesiasticam privaveritis. Quod si ita est, fraternitatem vestram a canonicis regulis divinitus inspiratis liquido constat deviasse. Ait igitur sacra canonum auctoritas adimi episcopo episcopatum non debere, antequam causæ ejus exitus appareat. Item ex epistola papæ scripta Anastasio, et cæteris episcopis in Alexandrina synodo congregatis: « De judiciis episcoporum, unde nos consulistis, diversas a Patribus regulas invenimus constitutas. Quidam egitur ad repellenda impetitorum machinamenta, et suas præparandas responsiones, et testes confirmandos, et concilia episcoporum querenda, annum et vi menses mandaverunt concedi: quidam autem annum, in quo plurimi concordant. » Minus vero quam vi menses non reperi, quoniam hæc laicis indulta sunt, quanto magis sacerdotibus? Inducie namque non sub angusto tempore, sed sub longo spatio concedendæ sunt, ut accusati se præpa-

rare atque contra insidiatores pleniter se munire valeant. Judices autem et accusatores tales esse debent, qui omni careant suspicione, et ex charitatis radice suam desiderent sententiam promere.

LV.

Ad Petrum Cluniacensem abbatem. — De Pontii invasoris obitu et sepultura.

(Anno 1127.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 321.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecti filio PETRO Cluniacensi abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Præterito mense Decembri Pontius viam universæ carnis ingressus est. Qui quamvis de malis Cluniaco illatis sæpe communitus pœnitentiam agere noluerit, nos tamen pro reverentia ejusdem monasterii, cujus monachus fuerat, eum honeste sepeliri fecimus.

Data Laterani.

LVI.

Pandulpho, Landonis comitis Aquinensis filio, interdicit ne in possessione B. Petri castrum ædificet.

(Anno 1127.)

[Vide PETRI *Chron. Cassin.*, l. iv, c. 93.]

LVII.

Episcopis, abbatibus, baronibus, etc., per Angliam constitutis significat se Guillelmo archiepiscopo Cantuariensi legationem Angliæ Scotiæque commisisse.

(Anno 1127, Jan. 25.)

[WHARTON, *Anglia sacra*, l, 729.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus et filiis episcopis, abbatibus, baronibus, et cæteris clericis et laicis per Angliam et Scotiam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Sponsa Christi sacrosancta Ecclesia, in firmamento apostolicæ fidei radicata, tanquam devota mater et propitia, consuevit mitibus et humilibus filiis vitæ pabula ministrare, tam iis qui longe positi sunt quam iis qui prope. Propinqui siquidem per exhibitam sibi nostræ personæ præsentiam, longinqui vero per legatorum nostrorum ministerium visitantur. Cum igitur vos tanquam unicos et speciales B. Petri filios fore cognoscimus, charissimo fratri nostro Guillelmo Cant. archiepiscopo in Anglia et Scotia vices nostras commisimus, quatenus constitutis illic a nobis apostolicæ sedis legatus charitatis vestrae fretus auxilio, ad honorem Dei et S. Romanæ Ecclesie, et animarum vestrarum salutem, corrigenda corrigere, et firmanda valeat, operante Domino, confirmare. Quapropter universitati vestrae mandando præcipimus, ut ei sicut legato nostro humiliter obedire, et cum ab eo invitati pro Ecclesiarum statu et Christianæ religionis incremento fueritis, ad ejus vocationem unanimiter convenire, et synodales cum eo studeatis celebrare conventus.

Dat. Laterani viii Kal. Februarii.

LVIII.

Privilegium pro cœnobio S. Petri Carnotensis de pluribus ab eo confirmatis ecclesiis.

(Anno 1127, Mart. 8.)

[*Gall. Chr.*, VIII, 525.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio WILELMO abbati monasterii sanctorum apostolorum Petri et Pauli, quod in suburbio Carnotensis urbis situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Equitatis et justitiæ ratio persuadet nos ecclesiis perpetuam rerum suarum firmitatem et vigoris inconcussi monumenta conferre. Non enim convenit Christi servos divino famulatu deditos perversis pravorum hominum molestiis agitari, et temerariis quorumlibet vexationibus fatigari, similiter et prædicia usibus cœlestium secretorum dedicata, nullas potentium angarias, nihil debent extraordinarium sustinere. Hoc nimirum charitatis intuitu, dilecte in Domino fili Willelme abba, venerabilisque fratris nostri Gaufridi Carnotensis episcopi precibus inclinati, tuis rationabilibus postulationibus annuentes, monasterium beatorum apostolorum Petri et Pauli in Carnotensi suburbio constitutum, cui Domino auctore præses, presentis scripti nostri pagina communimus; statuimus enim ut quascunque possessiones, quæcunque bona idem monasterium impresentiarum concessione episcoporum Carnotensium, liberalitate regum, largitione principum et oblatione fidelium juste et legitime possidet, sive in futurum largiente Deo justis modis poterit adipisci, firma vobis vestrique successoribus et illibata permaneant: in quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda. Ecclesiam videlicet S. Germani de Alogia, cum capella de Donna petra. Ecclesiam Sancti Leobini de Braiaco. Ecclesiam Sancti Petri de Arro cum capellis suis. Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Evorea. Ecclesiam Villævillonis. Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Stellionibus. Ecclesiam de Luigniaco. Ecclesiam de Donna petra. Ecclesiam Sancti Leobini de Castroduni. Ecclesiam Sancti Stephani de Spelterol. Ecclesiam de Tornesiaco. Ecclesiam de capella Osane. Ecclesiam de Verrigniaco. Ecclesiam de Billoncellis. Ecclesiam de Sonnenchiis. Ecclesiam de Puteosa cum capella. Ecclesiam de Mansellaria. Ecclesiam de Resuntis. Ecclesiam de Morivillari. Ecclesiam de Mutionisvillari. Ecclesiam de Capella fortini. Ecclesiam de Rivellonio. Ecclesiam de Fursionisvillari. Ecclesiam de Vitraico. Ecclesiam de Belchia. Ecclesiam de Rudeto. Ecclesiam de Alneto. Ecclesiam de Monasteriolo. Ecclesiam S. Martini de Firmericuria. Ecclesiam de Nantilliaco. Ecclesiam de Olins. Ecclesiam de Aneto. Ecclesiam de Salecto. Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Moncellis, cum capella de Sorel. Ecclesiam de Chalgeto. Ecclesiam de Vi. Reditum præbendæ ecclesiæ S. Martini de Valle. In episcopatu quoque Aurelianensi ecclesiam Sancti Paterni. Ecclesiam de Niz. In Ebroicensi episcopatu ecclesiam de Bello loco. Ecclesiam Sancti Chri-

Astophori. Ecclesiam de Canziaco. Ecclesiam de Heleis. Ecclesiam Sancti Georgii. Ecclesiam de Purlaico. In episcopatu Sagiensi ecclesiam de Planchis. Ecclesiam Sancti Laurentii. Ecclesiam de Brogilo amaro. Et in Rothomagensi episcopatu ecclesiam de Leoniscuria. Ecclesiam de Guerriaco. Ecclesiam de Aldoenivilla. Ecclesiam de Gundelicuria. Præterea in præfato Carnotensi episcopatu ecclesiam de Treione. Ecclesiam Sancti Germani de Guastina. Ecclesiam de Isis. Hæc vero tres præfatæ ecclesiæ ab omni exactione et redditu synodi et circadæ immunes salvo jure episcopali in sua permaneant libertate. Decernimus ergo, etc. Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Aimerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, vii Idus Martii, indictione v, Incarnationis Domini anno 1127, pontificatus autem domni Honorii II papæ anno tertio.

LIX.

Bulla, seu diploma quo fundatio abbatiæ Sponheimensis confirmatur.

Anno 1127, Mart. 25

[*Gall. Chr.* V, 448.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio BERNHELMO abbati monasterii Sancti Martini in Sponheim, ord. S. Bened. Moguntinensis diocesis, ejusque successoribus regulariter instituendis in perpetuum.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum. Ea propter, dilecte fili, tuis fratrumque tuorum justis postulationibus annuentes, præfatum monasterium Sponheimense, cui, auctore Deo, præses, sub apostolicæ sedis tutela et protectione suscipimus, atque presentis scripti pagina communivimus, decernentes et statuantes, ut regularis vita in eodem loco tam noviter instituta secundum regulam S. Benedicti, futuris temporibus inviolabiliter conservetur. Nulli etiam facultas sit post factam apud vos professionem sine abbatis licentia, majoris vel minoris religionis obtentu ad alium locum transmeare. Quod si quis contra hanc prohibitionem nostram quocunque tempore in futurum discesserit, nullus abbas, aut quilibet audeat eum retinere. Quoties, abbate oheunte, de successore fuerit inter fratres ipsius loci tractandum, nullus inibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia cujusvis potestatis, sive ecclesiasticæ, sive temporalis, intrudatur, nisi quem fratres communi consensu, aut pars consilii sanioris, secundum Dei timorem et B. Benedicti regulam, de eodem collegio, vel de alio, si quod absit, idoneum inter se non invenerint, duxerint eligendum. Porro altarium consecrationem, chrisma, oleum sanctum, benedictionem abbatum et ordinationem monachorum a diocesano ejusdem parochiæ archiepiscopo, si quidem gratiam et communionem apostolicæ sedis habuit, et si ea gratis et absque pravitate aliqua voluerit exhibere, suscipiatur. Alioquin liceat vobis et posteris vestris, catholicum;

quem volueritis, adire antistitem, et ab eo consecrationes et sacramenta suscipere. Sepulturam quoque istius loci liberam esse omnino censemus, ut eorum, qui illic sepeliri desideraverint, nisi forte excommunicati fuerint, devotioni et voluntati nemo obsistat. Possessiones quoque omnes quas justo titulo possidetis, et in futurum quorumcunque oblatione acquiretis, auctoritate apostolica confirmamus, decernentes, quod nulli omnino hominum liceat prefatum cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel quomodolibet ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus perturbare, sed omnia integra vestris et pauperum usibus conserventur profutura. Si quis autem in posterum archiepiscopus, episcopus, rex, dux, vel comes, vel cujuslibet ordinis princeps, seu qualibet ecclesiastica, secularisve persona hanc constitutionis nostræ paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, et si non subito satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se devino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Domini Dei nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Data per manus diaconi sanctæ sedis apostolicæ, x Kalend. Aprilis, indictione quinta, Incarnat. Dom. 1127, pontificatus nostri anno tertio.

LX.

Ad Richardum Bajocensem episcopum — Ne amplius jura monasterii S. Benigni Divionensis infringat.

(Anno 1127, Maii 6.)

[PÉRARD, *Recueil de pièces pour servir à l'histoire de Bourgogne*, p. 219.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, RICHARDO Bajocensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Inter plures correctione dignas quas audivimus de tua fraternitate querelas, ad augmentum indignationis processit in medium clamor Divionensis Ecclesiæ, quam ideo non possum non audire, quia anterioribus nostris semper existit venerabilis, et religionis suæ merito et dilectionis in nos antiquæ quodam privilegio causatur. Si quidem et queritur, te transire suos, et transferre terminos præfixos, illi ab antecessoribus tuæ sedis et nostræ, novo cœmeterio suum vetus et antiquum evacuare, præbyteros sui juris in jus contra jus trahere, synodales et consuetudinarios et extraordinarios etiam redditus ab eis exigere, et multa id genus agere, quæ plane videntur justitiæ reclamare. In argumentum itaque fidei, jussimus in medium chartas et decretalia produci, quibus videbatur inniti, in quorum dum versaremur lectione, surrexerunt e latere nostro graves, et fide dignæ personæ dicentes se audisse, se vidisse, quan-

do Bajocensis episcopus illud donum quod significatur in Scriptura, dedit monachis Divionensibus, Arvernensis primo, deinde Romæ, per manum Urbani papæ cum omnimoda libertate, absque ulla exceptione, nisi solius obedientiæ quæ debetur universaliter omni pontificali reverentiæ. Quod et ipse me vidisse memini, cum essem tunc temporis in obsequio ejusdem papæ beatissimi. Quæ cum ita sint, et res nondum exciderit memoria, quia recens gesta, et quod gestum est, multis adhuc superstitionibus et idoneis comprobatur testibus, et quod testificatum est, apostolicis confirmetur apicibus; miror, qua temeritate tam solenne jus, vel in modico sis ausus infringere; cum etiam, si deesset auctoritas testium et Scripturæ, facile tamen conjici possit ex ingenta viri magnitudine, nil eum tam celebri, tam devoto dono quod dari potuerit, decerpisse. Sciebat enim, eleemosynam danti magis quam accipienti prodesse. Si igitur prudens esse poterat ad pietatis opus informare te ratio, si pius pia tanti pastoris recordatio, si timoratus prædecessoris tui Toroldi, præter hoc ipsum in parte justa dejectio. Et quia tot æquitatis lineas excedere non pertimescis, nostrum est corrigere quod excedis. Monachis itaque Divionensibus, monasterium S. Vigoris, cum appendiciis suis, et quidquid continet charta pontificalis et Roberti ducis Northmanniæ, ea qua possumus auctoritate firmamus, sicut fecerunt sancti Patres nostri, Urbanus scilicet, Paschalis et Calixtus, cum plenaria rerum suarum libertate, ita ut, tam ipsi quam eorum Ecclesiæ, et presbyteri et quæcunque sunt juris eorum, longe remotissima sint a tua vel tuorum pensione, exactione, actione etiam, justa vel injusta; sed quidquid illud erit, totum persistat ad integrum, penes jus et arbitrium monacherum. Quod enim semel Ecclesiæ donatum est, a datoris potestate prorsus alienatum est, nec cuiquam quod dedit, repetere licitum est, et si fiat sacrilegium est. Nulli etiam pontificum, juxta decretum Hormisdæ, liceat divinum in eorum cœnobiis officium interdicere, dum eos constiterit apostolicæ sedi communicare. Sic autem monachis suum roboramus tenorem ut tuum abolere non velimus honorem, sed sic enim limitamus, ut ipsi tibi sincere dilectionis exhibeant obsequium, et tu eis gratuitum, non mercenarium impendas patrocinium, sitque inter vos benevolentiæ concertatio, non pretii cujusquam licitatio. Nam qui primus eos ascivit amicos, sibi non vectigales esse valuit, et ut ipse dulcium pater fieret filiorum non auctionator alienorum. Si quis igitur decreti hujus limitem sciens transgressus fuerit, nisi resipuerit, anathema sit. Canonicorum autem, si quis alibi quam in præfixo beati Vigoris cœmeterio tumulari se fecerit, et sepultus, et sepeliens, transgressionis rei fient, ipsi viderint. Omni vero obedienti et cooperanti sit nostra et benedictio, et in cœlestibus æterna mansio.

Datum Laterani ii Nonas Maii, per manus Imerici

sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis, in- A
dictione v, anno Dominicæ Incarnationis 1127, pon-
tificatus domni Honorii secundi papæ anno iv.

LXI.

Ad Ottonem Halberstadensem episcopum.

(Anno 1127, Oct. 18.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 477.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
rabili fratri OTTONI Halberstadensium episcopo,
salutem et apostolicam benedictionem.

Gravis ad nos de persona tua querela pervenit.
Accepimus igitur quod Halberstadensem episcopatum
per violentiam laicalem, et quod detestabilis est,
per Simoniacam hæresim occupasti: quantum autem
flagitiosam istam pestem simoniacæ hæreseos sancta
Dei Ecclesia abhorreat, Petrus apostolus in princi- B
pio nascentis Ecclesiæ manifestat, qui Simonem Spi-
ritum sanctum vendere volentem cum sua pecunia
condemnavit. Si ergo hujus sceleris te reum esse
cognoscis, satius est ut cedas, et delictum tuum
punias in hac vita per penitentiam, quam ante
oculos districti iudicis iudicandus appareas.

Datum B. x Kal. Novemb.

LXII.

Canonicorum Faventinorum bona confirmat.

(Anno 1128, April. 4.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, II, 494.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dile-
ctis filiis Faventinæ Ecclesiæ canonicis, salutem et
apostolicam benedictionem.

Pastoralis officii nos pia sollicitudo constringit
apostolicæ sedis tutelam postulantibus, et prote-
ctionis suffragia impertiri. Proinde vestris, dilectis-
simi in Christo filii Ecclesiæ Faventine canonici,
petitionibus annuentes, tam vos ipsos quam et om-
nia vestra bona in B. Petri et nostram tutelam sus-
cipimus, atque præsentis privilegii pagina commu-
nimus. Statuimus enim, ut bona omnia, quæ in
presentiarum ejuspiam largitione personæ habetis,
vel in futurum quocumque modo divinis, et huma-
nis legibus cognito poteritis adipisci, firma vobis, et
illibata permaneant. Decepinus ergo, ut nullus un-
quam archiepiscopus, episcopus, dux, marchio,
comes, vicecomes, castaldio, aut alia quælibet ma-
gna, vel parva, ejuscumque ordinis, aut dignitatis
persona, vos, seu omnia, quæ habetis, audeat per-
turbare, aut auferre, vel ablatas retinere, minuere,
seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia
integra conserventur, eorum pro quorum sustenta-
tione, ac gubernatione concessa sunt, usibus pro-
futura. Si quando autem ab aliqua prædictarum
personarum vos senseritis occasione qualibet præ-
gravari, tunc vobis liceat sedem apostolicam libere
appellare. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve
persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens
contra eam temere venire tentaverit, secundo ter-

(18) Controversia erat de cellis Clarimontis et Van-
gionis rivi (*Vignori*). Qua de re vide notitiam com-
positionis factam anno 1129 apud Perardum, p. 224,

tiore commonita, si non satisfactione congrua emen-
daverit, officii atque ordinis sui dignitate careat,
reamque se divino iudicio existere de perpetrata ini-
quitate cognoscat. Qui vero custos et observator
existiterit, apostolicæ benedictionis gratia repleatur,
et æternæ felicitatis præmio gloriatur. Amen, amen,
amen.

Ego Honorius catholicæ et Ecclesiæ episcopus
subscr.

Datum Laterani per manum Aimerici S. R. sedis,
et universalis curiæ cancellarii pridie Non. Aprilis,
indictione sexta, Incarnationis Dominicæ anno 1128,
pontificatus D. Honorii papæ II.

LXIII.

*Ecclesiæ Trevirensis privilegia possessionesque con-
firmat, et Mainero archiepiscopo concedit ut pallio
præferendaque cruce utatur, atque in constitutis
ecclesiæ stationibus cum nacco albo equitet.*

(Anno 1127, April. 9.)

[GUNTHER, *Cod. diplom. Rhen. Mosell.*, I, 206.]

LXIV.

*Diœcesis Mutinensis fines et Ecclesiæ possessiones
petente Dodone episcopo, confirmat*

(Anno 1128, April. 27.)

[TIRABOSCHI, *Memorie storiche Modenesi*, Modena
1795, 4°, II, 99.]

LXV.

*Ad Matthæum Albanensem episcopum, apostolicæ
sedis legatum. — Pro monasterio Luxoviensi,
ut ablata eis a Divionensibus monachis resti-
tuantur.*

(Anno 1128, Maii 4.)

[D. BOUQUET, *Recueil XV*, 266.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, vene-
rabili fratri M[ATTHÆO] Albano episcopo, aposto-
licæ sedis legato, salutem et apostolicam benedi-
ctionem.

Animadvertat fraternitatis tuæ discretio quoniam
Luxoviense monasterium, Divionensibus hoc facien-
tibus monachis a prædecessorum nostrorum tempo-
ribus, Urbani videlicet et Paschalis apostolicorum
virorum, multis est, prout accepimus, oppressioni-
bus fatigatum. Ipse vero felicissimæ memoriæ papa
Paschalis, ut Divionenses Luxoviensibus ablata red-
derent, per apostolica scripta mandavit. Cæterum
hoc nondum effectui mancipatum est. Experientiæ
igitur tuæ mandamus, ut causa diligenter cogita(18)
juxta beatæ recordationis papæ Paschalis tenorem,
salva Divionensis monasterii justitia si quam habet
Luxoviense monasterium investias. Cæterum Divio-
nenses, ut suam valeant habere justitiam, evocatis
Luxoviensibus, proxima B. Mariæ Purificatione
nostro se conspectui repræsentent

Data Laterani iv Nonas Maii.

et litteras Wilenci Lingonensis episcopi, rei gestæ
seriem describentis *ibid.*, p. 228.

LXVI.

Ecclesie S. Frigidiani Lucensis possessiones et privilegia confirmat.

(Anno 1128, Maii 7.)

[Vide *Bullarium Lateranense* editum Romæ 1727 fol., p. 8.]

LXVII.

Ad episcopos provincie Turonensis, ut observent statuta concilii Namnetensis.

(Anno 1128, Maii 20.)

[MANSI, *Concil.* XXI, 354.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus Turonensis metropolis suffraganeis episcopis, salutem et apostolicam benedictionem.

Charissimus frater noster Hildebertus, Turonensis episcopus, sicut bonus pastor pro grege suo vigilans, evocatis fratribus et aliis religiosis viris, quemadmodum ex suarum litterarum inspectione cognovimus, in Namnetensi civitate de more metropolitico concilium celebravit. Ibi de incestis nuptiis, et de spuris sacerdotum filiis, et de his qui quasi hereditaria successione, ecclesiastica petebant beneficia, et de aliis diligenter pertractatis, corrigenda correxit, et statuenda constituit. Universitati ergo vestræ mandamus quatenus ea quæ ab ipso juxta sanctorum Patrum decreta ibi ad honorem Domini et salutem populi statuta esse noscuntur, irrefragabiliter observetis. Sicut enim in humani compage corporis membra famulantur et obediunt capiti, tanquam supremo provisorio, ut sic persona servetur incolumis, ita fidelium mentes, unius effectæ voluntatis, pro custodienda unitate fidei et statu Ecclesiæ suis debent humiliter parere praelatis. Ad hæc pravas illas consuetudines a comite Britannicæ clarissimo in manu præfati archiepiscopi [*al. additur in aspectu synodi*] refutatas, quarum una fuit quod maritis, vel uxoribus decedentibus, bona eorum mobilia a potestate sæculari diripiebantur; altera, qua illis qui naufragium evaserant, etiam quæ in portu postmodum inventa erant auferantur, damnamus, et ne quis eas futuris temporibus renovare præsumat, auctoritate apostolica interdiciamus. Iniquum enim censemus esse ut quem divinæ clementiæ magnitudo a sævientis pelagi voracitate exiit, hominum sæva rapacitas audeat spoliare. Piorum namque imperatorum emanavit auctoritas, ut etiam earum rerum quæ in tempestate maris levandæ navis causa eiciuntur, non amittatur dominium. Non enim eas aliquis eo animo abjicit quod habere nolit, sed quo periculum effugere possit, et qui res ipsas lucrandi animo abstulerit, furtum committit.

Datum Laterani xiii Kal. Junii.

LXVIII.

Ad Balduinum Hierosolymorum regem.

(Anno 1128, Maii 29.)

[Eug. de ROZIÈRE, *Cartulaire du Saint-Sépulchre de Jérusalem*, Paris 1849, 4°, p. 17.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, cha-

arissimo in Christo filio BALDUINO, illustri Hierosolymorum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Laudes et gratiarum actiones auctori omnium bonorum Domino persolvimus, qui te ex admirabili ordinatione suæ providentiæ regem Hierosolymitanum constituit. Referentibus siquidem fratribus nostris Guillelmo, Tyrensi archiepiscopo, et Rogerio, Ramensi episcopo, sapientibus viris atque discretis nobilitatis tuæ legatis, accepimus te et cultorem esse justitiæ et religionis amatorem; unde magna cordi nostro est innata lætitia. His autem duabus subnixus virtutibus, quæ a prædecessoribus tuis, gloriosis viris duce Godofredo et rege Balduino, per sudores bellicos parta sunt in pace regali prudentia retines, et multa alia præstita tibi de cælo victoria per plurimas fatigationes viriliter acquisisti. Multa namque mortis subeundo pericula, amaritudinem vulnerum et sævientium paganorum tetros carceres, serviles etiam catenas pro Christi nomine, qui, cum sit æqualis Patri, formam servi accepit, sustinuisti. Tu ergo, jactata spe tua in Domino atque fiducia, cui nullus inremuneratus servivit, in bono proposito humiliter persevera. Nos vero, qui in cathedra beati Petri sedemus, licet indigni, personam tuam vera in Domino charitate diligimus, et regnum Hierosolymitanum cum dignitate a prædecessore nostro felicis memoriæ, papa Paschali, antecessori tuo, regi Balduino, atque Hierosolymitanæ Ecclesiæ justæ discretionis moderamine tandem concessa apostolica tibi auctoritate concedimus. Præcipimus quatenus honor debitus Hierosolymitani regni et Ecclesiæ integer conservetur. Ad hæc charissimum filium nostrum Fulconem, Andegavensem comitem, strenuum quidem et sapientem virum, qui, postposito baronum suorum et innumeri populi dominio atque relicta copiosa terræ propriæ ubertate, Deo et tibi servire decrevit, prudentiæ tuæ attentius commendamus.

Datum Laterani, iv Kalendas Junii.

LXIX.

Ad Tyrios. — Significat se Willelmum Tyri archiepiscopum lectum, et a patriarcha Hierosolymitano consecratum, pallio donasse.

(Anno 1128.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 321.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus suffraganeis episcopis, clero et populo Tyri, salutem et apostolicam benedictionem.

Venientem ad nos charissimum fratrem nostrum Willelmum archiepiscopum vestrum debita charitate recepimus: et quem canonicè electum, et a venerabili fratre nostro Guarimundo Hierosolymitano patriarcha consecratum accepimus, pallii dignitate, plenitudine videlicet pontificalis officii, decoravimus. Quia vero de persona sua maximum fructum matri Ecclesiæ vestræ Tyri, divinæ suffragante misericordia, credimus proventurum, ipsum cum gratia sedis apostolicæ et nostrarum litterarum prosecutione ad vos duximus remittendum. Universitati ergo vestræ

mandando præcipimus quatenus cum benigne recipiatis, et tanquam proprio metropolitano, et animarum vestrarum episcopo, subjectionem, obedientiam, et reverentiam humiliter deferatis.

LXX.

Ad Guaremundum Hierosolymitanum archiepiscopum — Ejusdem argumenti.

(Anno 1128.)

[MANSI, *ibid.*]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri GUAREMUNDO Hierosolymitano patriarchæ, salutem et apostolicam benedictionem.

Susceptis fraternitatis tuæ litteris, fratrem nostrum Willelmum, quem in Ecclesia Tyri consecrasti archiepiscopum, benigne suscepimus: et cum dignitate pallii, plenitudine videlicet pontificalis officii, decoravimus. Suffraganeis etiam ecclesiæ suæ præcepimus, quatenus ei tanquam proprio metropolitano subjectionem et obedientiam deferant.

Data in territorio Barensi, octavo Idus Julii.

LXXI.

Bernardo, patriarchæ Antiocheno, per Egidium episcopum Tusculanum, apostolicæ sedis legatum, præcipit ut Ecclesiæ Tyriæ restituat quos detineat suffraganeos.

(Anno 1128. Fragmentum.)

[WILLELM. *Tirensis*, l. XIII, c. 23.]

... Unde per apostolica scripta et venerabilem fratrem nostrum Egidium, Tusculanum episcopum, apostolicæ sedis legatum, tibi mandamus quatenus suffraganeos Tyrensis Ecclesiæ sibi restituas; quod nisi infra quadraginta dies post earum inspectionem litterarum, quas ad eos direximus, debitam ei subjectionem exhibuerint, nos ex tunc eos ab officio episcopi suspendimus.

LXXII.

Privilegium pro ecclesia S. Sepulcri Hierosolymitani.

(Anno 1128, Sept. 4.)

Eug. de ROZIÈRE, *Cartulaire du Saint-Sépulcre*, p. 18.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis GILIELMO, priori Dominici Sepulcri, ejusque fratribus canonicam vitam professis, tam presentibus quam futuris, in perpetuum.

Habitantes in domum Domini, in sinceritate charitatis unanimes, conservant unitatem spiritus in vinculo pacis; puræ namque mentis religio et indissolubili divini amoris glutino confirmata vultum clementissimi Creatoris, ut terrena conjungantur et una supernis socientur, mundis orationibus incessanter profusis inclinatur; sicut enim humani compagem corporis spiritus interior regit atque vivificat, ita religiosæ mentis vegetatio et salus existit moderatrix inspirationis divinæ benignitas. Quia igitur, dilecti in Domino filii, gloriosi Dominici Sepulcri canonici, divinis vos mancipatos servitiis vivere religiose cognovimus, interventu etiam charissimi confratris nostri Guarmundi, Hierosolymitani pa-

triarchæ, vestris rationabilibus postulationibus assensum præbentes, personas vestras, possessiones et bona, quæ in præsentiarum juste et legitime possidetis sive in futurum, largiente Deo, justis modis poteritis adipisci, sub beati Petri tutela nostraque protectione suscipimus, et scripti nostri pagina communimus. In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: in episcopatu Hierosolymitano videlicet ecclesiam Beati Lazari cum castello et omnibus pertinentiis suis, castrum Maome cum ecclesia et omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Cesaræ Palæstinæ castrum Feniculi cum ecclesia et omnibus pertinentiis suis; in civitate Joppe ecclesiam Beati Petri cum omnibus pertinentiis suis; in civitate Tyro ecclesiam Sanctæ Mariæ antiquæ sedis cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Tripolitano, in castro Montis Peregrini, ecclesiam Sancti Sepulcri cum omnibus pertinentiis suis; in eodem episcopatu ecclesiam Sancti Georgii, quæ est in montanis, cum omnibus pertinentiis suis; item villam quæ dicitur Bivora cum omnibus pertinentiis suis; in Apulia, in civitate Brundusina, ecclesiam Sancti Sepulcri et ecclesiam Sancti Laurentii cum omnibus pertinentiis earum; in episcopatu Ebredunensi ecclesiam Sancti Sepulcri de Kayocas, ecclesiam Sancti Sepulcri, Sancti Petri et Sancti Pontii de Sedena; ecclesiam Sancti Joannis de Espinacis et ecclesiam Sancti Petri de Avanzo cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Magalonensi ecclesiam Sancti Salvatoris de Rubro cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Albiensi ecclesiam Sanctæ Mariæ de Sepfacta cum omnibus pertinentiis suis, villam etiam quæ dicitur Lugan, mansum qui dicitur Cantol, mansum Lubusreth et mansum Dei, mansum Alaphenazem cum ecclesia [Sanctæ] Mariæ et omnibus pertinentiis suis, mansum Las Cruces de Sancto Amaranti, mansum Castandel, mansum Viarlar, mansum qui dicitur Villa Godor, ecclesiam Sancti Osmerii cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Santonensi ecclesiam Sancti Petri de Macapzhana cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Basatensi ecclesiam Sancti Osberti cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Barcinonensi ecclesiam Sancti Sepulcri de Lathablatha cum omnibus pertinentiis suis; in eodem episcopatu, in Palma ecclesiam Sancti Petri et ecclesiam Sancti Joannis cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Patris; in episcopatu Ausonensi ecclesiam Sanctæ Mariæ de Coscolis cum omnibus pertinentiis suis et ecclesiam Sancti Andreæ cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Urgellensi medietatem castri Mirabel cum pertinentiis suis; in episcopatu Nagerensi ecclesiam Sanctæ Mariæ de Gronio cum omnibus pertinentiis suis, hospitale de Villa Rubea cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Burgensi ecclesiam Sancti Clementis de Covas cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sancti Michael de Quantana cum omnibus pertinentiis suis; in castro Sorizh ecclesiam Sancti Andreæ

et ecclesiam Sanctæ Marinæ cum omnibus pertinentiis suis; in villa quæ dicitur Clunia, ecclesiam Sancti Andree cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Palentino ecclesiam Sanctæ Mariæ de Pisorga cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sancti Alexandri de Valtanas cum omnibus pertinentiis suis; in castro Verde ecclesiam Sancti Michaelis et monasterium Sancti Romani cum omnibus pertinentiis suis; in castro Corel ecclesiam Sancti Justi, ecclesiam Sanctæ Marinæ, ecclesiam Sanctæ Eugratæ cum omnibus pertinentiis suis; in castro Portel ecclesiam Sancti Michael de Vega cum omnibus pertinentiis suis; apud civitatem Palentiæ ecclesiam Sancti Emiliani de Veruesca cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sancti Pelagii de Valle de Pero cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Sandronas cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Pitelas cum omnibus pertinentiis suis; in villa Feles ecclesiam Sancti Michaelis cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Secoviano ecclesiam Sancti Sepulcri in Coca, ecclesiam Sancti Salvatoris et ecclesiam Sanctæ Mariæ, quæ vocatur Bovada, cum omnibus pertinentiis suis; in civitate Avila ecclesiam Sanctæ Mariæ Novæ cum omnibus pertinentiis suis; in Arevalo ecclesiam Sancti Petri in villa veteri cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Salamantico ecclesiam Sancti Christofori, extra civitatem sitam, cum omnibus pertinentiis suis; in Medina ecclesiam Sanctæ Crucis cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Zemoritano, in castro qui dicitur Thoro, ecclesiam Sancti Sepulcri cum omnibus pertinentiis suis; in villa Lali ecclesiam Sanctæ Eugeniæ cum omnibus pertinentiis suis; in civitate Legionensi ecclesiam Sancti Sepulcri cum omnibus pertinentiis suis; in Rivo Siccio ecclesiam Sancti Justi de Paralelos cum omnibus pertinentiis suis; in Medina ecclesiam Sancti Petri cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sancti Laurentii de Oterolo cum omnibus pertinentiis suis; in villa Morel ecclesiam Sancti Pelagii cum pertinentiis suis, ecclesiam Sancti Justi de Villa Vela cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu eodem villam Golpi-gar cum omnibus pertinentiis suis, villam Versadam cum omnibus pertinentiis suis; in Mazella hospitale cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Nava cum pertinentiis suis, ecclesiam Sancti Petri de Castro Olfereth cum pertinentiis suis; in episcopatu Astoricensi ecclesiam Sancti Petri de Cabaneros cum omnibus pertinentiis suis, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Zoltes cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Sancti Jacobi ecclesiam Sancti Sebastiani de Tavairoas cum sua eremita et aliis pertinentiis suis, monasterium Sanctæ Mariæ de Nogaria cum pertinentiis suis, monasterium Sancti Salvatoris de Sobradel cum omnibus pertinentiis suis; in episcopatu Tudensi ecclesiam Sancti Petri de Nogaria, quæ dicitur

A Sardoma, cum omnibus pertinentiis suis; salva nimirum diocesanorum episcoporum justitia et reverentia. Ad hæc adjicientes decernimus ut nulli omnino hominum liceat prædictas possessiones et bona auferre vel ablatas retinere, minuere aut temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra et illibata serventur tam vobis quam successoribus vestris canonice substituendis omnimodis profutura. Si qua igitur in posterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; cunctis autem vobis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Honorius, catholicæ Ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Ego Joannes, presbyter cardinalis tituli Sancti Grisogoni, subscripsi.

Ego Ubertus, presbyter cardinalis tituli Sancti Clementis, subscripsi.

Ego Rossemannus, diaconus cardinalis Sancti Georgii ad Velum Aureum, subscripsi.

C Datum Beneventi, per manum Aimerici, sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi et cancellarii, ii Nonas Septembris, indictione vi, Incarnationis Dominicæ anno 1128, pontificatus autem domini Honorii II papæ anno iv.

LXXIII.

Floressiensem abbatiam suscipit in tutelam sedis apostolicæ, ejusque possessiones confirmat.

(Anno 1128, Nov, 4.)

[Hugo, S. ord. Præmonstr. Annal., tom. I, præv., p. 52.]

D HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis RICHARDO abbati Sanctæ Mariæ de Floressia, ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Cum sine.... religionis nec charitatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium expedit apostolicæ auctoritati religiosas personas diligere et religiosa loca sedis apostolicæ munimine confovere; ideoque, dilecte in Domino fili Richarde, tuis rationalibus postulationibus annuentes, monasterium Beatæ Mariæ de Floressia, cui, Domino auctore, præsides, in B. Petri tutelam, nostramque protectionem suscipimus, et scripti nostri pagina communimus. Statuentes ut quascunque ecclesias et possessiones idem monasterium in præsentiarum juste et legitime possidet, sive in futurum largiente Domino, concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium seu

justis aliis modis poteritis adipisci, firma tibi, A
tuisque successoribus, et illibata permaneant. Sta-
tuimus etiam, ut liberas S.... a discretione vene-
rabilis fratris nostri Alberonis Leodiensis olim epi-
scopi attributa, perpetuis temporibus conservetur,
salva diœcesani episcopi justitia, et reverentia.
Sanc chrisma oleum, consecrationes altarium, sive
basilicæ, ordinationes clericorum a Leodiensi acci-
pietis episcopo, si gratiam sedis apostolicæ habuerit,
et ea vobis gratis, et sine exactione aliqua exhibere
voluerit. Obeunte vero te, nunc ejus loci abbate,
nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu vio-
lencia præponatur; sed quem fratres, omnium con-
sensu, seu fratrum pars consilii sanioris secundum
Dei timorem et B. Augustini regulam providerint
eligendum. Ad hæc adjicientes decernimus ut nulli B
omnino hominum liceat prædictum monasterium
temere perturbare, aut ejus possessiones auferre,
vel ablatas retinere, minuere vel temerariis vexa-
tionibus fatigare, sed omnia integra conserventur
eorum pro quorum gubernatione et sustentatione
concessa fuerunt, usibus omnimodis profutura,
salva in omnibus sedis apostolicæ auctoritate, et
diœcesani episcopi justitia. Si qua igitur in futurum
ecclesiastica, sæcularisve persona hanc nostræ
constitutionis paginam sciens, contra eam temere
venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non
satisfactione congrua emendaverit, potestatis ho-
norisque sui dignitate careat, reamque se divino
judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat,
et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Re-
demptoris nostri Jesu Christi, aliena fiat, atque in
extremo examine districtæ ultioni subjaceat. C
Cunctis autem eidem cœnobio justa servantibus, sit pax
Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fru-
ctum bonæ actionis percipiant, et apud districtum
judicem præmium æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani, per manum Aimerici sanctæ
Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii,
ii Nonas Novembris, indict. vii, anno Incarnatio-
nis Dominicæ 1128, pontificatus autem domini Ho-
norii II papæ anno iv.

LXXIV.

Ad Alexandrum episcopum et clerum Leodiensem. — D
Damnat summus pontifex pravam consuetudinem
exigendi pecunias ab his qui recipiuntur in ca-
nonicos.

(Anno 1128, Nov. 7.)

[D'ACHERY, *Spicileg.*, t. III, p. 479.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, ALE-
XANDRO episcopo et clero Leodiensi, salutem et apo-
stolicam benedictionem,

Relatione fratrum vestrorum ad nos venientium
comperimus hanc in vestra Leodiensi Ecclesia de-
testabilem ex antiquo fieri consuetudinem, ut qui-
cunque ibi canonicus fieri voluerit, oporteat eum
præpositio et decano determinatam pecuniam exhibere,
et hoc de investituris ecclesiarum et altarium

archidiaconos et decanos facere accepimus. Scri-
ptum est in Evangelio quia Dominus noster vendentes
et ementes eiecit de templo. Ideoque per præ-
sentia scripta firmiter præcipiendo mandamus,
quatenus tam prava consuetudo de cætero apud vos
nullatenus conservetur, sed modis omnibus annihiletur.
Quod si quis deinceps præsumpserit agere,
nos et dantem et accipientem jubemus locum in
Ecclesia ulterius non habere.

Datum Laterani vii Id. Novemb.

LXXV.

Clerum, consules et populum Pistoriensem hortatur ut
II[deprando] episcopo ad ecclesiam B. Petro con-
struendam pecuniam tribuant.

(Intra 1125-1129, Mart. 29.)

[BALUZ., *Miscell.* ed. Luc., IV, 538.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis
filiis clero, consulibus et populo Pistoriensi, salutem
et apostolicam benedictionem.

Venerabilis frater noster II, episcopus vester,
amore religionis quamdam ecclesiam, prout accepti-
mus, ad honorem Dei et B. Petri juxta Pistoriensem
civitatem construxit, ibique religiosos viros qui
divinis mancipientur famulatibus, dicitur statu-
isse. Ut ergo votum et religiosum desiderium pastoris et
episcopi vestri integre compleatur, universitati
vestræ rogando mandamus quatenus de facultatibus
vobis a Deo commissis ad tam salubre opus perfi-
ciendum, opem et consilium charitativo studio præ-
beatis, ut tam sacrificiorum quam orationum, quæ
ibi ante conspectum divinum fundentur, participes
cum Propheta psallere valeatis: *Domine, dilexi deco-
rem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ;*
et cum eodem immortalitatis præmio coronari.

Datum Lateran. iv. Kal. Aprilis.

LXXVI.

Ad Ludovicum VI Francorum regem. — Henricum
regis filium clericum in suam protectionem susci-
pit.

(Intra 1125-1128, Mart. 31.)

[MANSI, *Concil.*, XXI, 322.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, charis-
simo in Christo filio Ludovico illustri et glorioso
Francorum regi, salutem et apostolicam benedictio-
nem.

Internæ charitatis dilectio, qua personam tuam
paternæ affectionis visceribus amplexamur, aures
nostras ad admittendas tuas petitiones inclinat.
Amor enim et piæ reverentia devotionis, quam
B. Petro et S. R. E. defers, ut ad tuam et regni tui
utilitatem intendamus, hortatur. Tuum itaque filium
Henricum, quem divinis mancipare vovisti servitiis,
et in B. Petri, et in nostram protectionem suscipi-
mus. Ipsum igitur tanquam specialem sedis apo-
stolicæ filium, et bona quæ vel regia tua liberalitate,
vel aliis modis divina præstante gratia poterit adi-
pisci, auctoritatis nostræ robore communimus: nul-
lique hominum fas sit personam suam et bona ejus
temere perturbare: sed omnia quietæ ei et libera

sub B. Petri et R. E. patrocinio conserventur. Si quis autem hujus nostræ confirmationis temerator extiterit, nisi congrua satisfactione correxerit, animadversione sedis apostolicæ feriatur.

Datum Laterani pridie Kalendas Aprilis.

LXXVII.

Ad Odalricum Constantiensem episcopum. — Monet ut hortetur Rodolphum comitem de Lenzburg, ut a vexatione monasterii Rhenaugiensis desistat.

(Intra 1125-1129, April. 7.)

[HERGOTT, *Genealogia diplomatica augustæ gentis Habsburgicæ*. Viennæ Austriæ 1737, t. II, 1 42.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri ODALRICO episcopo Constantiensi salutem et apostolicam benedictionem.

Quemadmodum cultores justitiæ, et religionis amatores, sunt veræ charitatis brachiis amplexandi, ita raptores et persecutores Ecclesiæ Dei dignis sunt animadversionibus coercendi. Ea propter strenuitati tuæ mandamus ut Rodolphum comitem de Lenzburg diligenter admoneas, et quatenus ab infestatione monasterii Rhenaugiæ desistat, et in antiqua et concessa sibi libertate omnino dimittat. Quod si tuis admonitionibus parere contempserit, debitam de eo justitiam facias.

Data Lateranis vii Idus Aprilis.

LXXVIII.

Ad Burchardum Meldensem episcopum. — Pravam illam consuetudinem diripiendi post episcoporum obitum Ecclesiæ bona, assentiente Tebaldo, comite Blesensi, abolitam nuntiat.

(Intra 1125-1129, April. 15.)

[D. DU PLESSIS, *Hist. de l'Eglise de Meaux*, II, 24.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri BURCHARDO Meldensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem, etc.

Pravum igitur usum et iniquam consuetudinem, qua in Meldensium episcoporum obitu bona vestra diripiebantur Ecclesiæ, a dilecto filio nostro illustri viro Thebaldo Blesensi comite vacuatam et scripti sui firmitate assatam, in præsentis scripti nostri robore abolemus; et ne ulterius in vestra Ecclesia teneatur, omnino præcipimus, etc.

Datum Laterani xvii Kalendas Maii.

LXXIX.

Ad parochianos ecclesiæ S. Frigidiani Lucensis.

(Intra 1125-1129, Apr. 29.)

[BALUZ, *Miscell.* ed. Luc., IV, 588].

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, universis B. Frigidiani parochianis salutem et apostolicam benedictionem.

Gratias universitati vestrae referimus, quoniam sicut relatione dilecti filii nostri A. prioris vestri comperimus, tam ipsum quam fratres, ibidem divino famulatu mancipatos, diligitis et honoratis, et de facultatibus, a Deo vobis præstitis sustentatis. Quapropter rogamus vos et hortamur in Domino, et in remissionem peccatorum vestrorum injungimus

ut in bono quod inchoastis principio firmiter perdetis, nec ab ejusdem ecclesiæ reverentia et dilectione ullatenus declinetis.

Datum Laterani iii Kal. Maii.

LXXX.

Bulla pro confirmatione ecclesiæ et honorum Steinfeldiæ.

(Intra 1125-1129, April. 29.)

HUGO, sacri ord. Præmonst. Ann., tom. II, prob., c. 521.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis BERWINO præposito monasterii Sanctæ Mariæ, quod est situm in loco qui Steinfeldem nuncupatur, ejusque fratribus canonicam vitam professis, salutem et apostolicam benedictionem.

Quoties illud a nobis petitur quod rationi pertinere cognoscitur, animo nos decente libenti concedere, et congruum impertinere suffragium. Ea propter, dilecti in Domino filii, rationabilibus postulationibus vestris assensum præbentes locum vestrum, qui Steinfeldem dicitur, scripti nostri pagina communimus, statuantes ut quæcunque bona, quascunque possessiones idem locus in præsentiarum juste et legitime possidet, sive in futurum, largiente Domino, justis modis poterit adipisci, firma vobis et illibata permaneant, salva dioecese episcopi justitia et reverentia. Statuimus etiam, ut canonicus ordo, secundum beati Augustini regulam, perpetuis ibi temporibus inviolabiliter conservetur. Ad hæc adjicientes decernimus, ut nulli omnino hominum liceat eundem locum temere perturbare, et ejus possessiones auferre, ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; quod si quis huic nostræ confirmationi contraire tentaverit, apostolicæ sedis animadversionem indubitanter se noverit incursum, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Datum Laterani iii Kal. Maii.

LXXXI.

Ad Bernardum Melgoriensem comitem. — Præcipit ut Melgoriensis moneta non alibi quam Melgorii fiat.

(Intra 1125-1129 Maii 23.)

[D. BOUQUET, tom. XV, pag. 265.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio BERNARDO illustri Melgoriensi comiti, salutem et apostolicam benedictionem.

Quod irreprehensibile est defendit Ecclesia. Nos autem te tanquam specialem B. Petri filium manutenere volumus et juvare, et quod Melgoriensis moneta Melgorii tantum fiat apostolica auctoritate præcipimus. Tua igitur interest ut, si protectionem nostram habere desideras, in fabricanda moneta nihil falsitatis admisceas, et ne aliter quam tempore Calixti constitutum est, eam de cætero facias fabricari.

Datum in territorio de Columna, x Kal. Junii, pontificatus nostri (19) anno tertio.

(19) Verba pontificatus nostri, etc., manus aliena addidit. JAFFÉ.

LXXXII.

Hospitalem domum et ecclesiam S. Mariæ diæcesis Cenetensis sub protectione sedis apostolicæ suscipit.

(Intra 1125-1129, Nov. 28.)

[CORNELIUS, *Ecclesiæ Venetæ*. Venetiis, 1749, 4°, X, III, 29.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis RAINERIO præposito, et ejus fratribus tam præsentibus quam futuris in perpetuum.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Quamobrem, dilecti in Christo filii, petitiones vestras elementer admittimus, et hospitale quod in territorio Cenetensi, in loco qui dicitur Talpone, constructum eum omnibus appendiciis suis, et domum ibidem in honorem beatæ Mariæ semper virginis, ut fiat ecclesia fabricatam, quod sanctæ Romanæ Ecclesiæ per chartulam oblationis contulisti, in jus et proprietatem B. Petri suscipimus, et illud apostolicæ sedis robore communimus. Statuentes ut quæcunque bona idem hospitale in præsentiarum juste possidet, vel in futurum largiente Domino justis modis contigerit adipisci, firma et illibata ei permaneant: ad indicium autem protectionis ipsius hospitalis hanc ei pensionem solvendam statuimus, ut unoquoque anno duas libras unam incensi et alteram cere Lateranensi persolvat palatio. Si quis igitur in futurum, ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Laterani iv Kalend. Decembris.

LXXXIII.

Ad A[dalberonem] archiepiscopum Hamburgensem. — D Commendat E., presbyterum cardinalem.

(Intra 1126-1129, Maii 25.)

[LAPPENBERG, *Hamburg. Urkund.*, I, 130.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri A. Bremensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Quoniam absque quiete et tranquillitate animi nemo potest Deo gratum impendere famulatum. ut controversia, quæ inter te et fratrem nostrum A. Londensem archiepiscopum agitur, valeat, prope- rante Domino, debito fine concludi, dilectum filium nostrum E. presbyterum cardinalem ad partes ve-

stras de nostro latere duximus delegandum, eique negotium ipsum diligenter inquirendum discutendumque commisimus. Ideoque tibi mandamus quatenus ipsum benigne recipias, et loco et tempore quo ab eo vocatus fueris, ad ejus præsentiam venias, de supra nominato negotio tractaturus.

Datum Laterani x Kal. Junii.

LXXXIV.

Ad archidiaconum et præcentorem Agathensem.

(Intra 1126-1129, Maii 31.)

[GARIEL, *Series præsul. Magalon.*, p. 142.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis archidiacono et præcentori Agathensi, salutem et apostolicam benedictionem.

Significavit nobis frater noster Magalonensis episcopus, quod abbas Anianensis suæ diæcesis, ipsius jurisdictioni subjectus, suis recusat synodis interesse, in ejus et suæ Ecclesiæ præjudicium et gravamen; ideoque discretionis vestræ per apostolica scripta mandamus, quatenus, partibus convocatis et auditis, quæ duxerint proponenda, quod canonicum fuerit, appellatione postposita statuatis, facientes quod censueritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari.

Datum Laterani, ii Kalendas Junii, pontificatus nostri v (19).

LXXXV.

Ad clerum et populum Tullensem. — Servandam mandat excommunicationis sententiam in Theodericum de Imbercurte prolatam.

(Intra 1127-1129, Mart. 17.)

[D. BOUQUET, *Recueil*, tom. XV, p. 266.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, clero et populo per Tullensem parochiam constituto, salutem et apostolicam benedictionem.

Theodericus de Imbercurte, ad sedem apostolicam veniens, questus est se a venerabili fratre nostro Henrico Tullensi episcopo Romanam audientiam appellentem injuste excommunicatum fuisse. E contra archidiaconi Tullenses, Hugo Gundricurtensis, Hugo Albus et Oldericus presbyteri, asseruerunt se in eum, quoniam castrum de Commercio Ecclesiæ Tullensis violenter abstulerat, longo ante tempore excommunicationis sententiam promulgasse. Potestatem autem et licentiam excommunicandi rerum suarum raptos a Richinio Tullensi episcopo sibi concessam, et postmodum a prædecessore nostro felicis memoriæ papa Calixto II scripti pagina confirmatam, in nostra præsentia asseverare cœperunt; et ut nos certiores efficerent, munita in medium protulerunt. Nos igitur auditis et inquisitis utriusque partis rationibus, habito fratrum nostrorum episcoporum et cardinalium consilio, Theodericum, quoniam longe antequam Romanam appellaret audientiam, a canonicis quibus ex apostolica concessione licebat, excommunicatus

(19) De conjectura additum est: pontificatus nostri v. JAFFÉ.

fuerat, non absolvimus. Universitati ergo vestræ **A** mandamus quatenus ab eo tanquam ab excommunicato, donec Ecclesiæ Tullensi satisfaciat, abstineatis.

Datum Laterani xvi Kalendas Aprilis.

LXXXVI.

Ad Willelmum archiepiscopum Cantuariensem, apostolicæ sedis legatum.

(Intra 1127-1129, April. 19.)

[WARTHON, *Anglia sacra*, II, 674.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus WILLELMO Cantuariensi archiepiscopo et apostolicæ sedis legato et omnibus episcopis per Angliam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Frater noster Urbanus Landavensis episcopus ad **B** sedis apostolicæ elementiam veniens, se in conventu et ante vestram præsentiam super episcopis Bernardo Sancti Dewi et Ricardo Herefordensi de parochia episcopatus sui ab eis detenta querelam deposuisse asseruit. Cæterum fratres ipsi nullum eisdem querimonie suæ responsum reddentes, ordine transposito, eundem super aliis cœperunt impetere. Quod tam sacrorum statutorum canonum quam legalibus sanctionibus obvium esse non existat ambiguum. In iudicio namque et unius disceptatione negotii reus nisi per exceptionem actor effici nequaquam potest. Ipse vero ordine iudicii postulans, ut prius de his quæ objecerat sibi rationabiliter responsum daretur, a tua discretione, frater archiepiscope, **C** qui pro iudice residebas, expetiit. Quia vero quod optabat obtinere non potuit, magnum sibi gravamen sentiens irrogari, Romanam audientiam, quæ oppressis commune suffragium est, appellavit; et prænominatos episcopos Bernardum et Ricardum, ut in nostra præsentia mediante Quadragesima suis responderet querimoniis, invitavit. Verum ipse nobiscum aliquandiu moratus est; invitati vero præfixo termino nec venerunt, nec responsales miserunt. Nos igitur ex communi fratrum nostrorum et episcoporum et cardinalium deliberatione, audita super hoc duorum testium assertionem, cum de parochia unde conquestio fuerat, videlicet Herigin, Ilstratewi, Goher, Cadweli, Cantrebocan, salva iustitia ecclesiarum Herefordensis et Sancti **D** Dewi, investimus. Terminum vero tam Urbano Landavensi quam Bernardo et Ricardo episcopis proximam Quadragesimam statuimus: et tunc utraque pars expositis suis querimoniis in nostra præsentia rationibus, quod iustitiæ ratio dictaverit obtinebit. Interim autem præcipimus ut frater Urbanus parochiam illam, de qua disceptatio fuerat, integre, quiete et absque alicujus contradictione obtineat. Tu ergo, frater archiepiscope, supradictos episcopos Bernardum et Ricardum parochiam ipsam occupare aut pervadere vel se vel officiales suos nullo modo permittas.

Datum Laterani xiii Kal. Maii.

LXXXVII.

Regulares canonicos in monasterio Agaunensi constitutos confirmat.

(Intra 1128-1129, Nov. 7.)

[*Gall. Chr.* XII, instr., 430.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis Agaunensis ecclesiæ B. Mauritii martyris, salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolica doctrina et sanctorum veneranda nos adhortatur auctoritas ut, si Deo vere placere volumus, religiose vivere studeamus. Quis enim Deo absque puritate religionis placere potuit, vel quis ad contemplationem deitatis nisi pudico et mundo corde ascendit? Nos igitur qui in B. Petri cathedra residemus, licet indigni, commissa nobis a Deo administratione suæ ecclesiæ, et religionem statuere et stabilitatem sedis apostolicæ volumus robore communire. Placet ergo nobis, quod per inspirationem divinam in ecclesia vestra canonicos regulares statuere, et vobis obeuntibus semper religiosos subrogare unanimiter, quemadmodum ex litterarum vestrarum inspectione cognovimus, decrevistis. Pia vero desideria vestra et rationabile propositum laudantes, ut canonici regulares ibi de cætero deservientes Deo, et ut canonicus ordo futuris ibi temporibus irrefragabiliter conservetur, præcipimus ac auctoritate B. Petri ac nostra firmamus. Statuimus enim ut, postquam regularium virorum in præfata ecclesia sufficiens numerus fuerit, constituatur abbas ibi religiosus et sapiens, qui scientia et moribus sacro nōseat digne præesse collegio, invocata divina gratia eligatur.

Datum Laterani vii Idus Novembris.

LXXXVIII.

Ad Matthæum Albanensem episcopum, apostolicæ sedis legatum. — Litē ei dijudicandum committit inter Henricum Virdunensem episcopum, multis accusationibus impetum, et ejus accusatores.

(Anno 1129.)

D. BOUQUET, *Recueil*, tom. XV, p. 269.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri MATTHÆO Albanensi episcopo, apostolicæ sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.

Quemadmodum tua novit fraternitas, Virdunenses canonicos olim ad nostram præsentiam venientes, episcopum suum Henricum de dilapidatione bonorum Ecclesiæ et thesauri, et de simonia accusarunt. Nos autem quia tantum flagitium silentio præterire non potuimus terminum utrique parti præfiximus; ipsi vero, die statuta, se nostro conspectui præsentarunt. Tandem accusatores per advocatum suum quædam de electione episcopi et vite incontinentia interloquentes, demum inscriptione facta de simonia et dilapidatione bonorum et thesauri Ecclesiæ, episcopum præsentem per proprias personas accusarunt. Cæterum, pars altera quæ cum episcopo venerat, unum de accusatoribus illis, quod in diaconatu concubinam habuerit per scriptum accusans, repellere nitentur. E converso autem qui cum accusatoribus ve-

nerant, istum ab accusatione, imponendo crimen perjurii, repellebant. Quia igitur in contumeliosa verba nimis irrationabiliter prorumpabant, ne propter tot replicationes accusantium lis extenderetur ad infinitum (20), causam experientia fraternitatis tue commisimus terminandam. Tu vero tam prædictum episcopum quam partem adversariam ad tuam præsentiam evocans, Catalaunum adeas; ibique adscitis tibi Trevirensi archiepiscopo, et aliis episcopis, sapientibus etiam et religiosis viris, negotium studiose audias, et diligenti indagazione perquiras. Quod si accusatores et testes idonei apparuerint, communicato fratrum consilio, canonice causam definias; alioquin in facie quam læsit Ecclesiae, juxta tuum et aliorum fratrum qui tecum erunt consilium, innocentiam suam evidenter ostendat; postmodum vero de querimoniis suis per justitiam aut concordiam pacem inter eos componas.

LXXXIX.

Privilegium pro ecclesia S. Petri Bononiensis.

(Anno 1129, Mart. 15.)

[SAVIOLI, *Annali Bolognesi*, Appendice, I, II, p. 174.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis LAMBERTO archipresbytero et cæteris Bononiensis Ecclesiae B. Petri canonicis tam præsentibus quam futuris, salutem.

Quoties illud a nobis petitur quod intime pertinere cognoscitur, animo nos decet libenti concedere et optatum impertiri suffragium. Proinde, dilecti in Domino filii, vestris rationabilibus postulationibus inclinati Bononiensem B. Petri ecclesiam in qua divino mancipati estis servitio in B. Petri tutelam nostramque protectionem suscepimus et scripti nostri pagina communitus. Statuentes vobis quæcunque bona juste habetis vel habere debetis tam in terris et vineis quam et in diversis possessionum speciminibus per singula loca et territoria constitutis, undecunque vobis per quemcunque modum vel titulum advenisse noscuntur, vel in antea acquisieritis. Insuper etiam obnoxias constituimus vobis omnes decimationes totius plebis Sanctæ Mariæ quæ vocatur de Buida et ecclesiam Sanctæ Mariæ quæ est sita in monte Palensi cum oblationibus et suis omnibus pertinentiis, et quidquid a Deum timentibus ibidem pro vivorum et defunctorum salute oblatum fuerit. Oliveta quoque quæ sunt in territorio quod vocatur de Garda, domum quoque prope palatium episcopi ejusdem ecclesiae. Omnès autem domus quæ ubique sunt ejusdem canonici juris seu quidquid de ejusdem ecclesiae jure nunc habetis, vel ipsi, vel successores vestri juste acquirere deinceps potueritis. Dominicatum etiam ejusdem ecclesiae totum; ecclesiam quoque Sancti Joannis Baptistæ

A juxta majorem ecclesiam positam; medietatem vero decimarum omnium totius plebis Sancti Petri quæ vocatur in Barbarorum; nec non concedimus vobis cunctas res mobiles quæ vobis aliquo modo pertinere dici et nominari rite videntur. Per hanc decreti nostri vel concessionis paginam ut quiete, pacifice tenere, possidere, remota omnium hominum contradictione aut molestatione secure valeatis. Decernimus ergo ut nullus archiepiscopus, episcopus, dux, marchio, comes, vicecomes, nullaque magna parvaque persona cujuscunque ordinis in rebus et possessionibus vestris placitum tenere, aut injuriam residentibus supra terras vestras facere præsumat, nec illos distringere aut molestare aut pignus tollere, aut flagellare audeat. Sed liceat vobis et successoribus vestris omnibus rebus et possessionibus vestris omni tempore sub tuitionis nostræ munimine quiete frui, remota totius potestatis inquietudine. Si quis autem temerarius contra hoc nostrum confirmationis decretum ire tentaverit, aut aliquam molestationem inferre præsumperit, et supradicta non observaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione condigna emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat. Cunctis autem prænominate Ecclesiae justis servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Honorius catholice Ecclesiae episcopus.

Dat. Lat. per manus Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiae diaconi cardinalis et cancellarii, Id. Martii, indict. VII, Incarnationis Dominicæ an. 1129, pontificat. autem domni Honorii II papæ an. V.

XC.

Bulla pro Vindocinensi monasterio.

(Anno 1129, Mart. 24.)

[MABILLON, *Annal. Bened.*, VI, 653, ex authentico.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GAUFRIDO Vindocinensis monasterii abbati ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Sacrosancta Romana Ecclesia, que a Deo sibi concessum omnium Ecclesiarum retinet principatum, tanquam diligens mater singulis debet Ecclesiis instanti vigilantia providere. Justum est igitur et rationabile ut ecclesie et venerabilia loca, maxime quæ ad speciale jus et proprietatem sanctæ Romanæ, cui Deo auctore servimus, spectant Ecclesiae,

et lite nihil certi sinente, nullam poterat determinare sententiam, causam ipsam discutiendam Matthæo Albanensi episcopo, legato suo in Galliis, mandavit. Porro quid Matthæus in hac causa Catalauni egerit, scriptis mandavit Laurentius idem a Leodio.

(20) Eadem verba in suos commentarios retulit Laurentius a Leodio, qui addit: « Honorius a venerabili Laurentio (abbati S. Vitoni), qui et ipse præsens aderat, requisivit: Tu pater, quid dicis de criminibus episcopo illatis? Et ille: Domine, ait, ego non vidi, sed populus clamat. Rapuit papa verbum ex ore ejus, et quia faventibus episcopo cardinalibus,

specialioris prærogativæ sortiantur honorem, et apostolicæ auctoritatis munimine roborentur. Quocirca, dilecte in domino fili Gaufrede abbas, tuis rationalibus postulationibus non immerito annuendum censuimus, ut Vindocinense monasterium cui Deo auctore præsidet, quod videlicet ab ipsis fundatoribus Gaufrede Andegavensium comite et Agnete Pictavensium comitissa sedi apostolicæ oblatum est, ad prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Alexandri, Urbani, Paschalis et Calixti Romanorum pontificum exemplar, apostolicæ sedis privilegio muniremus. Possessiones itaque et bona quæ idem monasterium in præsentiarum juste et canonice possidet, firma tibi tuisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hæc propriis nominibus duximus adnotanda: ecclesiam videlicet Sanctæ Mariæ de Surgeriis, ecclesiam Sanctæ Mariæ de castro Oleronis, et ecclesiam Sancti Nicolai, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Castellis, ecclesiam Sancti Clementis de Credone, ecclesiam Sancti Salvatoris juxta muros Andegavis, et capellam Sancti Entropii. Quæcunque præterea in futurum largiente Domino concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium seu aliis modis juste et legitime poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et ategra conserventur. Ad hæc, sicut iidem fundatores denuntiarunt et in eorum charta continetur sub apostolicæ sedis defensione ac Romana libertate ab omni conditione aliarum personarum absolutum semper et liberum idem monasterium permanere sancimus; ita videlicet ut inter Romanum pontificem et te tuosque successores nulla cujuscunque dignitatis vel ordinis persona sit media habeatur, nec ipse Vindocinensis abbas ad concilium ire ubi papæ persona non aderit, ullatenus cogatur. Porro ecclesiam Beatæ Priscæ in monte Aventino sitam, cum universis pertinentiis suis, sicut tempore prædecessorum nostrorum antecessores tui possedisse noscuntur, tibi tuisque successoribus cum omni dignitate quæ ad eandem ecclesiam pertinet, confirmamus, sancti Spiritus judicio decernentes, ut nulla deinceps ecclesiastica sæcularisve persona prædictam Beatæ Priscæ ecclesiam seu ecclesiæ dignitatem tibi tuisve successoribus qualibet astutia vel occasione auferre præsumat. Quod si forte contigerit Romanæ legatum Ecclesiæ prædictum Vindocinense monasterium visitare, charitative ibi suscipiatur, et ei juxta loci possibilitatem diligenter quæ corpori fuerint necessaria ministrentur. Sane legatus ipse in eodem loco per se nihil disponere vel corrigere audeat, neque occasione legationis rectorem loci vel fratres molestare præsumat; sed si quid forte corrigendum cognoverit, papæ notificare licebit. Si quis autem adversus locum illum pro aliquibus rebus causari voluerit, nullatenus abbas vel fratres ei respondeant antequam Romanum pontificem consulant, quia quod sine nostro vel successorum nostrorum judicio distractum vel diffinitum fuerit, irritum erit. Ad indicium vero perceptæ hujus a Romana Ecclesia

A libertatis, duodecim solidos monetæ vestræ quotannis Lateranensi palatio persolvatis. Si quis igitur in posterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate carcat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

B Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi.

Ego GG. card. tit. Sanctorum Apostolorum subs.

Ego Petrus presbyter card. tit. Calixti subs.

Ego Petrus presbyter card. tit. S. Marcelli subs.

Ego Girardus card. presbyter tit. Fasciolæ subs.

Ego Gregorius presbyter card. tit. S. Balbinæ subs.

Ego Rusticus presbyter card. S. Cyriaci subs.

Ego Guilielmus Prænestinus episc. subs.

Ego Egidius Tusculanus episc. subs.

Ego Joannes Ostiensis episc. subs.

Ego Conradus Sabinensis episc. subs.

C Ego Joannes presbyter card. tit. S. Grisogoni subs.

Ego Gregorius S. Angeli diaconus card. subs.

Ego Saro card. presbyter tit. S. Stephani subs.

Ego Petrus presbyter card. tit. S. Equitii subs.

Ego Petrus presbyter card. tit. S. Anastasiæ subs.

Ego Goselinus presbyter card. tit. S. Cecilie subs.

Ego Sigizo presbyter card. tit. Sancti Sixti subs.

Ego Eibertus presbyter card. tit. S. Clementis subs.

Ego Deusdedit presb. card. tit. S. Laurentii in Damaso subs.

Ego Jonathas diaconus card. SS. Cosmæ et Damiani subs.

Ego Gregorius diaconus card. SS. Sergii et Bacchi subs.

Datum Laterani per manum Americi sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, 1x Kal. Aprilis, indict. vii, Incarnationis Dominicæ anno 1129, pontificatus autem domni Honorii II papæ anno v.

XCI.

Sugerio abbati S. Dionysii mandat ut prospiciat disciplinæ parthenonis Argentoliensis, a Stephano episcopo Parisiensi monasterio S. Dionysii restituti.

(Anno 1129, April. 23.)

[Gall. Chr. VII, instr., 52.]

HONORIUS, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio SUGERIO abbati S. Dionysii, salutem et apostolicam benedictionem.

Tunc religionis amor et charitatis unitas in sui A status perfectione servabuntur, si quod a membris Ecclesiæ rationabili dispositione restituitur, a capite roboretur. Nos igitur in sede B. Petri apostoli, cui Christus contulit Ecclesiarum omnium principatum, licet indigni a Domino constituti, unitatem spiritus in vinculo pacis conservare volumus, et quæ a fratribus nostris constituta sunt, propensiori studio auctoritate apostolica confirmamus. Venerabilis siquidem frater noster Stephanus Parisiensis episcopus, sicut ex litterarum suarum inspectione cognovimus, monasterium Argentoilum, in quo quædam malæ vitæ, prout dicebatur, mulieres vivebant, quod etiam ex antiquis regum præceptis cognoverat jure monasterio S. Dionysii pertinere, in præsentia venerabilium fratrum nostrorum Matthæi Albanensis B episcopi, et apostolicæ sedis legati, Rainaldi Remensis archiepiscopi, Gaufridi Carnotensis, Gosleni Suessionensis episcoporum, hortatu etiam charissimi filii nostri Ludovici (21) illustris et gloriosi regis Francorum, dilecte in Domino fili Sugerii abbas, intuitu religionis tibi et monasterio S. Dionysii, salvo jure Parisiensis Ecclesiæ concessit, ita tamen ut mulieribus in religiosis locis ubi animas possint salvare provideas. Quod ergo pro reformando religionis ambre de præfato monasterio a prædicto Stephano Parisiensi episcopo statutum est, auctoritatè nostra firmamus, et firmum volumus futuris temporibus permanere. Tux igitur dilectioni mandamus, ut religionem et monasticen in præfato loco statuere diligenti vigilantia studeas; et ne prædictarum mulierum aliqua in tua culpa depercat, in locis religiosis sollicita cura provideas.

Datum Laterani nono Kalendas Maii.

XCH.

Pro monasterio S. Martini Nivernensis.

(Anno 1129, April. 27.)

[*Gall. Chr. XII, instr., 358.*]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio STEPHANO priori ecclesiæ S. Martini in suburbio Nivernensi constitutæ, et ejus fratribus tam præsentibus quam futuris canonicam vitam ibidem professis, in Domino salutem.

Apostolici moderaminis clementiæ convenit religiosos viros diligere et eorum loca paternæ pietatis munimine defensare. Ideoque, dilecte in Domino fili, Stephane prior, ecclesiam B. Martini Nivernensis, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub B. Petri tutelam et apostolicæ sedis protectionem suscipimus, et præsentis scripti nostri pagina roboramus. Possessiones igitur et bona quæ eadem ecclesia in præsentiarum juste et legitime possidet, aut in futurum concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis largiente Domino poterit adipisci firma vobis vestrisque successoribus, et illibata permaneant, salva Nivernensis episcopi justitia et reverentia; in quibus hæc

propriis nominibus duximus exprimenda, videlicet duas ecclesias de Luciniaco cum pertinentiis suis, capellam de Bastias, ecclesiam de Buciaco, ecclesiam de Moresca, ecclesiam de Coloncello, ecclesiam de Bazolis, ecclesiam de Spiriaco, ecclesiam de Monte Rumilionis, ecclesiam de S. Audoeno. Confirmamus etiam vobis donationem annonæ quæ in dedicationibus ecclesiarum offertur a Fromundo Nivernensi episcopo ecclesiæ vestræ collatam. Sane ordo canonicus ibi positus futuris perpetuo temporibus inviolabiliter conservetur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatam ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, tam vestris quam pauperum usibus profutura. Si qua ergo in posterum, etc.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Aimerici S. Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, v Kalendas Maii, indictione vii, anno Incarnationis Domini-cæ 1129, pontificatus autem domini Honorii papæ II anno v.

XCH.

Monasterium S. Mariæ de Curatio tuendum suscipit, quique diebus quibusdam monasterium adierint, iis centum et quinquaginta annos de injunctis pœnitentiis relaxat.

(Anno 1129, Sept. 13.)

[UGHELLI, *Italia Sacra*, IX, 274.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, universis et singulis Christi fidelibus, salutem et apostolicam benedictionem in perpetuum.

Desiderium, quod religionis [amore?] proponitis, et ad animarum salutem pertinere monstratis, auctore Deo, semper est aliqua dilectione complendum. Eapropter, dilecti in Domino filii... monasterii, siti in loco qui dicitur de Curatio, ad honorem Virginis dedicatum, quod quidam filius noster Rogerius de Marturano construxit, et sanctæ Romanæ Ecclesiæ obtulit, ad exemplar antecessorum nostrorum fel. record. Alexandri II, Gregorii VII, Urbani II, Paschalis II, Calixti II, sanctæ apostolicæ sedis auctoritate protegimus, et indulgentiæ privilegio communimus. D Eapropter cupientes indulgentiis et gratiis spiritalibus ditari, et pro Virginis honoribus frequentari, omnibus et singulis vere pœnitentibus, et confessis, qui eum locum in festivitibus ipsius Virginis gloriosæ, videlicet Nativitatis, Purificationis, Annuntiationis, et Assumptionis ejusdem, et Innocentium visitaverit reverenter, et in reparatione ecclesiæ ipsius elemosynam tribuerint, manusque porrexerint adjutrices, de omnipotentis Dei misericordia, et beatorum apostolorum ejus Petri et Pauli auctoritate confisi, centum et quinquaginta annos de injunctis sibi pœnitentiis, et etiam per octavas præ-

(21) Ratam habuit hanc restitutionem an. 1129, indictione vii, apud Remos, in solempni unctione D. Philippi gloriosi regis, filii Ludovici.

dictarum festivitatum misericorditer in Domino A relaxamus.

Dat. apud S. Mariam de Curatio per manus Aimerici S. R. E. diae. cardinalis et cancellarii, Idib. Septemb. ind. III, Inc. Dominicæ anno millesimo centesimo tricesimo, pontificatus nostri anno septimo (22).

XCIV.

Privilegium pro monasterio S. Mariæ Amelunbornensis.

(Anno 1129, Dec. 5.)

[LEUKFELD, *Antiquit. Michaelsteinenses et Amelunbornenses*, Wolfenbüttel 1710, 4°, p. 21.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio.... abbati monasterii S. Mariæ in Amelungeshorn diocesis Hildesheimensis, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Pium desiderium, quod ad ampliandæ religionis propositum pertinere monstratur, Deo auctore, sine ulla dilatione est complendum. Ideo, dilecte in Domino filii abbas, tuis justis et rationabilibus postulationibus æquum et gratum præbentes assensum, monasterium cui, Deo auctore, præesse dignosceris, sub B. Petri et nostram protectionem suscipimus, et præsentis scripti privilegio communimus. Sancientes ut in eo ordo monasticus, secundum regulam S. Benedicti et reformationem Cisterciensem inibi institutus, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur. Statuentes insuper ut quascunque possessiones, et quæcunque bona idem monasterium in præsentiarum juste et rationabiliter possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum, vel principum, aut oblatione aliorum fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma, quieta et integra, tibi tuisque successoribus maneat, semper salva tamen diocesani episcopi canonica justitia et debita reverentia. Obeunte vero te, nunc ejusdem loci abbate, seu tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, seu tamen pars fratrum consilii sanioris, aut de suo seu de alieno, si necessitas postulet, collegio, secundum Dei timorem, et ordinis vestri rigorem, providerint eligendum. Et sicut personæ tuæ specialiter mitram, dalmasticam, sandalia et annulum portare concedimus, ita omnibus successoribus tuis regulariter electis in omnibus sanctorum solemnitatibus atque in festivis processionibus a synodis, eadem auctoritate apostolica permittimus et confirmamus in perpetuum. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum, seu parvæ vel magnæ existimationis vel auctoritatis fuerit, liceat præfatum monasterium temere perturbare, seu ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliis temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra, firma, et inconcussa serventur eorum, pro quorum sustenta-

tionem et gubernationem concessa sunt usibus omnimodo profutura. Si qua igitur in posterum ecclesiastica secularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens temere contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio de perpetrata iniquitate existere cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo judicio districtæ ultioni subiaceat. Omnibus vero eidem sancto loco jura sua servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, B

Dat. Laterani, Non. Decembris, indict. XIII, anno Incarnationis Dominicæ 1129, pontificatus vere domni Honorii III papæ, anno quinto.

XCV.

Privilegium pro ecclesia S. Martini Turonensis.

(Anno 1129, Dec. 19.)

[*Défense de l'église de Saint-Martin de Tours*, pièces justif., p. 14.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis Beati Martini Turonensis ecclesiæ canonicis tam præsentibus quam futuris in perpetuum instituendis.

Apostolicæ sedis speculi disponente Domino constituti, ex inuncto nobis officio universas Dei ecclesias debemus diligere et honorare, illas tamen præcipue, quæ specialiter ad jus et proprietatem Sanctæ Romanæ spectant Ecclesiæ. Ideo, dilecti in Domino filii, vestris rationabilibus postulationibus assensum præbentes, Ecclesiam beati Martini Turonensis quæ proprie juris beati Petri est, et specialius Sanctæ Romanæ adhæret Ecclesiæ, protectione sedis apostolicæ communimus, et scripti nostri pagina roboramus, statuentes ut quæcunque bona, quascunque possessiones eadem Ecclesia in præsentiarum juste et legitime possidet, firma vobis et illibata permaneant, in quibus hæc propriis nominibus duximus adnotanda: burgum videlicet Sancti Petri Puellaris cum pertinentiis suis a dilecto filio nostro Lodoico illustri Francorum rege vobis concessum; ecclesiam Sancti Pauli Cormariacensis, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Bellomonte, ecclesiam Sancti Cosmæ cum appendiciis earum, libertatem etiam et immunitatem, honores et beneficia eidem Ecclesiæ vestræ beati Martini per antecessorum nostrorum Adeodati, Leonis, Adriani, Sergii, Gregorii, Paschalis et Calixti Romanorum pontificum, vel per Turonensium archiepiscoporum Croberti, Ibonis et Airardi scripta, sive per regum præcepta collata. Quæcunque præterea in futurum largiente Deo, concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis.

poteritis adipisci, integra vobis et inviolata serventur. Sane claustrum vestrum usque ad muri cuneos liberum quietumque permaneat, sicut hactenus cognoscitur permansisse; presbyteri quoque infra Ecclesiæ ambitum in cellulis, in oratoriis vestris, in Ecclesia Sancti Venantii et in ecclesia Sancti Petri quæ de Cardoneto dicitur, commorantes in ea, qua præteritis temporibus mansisse noscuntur; libertate consistent, nulli omnino hominum liceat prædictam beati Martini Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia cum integritate serventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Chrisma, oleum sanctum, ordinationes canonicorum qui ad sacros fuerint ordines promovendi, a Turonensi accipietis archiepiscopo, si quidem gratiam atque communionem sedis apostolicæ habuerit, et sic ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere; alioquin liceat vobis catholicum quem malueritis adire antistitem, et eadem ab eo sacramenta suscipere. Porro canonicus vester, si ecclesiarum archiepiscopi canonicus fuerit, beneficio refutato, excommunicandi cum archiepiscopo non habeat facultatem. Si quis igitur in posterum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Oculi Domini super justos.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Datum Laterani per manum Aimerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ diaconi cardinalis et cancellarii, xiv Kalend. Januarii, indictione vii; Incarnationis Domini 1129, pontificatus autem domini Honorii secundi papæ anno quinto.

XCVI.

Ad P[elaqium] archiepiscopum Bracarensem. — Proxima Dominica, quæ legitur: « Ego sum pastor bonus » ad sese venire jubet.

(Anno 1129.)

[FLOREZ, *España sagrada*, XX, 492.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri P. Bracarensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Placuit Romano pontifici Compostellanam Ecclesiam honorare, et venerabili fratri nostro Didaco archiepiscopo Emeritanæ metropoli suffraganeos concedere: verum defuncto Colimbriensi episcopo

A G., præfatæ metropoli suffraganeæ, episcopum in eadem Ecclesia, posthabita sedis apost. reverentia, tua fraternitas, prout accepimus, consecrare præsumpsit; et quia injuriam venerabili fratri nostro Didaco Comp. archiep. super hoc irrogatam, et contemptum S. R. E. indiscusse præterire non possumus, fraternitati tuæ mandando præcipimus, quatenus proxima Dominica qua legitur *Ego sum pastor bonus*, de tantis excessibus ad nostram præsentiam venias respondere paratus.

XCVII.

Didaco, archiepiscopo Compostellano, gratias agit quod ipsum et S. Romanam Ecclesiam visitaverit, etc.

(Anno 1129.)

[FLOREZ, *ibid.*, p. 491.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Didaco Compostellano archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Super eo quod nos et sanctam matrem tuam Romanam Ecclesiam visitasti, fraternitati tuæ grates referimus: nuntios autem tuos ad nos directos benigne recepimus, et quod in tuis continebatur litteris diligenter attendimus. Verum nos dilectum filium nostrum Hu. [Humbertus sive Hubertus] cardinalem presbyterum de latere nostro ad partes Hispaniæ missum destinavimus, et ei vices nostras commisimus. Tua ergo fraternitas illum benigne recipiat, honeste pertractet, et in negotiis ecclesiasticis ad honorem Dei et B. Petri ei diligenter assistat. Cæterum cum ad nos Domino præstante redierit, super his quæ dilectus noster filius rex A. et nuntii tui pro te postularunt, consilium habebimus. Bracarensi autem archiepiscopo, ut de presumptione quam in consecratione Colimbriensis episcopi commisit, proxima Dominica quæ legitur: *Ego sum pastor bonus*, ad nostram præsentiam veniat responsurus; per scripta nostra mandavimus.

XCVIII.

A[defonso] Hispaniarum rege commendat legatum suum, Hubertum presbyterum cardinalem.

(Anno 1129.)

[FLOREZ, *ibid.*, p. 491.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio A., illustri Hispaniarum regi, salutem et apostolicam benedictionem.

Quantò affectu quantaque devotione avus tuus illustris memoriæ rex A. B. Petrum, et S. R. Ecclesiam dilexerit, interroga seniores tuos, et dicent tibi, quod ob hoc victoria sibi a cœlesti numine præstita Saracenos Christiani nominis inimicos sæpe præliando devicit. Quod autem ipsius inlucendo vestigiis Ecclesiæ et ecclesiasticas personas veneraris et diligis, gratulamur, et ut de bono in melius proventum percipias, divinæ clementiæ supplicamus. Hubertum cardinalem presbyterum de latere nostro ad partes Hispaniæ delegavimus, et ei vices nostras commisimus: tua ergo nobilitas pro reverentia S. Petri et nostra, benigne recipiat, ut regiæ potestatis

fretus auxilio enormitates regni tui sancti Spiritus A gratia cooperante corrigat, et quæ bene sunt statuta confirmet. Verum cum ad nos (præstante gratia) redierit, super eo quod pro fratre nostro Didaco Compostellano archiepiscopo postulasti, liberius poterimus habere consilium. Pro charitate autem tua præfato legato nostro mandamus, ut M. Auriensi archidiacono pro quo rogasti justitiam faciat.

XCIX

Ad Norbertum archiepiscopum Magdeburgensem. — Confirmat substitutionem Præmonstratensium clericis minus religiose viventibus.

(Anno 1129.)

[Hugo, *Annal. sacri ord. Præmonst.* tom. II, c. 109.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri NORBERTO Magdeburgensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Quæ a fratribus nostris juste et rationabiliter statuta esse cognoscimus, animo libenti auctoritate apostolica confirmamus. Quemadmodum autem ex scriptorum tuorum, quæ ad nos tua direxerit fraternitas, inspectione, et nuntiorum tuorum relatione percepimus, clericorum, qui in ecclesia Sanctæ Mariæ Magdeburgo minus religiose vivebant, et ob hoc etiam bona ipsius ecclesiæ fuerant imminuta, in locis aliis, necessitatibus suis tanquam pius pater providens posuisti, et in eadem Ecclesia beatæ Mariæ religiosos viros canonicam vitam professos statuisti; quod quia a prudentia tua zelo Dei in religionis intuitu juste factum esse dignoscitur, ratum jubemus.

Datum Laterani, anno 1129.

C.

Ad Conradum Salzburgensem archiepiscopum.

(Anno 1129.)

[MEICHELBECK, *Hist. Frising.* t. I, i, 309.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri CONRADO Salzburgensi archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Frisingensis Ecclesia, et Henricus episcopus per litteras et nuntios suos in præsentia nostra adversum te graviter questi sunt, quod videlicet ordinationes ab eo post adeptam gratiam prædecessoris nostri felicis memoriæ papæ Calixti et Romanæ Ecclesiæ factas, evacuare contendis: altaria etiam, quæ ab ipso sunt consecrata, subvertis, et de parochia sua, non sicut metropolitanus, sed tanquam proprius episcopus judicas et disponis. Nos autem nec sua, nec alterius alicujus peccata, sicut nec debemus ullatenus defendere volumus. Verum si Frisingensem Ecclesiam de prædicta persona, prout zelo justitiæ agere videris, desideras liberari, rationabile est ut in causa ista canonice procedas. Nos enim et eam audire, et præstante Domino definire parati sumus. Interim vero ab omni infestatione tam personæ quam parochiæ suæ abstineas.

CI.

Monasterii S. Petri (in Nigra Silva) protectionem suscipit et privilegia confirmat.

(Intra 1125-1130.)

[SCHANNAT, *Vindiciæ litter.*, I, I, 162.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio EPPONI abbati monasterii, quod in Nigra Silva, in loco qui cella Sancti Petri dicitur, situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Incomprehensibilis et ineffabilis divina miseratio nos hac providentiæ ratione in apostolicæ sedis administratione constituit, ut paternam de omnibus ecclesiis gerere sollicitudinem studeamus, si quidem hæc Romana Ecclesia, quæ a Domino sibi concessum omnium ecclesiarum retinet principatum, tanquam diligens mater singulis debet Ecclesiis instanti vigilantia providere, ad ipsam enim quasi ad caput et matrem ab omnibus concurrendum, ut ejus uberibus nutriantur, et ab oppressionibus releventur; concedet ergo ut ecclesias et alia venerabilia loca, maxime quæ ad speciale jus et ad singularem proprietatem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cui auctore Domino servimus, spectant, specialioris prærogativæ sortiantur honorem, et apostolicæ auctoritatis communimine roborentur. Quia igitur egregiæ nobilitatis vir Berchtoldus dux in comitatu Brisaquensi, in Constantiensi episcopatu, in Silva quam dicunt Nigram, ad honorem B. Petri apostolorum principis, monasterium ædificavit, ipsumque alodium Romanæ Ecclesiæ juri mancipavit, nos ejus devotionem apostolica auctoritate firmantes, et tuis, dilecte fili Eppo abbas, postulationibus annuentes, ad exemplar Domini prædecessoris nostri felicis memoriæ Urbani II papæ, ipsum locum sub apostolicæ sedis tutela specialiter fovendum suscipimus, et præsentis iterum privilegii pagina, apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque prædia sive possessiones præfatus dux Berchtoldus cum sua uxore Agnete, et filiis tradiderit, et alii viri ex suo jure nostro monasterio obtulerint, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, seu oblatione fidelium juste et canonice poteritis adipisci, firma vobis et illibata permaneant; decernimus ergo ut nulli hominum liceat idem monasterium temere perturbare, et ei subditas possessiones auferre, minuere, aliquibus temerariis fatigare vexationibus, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Porro.

Sumptibus et laboribus excoluntur vel nutriuntur, quietas et illibatas vobis manere censemus, nec vos super hoc aut ab episcopo ejusdem diocesis aut ejus ministris inquietari permittimus; sepulturam ipsius cœnobii omnino liberam sancimus, ut eorum qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ voluntati nisi forte excommunicati sint nullus obstat; ordinationes monachorum, consecrationem

altarium sive basilicarum ab episcopo in cujus A. tati' valeatis, vos et bona vestra sub protectione diœcesi estis, accipiatis, siquidem gratiam atque communionem sedis apostolicæ habuerit ac sine pravitate postulata voluerit exhibere, alioquin liceat vobis catholicum quem malueritis adire antistitem et ab eo sacramenta suscipere, qui apostolicæ sedis fultus auctoritate indulgeat. Obeunte te, nunc ejusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem regulariter providerint eligendum. Advocatus quem vestris juribus decreveritis nullam in monasterio vestro aliquid disponendi habeat potestatem.

CII.

Ecclesiæ Hadmerslebensis possessiones confirmat.
(Intra 1124-1150.)

[LEUCKFELD, *Antiquit. Katelenburgenses*. Leipzig u. Wolfenbüttel 1715, 4°, p. 83.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio THIETMARE Hamerslebenensis Ecclesiæ præposito ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Habitantes in domo Domini in sinceritate charitatis unanimes conservant unitatem Spiritus in vinculo pacis, puræ namque mentis clementissimis Creatoris, ut terrena cœlestibus jungantur, et una supernis socientur, mundis orationibus incessanter profusis inclinati; sic enim humani compaginem corporis spiritus interior regit atque revivificat, ita religiosæ mentis vegetatio et salvus existit moderatrix inspirationis divinæ benignitas (22'). Quia ergo te, dilecte in Domino fili Thietmare præposite, divinis mancipatum obséquii vivere religiose accepimus, tuis rationabilibus postulationibus duximus annuendum. Loca igitur vestra, claustrum videlicet Hamerslebenense, claustrum S. Joannis Baptistæ in Halbersladt, claustrum S. Laurentii in Sceninge, claustrum Caldenburnen, claustrum Richenberg, claustrum S. Georgii in Berk, claustrum Becighe-roth, claustrum Ammensleve, necnon personas fratrum Deo ibidem famulantium cum bonis et possessionibus quæ in præsentiarum juste et legitime possidetis, sive in futurum largiente Domino justis modis poteritis adipisci, tutela et protectione sedis apostolicæ communitus, statuantes ut religiosus ordo secundum Deum et sanctos apostolos, et beati Augustini regulam in eisdem claustris institutus, et sacræ institutionis a vobis ad religionis observantiam stabilitæ, futuris perpetuo temporibus inviolabiliter observentur: scilicet ut unusquisque fratrum aut canonicè prælatus, aut regulariter subjectus in locis prædictis religiose vivat, nullus episcopus, sive alia ecclesiastica sæcularisve persona personas vestras vel claustra exactione, aliqua violentia aut strepitu violare præsumat, sed ut liberius et absque omni inquietudine divino vacare famu-

(22') Deest aliquid

altarium sive basilicarum ab episcopo in cujus A. tati' valeatis, vos et bona vestra sub protectione sedis apostolicæ recepta, in libertate debita persistatis. Facultas præterea vobis sit sæculares clericos undecunque venientes, si excommunicati non fuerint, et petita a propriis prælatis licentia, vobiscum Deo famulari decreverint, in vestra congregatione suscipere. Si quis autem huic nostræ confirmationi ausu temerario contraire præsumperit, nisi digne satisfecerit, tanquam apostolici contemptor præcepti, honoris et officii dignitate privetur.

Ego Honorius catholicæ Ecclesiæ episcopus.

CIII.

Ad Bituricensem, Turonensem, Burdegalensem, Auxiensem, et Dolensem archiepiscopos.

(Intra 1124-1150.)

[MARTENE, *Anecdote*, III, 885.]

Divina disponente clementia nos, licet indigni, in patrum nostrorum Petri et Pauli apostolorum specula constituti, necesse habemus Ecclesiæ filiis paternæ affectionis studio imminere. Ideo de omnibus, quantum possumus, piam cum Deo sollicitudinem gerimus, et quibus vel propter nimiam terrarum marisve distantiam, vel propter emergentia Ecclesiæ Romanæ diversa negotia, nostram offerre præsentiam non valemus, eos missis legatis sedis apostolicæ visitamus. Eapropter dilectum fratrem nostrum G. [Gerardum] Engolismensem episcopum, quem tanquam providum et sapientem virum Domini et prædecessores nostri sanctæ memoriæ Paschalis et Calixtus pontifices et nos ipsi veneratione habendum censuimus, pro quo universitatem vestram rogantes monemus atque præcipimus, ut eum reverenter suscipiatis, eique utpote legato nostro et apostolicæ sedis vicario humiliter obedire curetis, etc.

CIV.

Privilegium pro Ecclesia Meldensi.

(Intra 1124-1150.)

[DU PLESSIS, *Hist. de l'Eglise de Meaux*, tom. III, p. 24, ex tabulario Ecclesiæ Meldensis.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri BURCHARDO Meldensi episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis in perpetuum, etc.

. . . Statuimus ut omnes tam clerici quam laici in villa Resbacensi et Jotrensi commorantes, Meldensi Ecclesiæ jure parochiali subjaccant, et ex quæ de eis ad jus parochiale pertinent, tibi tisque successoribus libera et illibata serventur. Decernimus etiam ut abbas Resbacensis et Jotrensis abbatissa canonicam tibi, tisque successoribus obedientiam persolvant. Benedictio quoque eorum sicut per tuos antecessores hactenus celebrata constitit, sic per te, tuosque successores, deinceps exhibeatur. Promotiones etiam monachorum ad ecclesiasticos ordines per Meldensem administrantur episcopum, si videlicet gratis eas et sine pravitate voluerit exhibere, etc.

CV.

Privilegium pro monasterio S. Georgii Pruefeningensis

(Intra 1125-1130, Jan. 21.)

[*Monum. Boica*, tom. XIII, p. 146.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio HERB. abbati monasterii Sancti Georgii Pruefeningensis, quod situm est inter Ratisponam et Danubium, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Apostolici moderaminis clementiæ convenit religiosas personas diligere, et earum loca apostolicæ protectionis munimine defensare. Ideoque, dilecte in Domino fili Herb. abbas monasterii Sancti Georgii Pruefeningensis interventu venerabilis fratris nostri Ottonis Babebergensis episcopi, tuis rationabilibus postulationibus annuentes, idem monasterium Sancti Georgii cui auctore Deo præsidet in tutelam beati Petri, nostramque protectionem suscipimus, et præsentis scripti nostri pagina communimus. Bona igitur et possessiones, quas præfatum monasterium Sancti Georgii in præsentiarum juste et legitime possidet, sive in futurum largiente Domino liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus regulariter substituendis, et illibata permaneant. Præterea decimam vobis a prænominato fratre nostro Ottone Babebergensi episcopo concessam, quam ab Arthrico (23) Ratisponensi episcopo per gratum concambium obtinuisse cognoscitur, confirmamus. Statuimus etiam ut religiosus ordo secundum beati Benedicti regulam in cœnobio vestro constitutus futuris perpetuo temporibus inviolabiliter observetur. Obeunte vero te nunc ejus loci abbate nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, sed quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem et beati Benedicti regulam providerint eligendum. De laboribus siquidem vestris qui propriis sumptibus excolantur, et de hortis et pomeriis, decimas a vobis exigere nemo præsumat. Et ne aliquis occasione advocatiæ monasterio vestro exactiones facere, bona vestra dare, vendere, aut inbeneficiare attentet, omnimodis prohibemus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra serventur eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salva diocesanæ episcopi reverentia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostram constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a

A sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem, præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

† Ego Honorius catholice Ecclesiæ episcopus,
Data Laterani XII Kal. Februarii.

CVI.

Privilegium pro ecclesia Sanctæ Margarethæ Baumburgensis.

(Intra 1125-1130, Jan. 27.)

[*Monum. Boica*, tom. II, p. 180.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio GODISCALCO præposito ecclesiæ Sanctæ Margarethæ de Baumburg, ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Quoties illud a nobis petitur, quod rationi convenire cognoscitur, animo nos decet libenti concedere, et petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Proinde, dilecte in Domino fili Godiscalce præposite, ecclesiam Beatæ Margarethæ de Baumburg, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub beati Petri tutelam et apostolicæ sedis protectionem suscipimus, et scripti nostri pagina roboramus. Statuimus etiam ut quod a comite Berengario vestræ prædictæ Ecclesiæ devotionis intuitu collatum est, et quascunque possessiones, quascunque bona in præsentiarum juste et legitime possidet, firma tibi, tuisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hæc præpriis nominibus diximus exprimenda, videlicet: Megilingen, cum pertinentiis suis; Perhenmos, Handburt cum molendino et curte una; Hoffstet cum curte una. Quæcunque præterea in futurum concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis poteritis adipisci, quietæ vobis, vestrisque successoribus et integra conserventur, salva diocesanæ episcopi justitia et reverentia. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Ad indicium autem hujus ab apostolica sede perceptæ tuitionis aureum unum quotannis Lateranensi palatio persolvētis. Obeunte vero te nunc ejusdem loci præposito, vel quorumlibet tuorum successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu aut pars fratrum consilii sanioris secundum Dei timorem canonice providerint eligendum. Sanè post professionem exhibitam nemini vestrum liceat proprium habere, nec sine præpositi vel con-

(23) Vide Laurent Hochwart in Catalogo Ratispon. episcop. lib. II, cap. 22, apud Oefele *Script. Rer. Boic.* t. I, p. 186, 6.

gregationis licentia de claustris discedere. Decimas vero novalium vestrorum vobis vestrisque successoribus habendas remota episcopaliu[m] ministrorum contradictione concedimus, ut quiete in eo, quod assumpsistis, proposito largiente Deo in perpetuum maneatis. Si qua vero in posterum ecclesiastica secularisve persona hanc constitutionis nostrae paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Ego Honorius catholicae Ecclesiae episcopus.

Datum Laterani vi Kal. Februarii.

CVII.

Confirmatio fundationis ecclesiae Denckendorffensis.
(Intra 1125-1130, Jan. 27.)

[Suevia ecclesiastica, pag. 260.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis suis Conrado praeposito ejusque fratribus in ecclesia Sancti Sepulchri de Denckendorff sita, canonicam vitam professis, tam praesentibus quam futuris in perpetuum.

Injuncti officii nostri hortatur auctoritas pro ecclesiarum statu satagere, et earum quieti et utilitati salubriter auxiliante Domino providere, dignum namque et honestum conveniens esse cognoscitur, ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas et a pravorum hominum nequitia tueamur, et beati Petri atque sedis apostolicae patrocinio muniamus. Proinde, dilecte in Domino fili Conrade praeposite, tuis rationabilibus postulationibus annuentes ecclesiam Sancti Sepulchri de Denckendorff cum bonis suis ab illustrissimo viro Bertholdo comite pro animae suae remedio, glorioso Hierosolymitano sepulchro Domini oblata, cui Deo auctore praesesse cognosceris, in beati Petri tutela nostrique protectione suscipimus, et scripti nostri pagina communimus, D statuente: ut quascunque possessiones, quaecunque bona eadem ecclesia inpraesentiarum juste et legitime possidet, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum et oblatione fidelium, seu aliis justis modis poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, et illibata permaneant, salva dioecesanum justitia et reverentia. Obeunte vero te, nunc ejus loci praeposito, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponat, sed quem fratres communi assensu vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem et B. Augustini regulam providerint eligendum. Chrisma, oleum, consecrationes altarium, sive basilicarum, ordinationes clericorum a Constantiensi

accipietis episcopo, siquidem gratiam et communionem sedis apostolicae habuerit, et ea gratis vobis et absque pravitate voluerit exhibere, alioquin eadem sacramenta a quocunque malueritis, accipietis episcopo, qui Romanae Ecclesiae sit fultus auctoritate. Porro in advocati electione praepositus liberam habeat potestatem cum fratrum suorum consilio, talem eligere quem ad defensionem libertatis monasterii bonum et utile esse cognoverit, qui non pro terreno commodo, sed pro Dei amore ac peccatorum venia, nec non aeternae beatitudinis mercede advocatiam ipsam bene habere cupiat et tractare. Ad haec adjicientes decernimus ut nulli omnino hominum liceat eandem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione et gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis percipiant, et apud districtum iudicem, praemia aeternae pacis inveniant. Amen, amen.

Honorius catholicae Ecclesiae episcopus subscripsi.

Datum Laterani, septimo Kal. Februarii.

CVIII.

Ad canonicos ecclesiae S. Frigidiani Lucensis.

(Intra 1125-1130, Jan. 29.)

[Baluz. *Miscell.* ed. Luc. IV, 523.]

Honorius episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiis ecclesiae S. Frigidiani canonicis, salutem et apostolicam benedictionem.

Veniens ad nostram praesentiam clarissimus filius noster A. prior vester multis visibus, et magna precum instantia laboravit, ut cum et fratres suos a sollicitudine Lateranensis Ecclesiae solveremus. Nos autem gravi ejusdem Ecclesiae necessitate commoti, non solum eos solvere ab onere isto nolimus, verum et priorem ipsum invitum et renitentem nobiscum aliquantulum morari coegimus, ut per ejus industriam eidem provideamus ecclesiae. Mandamus igitur vobis atque praecipimus, ut in Dei, sicut coepistis, servitio persistatis, et si quem vestrum praedictus prior ad hoc vocaverit, ut Lateranensi canonice praefatur, nullus vestrum resistat. Invo cuicunque hoc injunctum ab eo fuerit, sive de his qui vobiscum sunt, seu de aliis, qui in vestris obedientiis commo- rantur, omni contradictione remota, obedientiam

istam ad honorem Dei, et præfatæ Ecclesiæ utilitatem suscipiat.

Datum Laterani iv Kal. Februarii

CIX.

Ad eosdem.

(Intra 1125-1130, Febr. 5.)

[*Ibid.*]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis A. priori S. Frigidiani, et ejus fratribus, salutem et apostolicam benedictionem.

Quod bonarum intentionum vestrarum puritas et religionis fortitudo Deo et hominibus beneplacens splendere non desinit, gratum nobis esse noveritis; desideramus enim ut de virtute in virtutem fraternæ vestræ charitatis provehatur dilectio, ut de fructu bonorum operum mercedem valeatis accipere, et exemplo bonæ vitæ alios etiam imitatores vestrorum possitis efficere. Obsecramus autem vos in Domino Jesu Christo, ut nos pro totius Ecclesiæ cura et sollicitudine laborantes vestris orationibus adjuvetis.

Datum Lateran. Nonis Februar., etc.

CX.

Henrici quondam imperatoris de jurejurando a clericis non dando legem, die 3 mensis Aprilis Arimini datam, confirmat.

(Intra 1125-1130.)

[MANSI, *Concil.*, XXII, 362.]

Inhærentes vestigiis prædecessorum nostrorum, dicentium graviore per summum pontificem terminari debere quæstiones, nostrorum fratrum consilio diligenter inquisito, hujus causæ speciem irrefragabiliter Deo opitulante terminantes decidimus. Legibus itaque cautum esse comperimus, ut nullus clericus jurare præsumat: alibi vero reperitur scriptum, ut omnes principales personæ in primo litis exordio jusjurandum de calumnia subeant. Nonnullis legisperitis et aliis sapientibus venit in dubium utrum clericus jusjurandum præstare debeat, an alii personæ liceat hoc officium delegare. Quia [Cum] enim illud constitutionis edictum, ut clerici jurare prohibeantur, a Marco [Marciano] Augusto Constantino præfecto prætorio de Constantinopolitanis clericis constitutum promulgatum fuisset, ideo ad alios pertinere non creditur. Ut ergo dubietas ista penitus auferatur ab omnibus, secundum decisionem etiam filii nostri H. quondam imperatoris [*al.*, ab omnibus decisionem quondam clerici filii nostri H. imp.], anno sui imperii, ut accepimus, factam tertio: nos ejus, inquam, interpretationem corroboramus, et D. Marci [*/.*, Marciani] constitutionem ita interpretari debere decernimus, ut ad omnium ecclesiarum clericos generaliter pertinere judicetur. Nam cum imperator Justinianus decreverit, ut canones Patrum vim legum habere oporteat, et in nonnullis canonibus reperiatur, ut jurare clerici omnino non audeant: dignum est ut totus clericalis ordo a præstando juramento immunis esse procul dubio censeatur. Præterea statuti principalis [prin-

cipis] tenor penes nos talis esse dignoscitur: « Nos itaque utriusque legis divinæ et humanæ intentioni servata decernimus, et imperiali auctoritate irrefragabiliter [irretractabiliter] diffinimus, ut non episcopus, non presbyter, non cujuslibet ordinis clericus, non abbas, non monachus, non sanctimonialis, in quacunque causa vel controversia, sive criminali, sive civili, jusjurandum compellatur qualibet ratione subire: sed aliis defensoribus idoneis, si expedire ecclesiæ suæ noverint, hujusmodi officium liceat delegare: verum cum hac moderatione, ut episcopus inconsulto Romano pontifice, vel quilibet clericus inconsulto prælato suo, minime jurare audeat. » Omnibus autem episcopis, ac generaliter cunctis sacerdotibus, ac universo clero, ita custodiri debere mandamus, ut si quis in hanc constitutionem commiserit, veniam sibi deinceps noverit denegari, Non sumentes exemplum sive formam a nobis, quod aliter in causa fratrum et coepiscoporum nostrorum Aræanæ et Senonensis Ecclesiæ nuper fecimus, quoniam eorum voluntati et postulationi annuimus.

CXI.

Confirmatio fundationis Beyronensis canonice, item benedictionis abbatis et investituræ cum virga pastorali concessio.

(Anno 1124, Oct. 10.)

[*Suevia ecclesiastica*, p. 213.]

HONORIUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis canonice vitæ professoribus in ecclesia cui vocabulum est Baron, quæ consecrata est in honorem beatæ Virginis Mariæ Dei Genitricis inter duos Montes ad ripam Danubii fluminis in territorio Constantiensi, eorumque successoribus canonice victuris in perpetuum.

Sicut irrationabilia poscentibus negari debet assensus, sic justa petentibus vobis benigna debemus assensione concurrere. Vestris igitur, filii charissimi in Christo, justis petitionibus annuentes Ecclesiam beatæ Dei Genitricis et semper virginis Mariæ, quam piæ memoriæ Peregrinus illustris et nobilis in proprio fundo suo constructam B. Petro apostolo ejusque sanctæ Romanæ Ecclesiæ in allodium proprium obtulit, in qua vos, filii charissimi, sub regularis vitæ disciplina Deo militatis, sub apostolicæ sedis protectione specialiter fovendam, tanquam jus proprium suscipimus, et contra pravorum omnium nequitiam ejusdem privilegii auctoritate communitus. Præsentem itaque decreto statuimus ut quæcunque hodie illa vestra ecclesia juste possidet, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata sub apostolicæ sedis tutela permaneant. Et quoniam ex relatione nuntiorum vestrorum Ecclesiam vestram vacantem modo cognovimus permanere, decernimus ut nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem conventus vester communi consensu, vel con-

ventus vestri pars sanioris concilii secundum Dei A timorem, vel ex vestra congregatione, vel ex alia ejusdem professionis providerit eligendum, quod et deinceps in Ecclesia vestra erit observandum. Electus vero prælatus vester ab episcopo Constantiensi, si tamen catholicus fuerit, et in gratia apostolicæ sedis exstiterit, cura pastoralis investatur, sed et si vestræ placuerit fraternitati, idem prælatus vester abbatum ordinatione et virgæ pastoralis gestamine ab episcopo vestro nostra auctoritate insigniatur, a quo etiam chrisma, et sacros ordines, et basilicarum dedicationes, siquidem, ut dictum est, catholicus fuerit, sumetis, sin autem ab alio quolibet ea accipietis, salvo tamen per omnia catholici episcopi vestri jure canonico et reverentia. Cæterorum autem quorumlibet hominum obnoxie- B tate fraternitatem vestram nostra auctoritate emancipamus, liberam etiam sepulturam, id est, ut eos qui ibi sepeliri deliberaverint, devotioni et extremæ petitioni nullus obsistat, ecclesiæ vestræ concedimus. Ad hæc adjicientes sancimus, ut nemini inter vos professione exhibita proprium quid habere, nec sine prælati vestri totiusque congregationis licentia de claustro vestro discedere liberum sit; quod si quis discesserit, et commonitus redire contempserit, præposito vestro facultas sit, ejusmodi transgressores ubilibet a suis officiis et a communione interdicere, interdictum vero nullus episcoporum, abbatum seu præpositorum suscipiat; obeunte vero quolibet tam cœnobii vestri, quam quorumlibet prædiorum vestrorum advocato, nullus sibi advocatiam tanquam jure hæreditario usurpare præsumat, nisi quem prælatus vester, consilio fratrum utilem et idoneum perspicens ad id eligat, electoque advocatiam ipse committat. Electus vero advocatus, si negligens et inutilis in negotiis vestris exstiterit, si commissum sibi officium male tractaverit, et si admonitus non emendaverit, ab injuncto officio petente prælato vestro cessare debet, et alius, qui Dei amore et pro animæ suæ redemptione id strenue peragat, illi subrogandus erit. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, ablatasve retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integre conserventur vestris vestrorumque successorum usibus, et pauperum eleemosynis peregrinorumque receptionibus omninode profutura. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana sede liberalitatis, bizantium aureum aut ejusdem pretii argenteum quotannis Lateranensi palatio persolvetis. Et ut hæc tuitionis nostræ auctoritas firma in perpetuum permaneat et inconvulsa manuscriptum hoc inde fieri et sigilli nostri impressione fecimus insigniri. Si quis igitur in crastinum archiepiscopus, episcopus, imperator aut rex, dux aut princeps, comes aut viccomes, judex, advocatus, seu cujuscunque ordinis homo hanc nostri decreti paginam violaverit, aut sciens contra eam temere venire tentaverit, potesta-

tis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sanctissimo corpore et sanguine Dei et Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniunt. Amen.

Data Romæ per manum Hymmerici vices agentis cancellarii, anno Dominicæ Incarnationis 1124, vi Idus Octobris, indictione iv, luna ii

CXII.

Monasterii Altaensis (superioris) libertatem confirmat.

(Anno 1126, Mart. 22.)

[Monumenta Boica, XII, 98.]

Honorius papa II, servus servorum Dei, cunctis fidelibus, apostolicam benedictionem et salutem.

Privilegium libertatis Altaensis monasterii uti scriptum est, nostra auctoritate confirmamus et sub banno sancti Petri et nostri constringimus ne quisquam eidem loco et bonis ad eum pertinentibus aliquam vim injuste inferat, aut mali aliquid faciat; quod si quis hoc transgressus fuerit, æterno anathemate se damnatum sciat.

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, ad comprobendam et declarandam honorum industriam notum facimus, et memoriæ posteris tradimus, ut universi Ecclesiæ filii præsentis et futuri sciant et recognoscant, qualiter locus superior Alta nominatus, omnipotentis Dei servitio sit institutus, et Romanæ libertati traditus. Anno ab Incarnatione Domini 1125, indictione viii, iii Idus Decembris, imo anno Lotharii regis Saxonici, Deo annuente, et Lindegero ejusdem loci abbate plurimum annuente, convenerunt ad eundem locum cum plurimis amicis, et nobilibus viris, et inclytibus suis, Fridericus advocatus Ratisbonensis Ecclesiæ, cum consensu contectalis suæ, et Albertus comes de Windeberch cum uxore et filiis admodum parvulis, ad quorum ditionem idem locus hæreditario jure pertinebat. Ergo per Spiritum sanctum admoniti, et compuncti eundem locum cum omnibus appendiciis suis, agris, vineis, silvis, pascuis, cultis et incultis, quæ ipsi aut parentes eorum dederant, aut aliquo consanguinitatis et propinquitatis eorum ditionis jure ad eundem locum pertinebant, vel a militibus suis, vel ab ullo antecessorum eorum, vel a quoquam hominum eo collata sunt, omnino usui suo atque potestati abalienaverunt, et absque omnium hominum retractatione et contradictione, Deo et sancto Petro dederunt, tradiderunt, condonaverunt, et perpetuo liberum esse decreverunt, nimirum pro animarum suarum et parentum suorum salvatione et absolute. Ne ergo hæc traditio et confirmatio ab ullo hominum, vel ab ipsis, vel a posteris nepotibus suis unquam possit infringi, aut adnullari,

communi consilio decreverunt ut eundem locum A in manu prædicti Adelberti comitis pariter delegarent, scilicet ut ipse Romam iens hanc delegationem supra altare sancti Petri in conspectu apostolicæ sedis episcopi, et Romanorum principum confirmaret et stabiliret, ea videlicet conditione, quatenus singulis annis exinde aureus nummus in testimonium persolvatur, et ne cuiquam hominum, regum, principum, episcoporum, locus ipse cujusquam servitii amplius subjaceat. Cæterum hæc traditio eo tenore facta est, ut monachi ibidem Deo servientes habeant potestatem eligendi abbatem secundum regulam sancti Benedicti, quemcumque velint, aut inter se, aut aliunde, qui tamen electus accipiat baculum de altari. Hæc etiam conditio inter eos facta est de advocacione, videlicet ut Fridericus, qui tunc temporis advocatus erat, si filium genuerit, ipsi et posteri ejus jura advocacionis semper retineant; si autem absque liberis excesserit, jura advocatus ad Adelbertum comitem, et ad posteros ejus pertranseat, et quisquis inter eos natus major fuerit, ipse advocatus consistat; qui tamen advocatus nil aliud juris aut potestatis, quam quod subscriptum est, inibi retinebit. Semel in anno rationationem cum familia habere debet, et non alibi nisi in eodem loco hanc exercere valebit. Si autem loci utilitas poposcerit, ut illo adveniat, hæc ei in servitio suppeditabunt: sex urnæ vini, et una mellis; et viginti urnæ cervisæ; quatuor modii frumenti, et totidem porci, et duodecim modii avenæ; ita tamen, ut si ibi rationem habeat, hæc

ei omnia dentur; nec alicubi alio deferantur, nec habeat potestatem hæc cuiquam in beneficium dare, aut præstare. Qui tamen advocatus si fratribus gravis et monasterio inutilis fuerit, amoto eo, alius substituatur.

Harum rerum omnium testes per aurem attracti sunt: Fridricus advocatus, duo filii Adelberti comitis Perchtoldus et Adelbertus, Dietricus de Ponchusen, Dietmarus et frater ejus Ekkeric de Sili-chigin, Dietmar de Weniggesdorf, Marchwart de Elbermundesdorf, Werigant de Wolfsoha, Ratpot de Slipphingen; Eberhart de Rota; Willehalm de Guppenheim; Werinheri de Holzen, alius Werinheri et Gotfaleh de Heninchouen; Altman de Welichinberch, Swiker de Perindorf, Ovdalrich de Abahovsen; Liupolt de Uhesigen, Gozpolt de Routenbach. Hi omnes nobiles viri eum militantes: Adelhart de Hiutte, Gotpolt de Rovberdof, Goswin de Hagabach; Engitschaleh de Landoldesdorf; Landold de Landoldesberch; Wolchmar de Mennaha; Gozpreth de Harda; Gumpolt de Herimutesdorf; Eppo de Drahsala, Roldolf de Fremichesberch; Adelbrecht de Honedorf; Megingoz et frater ejus Hiltibolt; Marchwart et Werinheri de Nuzbach, Perinhart de Gebinchoven, Marchwart de Niuenchirichen; Sigibot de Chounenzhella, Pabo de Geswenta, Haggano de Gezhusen, et alii quamplurimi.

Datum est Laterani in palatio, anno Dominicæ Incarnationis 1126, indictione III, XI Kal. Aprilis, Ottone cancellario sanctæ Romanæ sedis.

APPENDIX AD EPISTOLAS HONORII II PAPÆ.

(MANEI, *Concil.*, XXI, 525.)

I.

Papa Honorius domino Salzburgensi archiepiscopo de rebus quibusdam certis etiam definitis per legatum suum sedem apostolicam consulenti inquit:

Sunt scripta jam olim super his causis promulgata penes ipsum dominum archiepiscopum. Non illi est necesse de his quærere, aut expectare novum ex nostri parte aliquod scriptum. Scriptis antiquis utatur, quia sedem Dei habens, nostrum habebit auxilium, in quibuscunque illi favent antiquæ traditiones Patrum (24).

II.

Idem Gerhous hanc narrat traditam ab eodem Honorio fidei definitionem.

Primus astitit mihi beatæ memoriæ Honorius, cum in ejus curia fuisset magister Luitinus inter magistros Franciæ. Hic dum astruere conaretur, D Christum, secundum quod homo est, hominis qui-

C dem filium esse naturalem, sed Dei Patris Filium adoptivum: et ego e contrario astruerem, non ad hominem assumptum pertinere adoptionem, quod Filius Dei esset, prædictus papa Honorius astitit mihi concitatus ad hoc ipsum per quemdam libellum a quodam canonico Lateranensi, valenter litterato, ipsi porrectum, et a me perlectum, in quo diligenter fuit investigatum, quæ differentia esset inter filios optatos, quos etiam proprios et naturales dici constat, et filios adoptatos filiis naturalibus minime cœquandos. Tunc ergo refutato adoptionis vocabulo in Christo Dei et hominis proprio et naturali filio, ego in petra exaltatus, et in fide Petri firmatus, ab urbe redii cum lætitia, certum tenens, verum esse, quod Petrus de Filio hominis hominibus errantibus ipse non erraverit, dicens: *Tu es Christus Filius Dei vivi.*

(24) Qua de re ageretur vide in sequenti definitione.